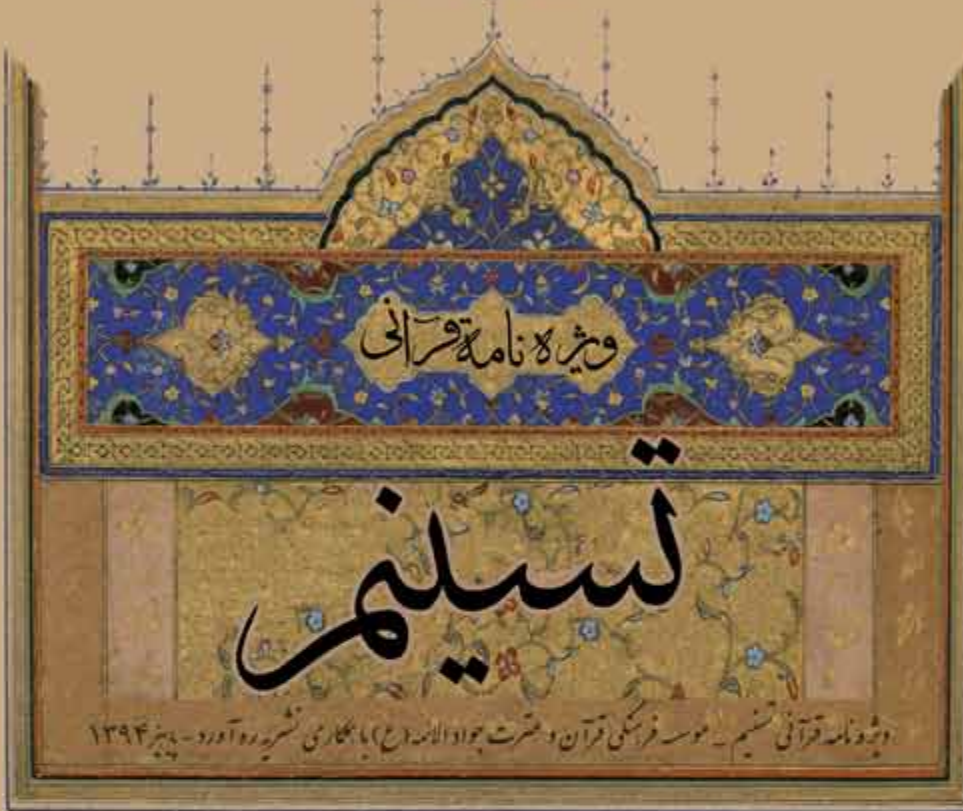

◆ **اعمش دماوندی: امام قاریان کوفه**
نگاهی به جایگاه سلیمان بن مهران دماوندی در علم قرأت قرآن

◆ **نگاهی به تفسیر اهل بیت اطهار سلام الله علیهم**
از ملا محمد بن محمد صالح روح افزائی (در ۱۲ جلد)

◆ **مسجد جامع دماوند،**
کانون اصلی فعالیت های قرآنی

◆ **سید محمد میر حسینی؛**
طلایه دار هیئت های قرآنی
◆ **مصاحبه قرآنی با حاج علیرضا تقی پور**
معلم، فعال و مدیر قرآنی

◆ **نگاهی به فعالیت های قرآنی در**
محلات و روستاهای دماوند

مروری بر تلاش ها و دیدگاه های فعالان قرآنی

فرزندگان قرآنی در دماوند

نگاهی کوتاه به
فعالیت های
مؤسسات و خانه های قرآنی

مؤسسه ای که
با آموزش قرآن
آغاز کرد
نگاهی گذرا به فعالیت های قرآنی
مؤسسه فرهنگی امام رضا (ع)

گامی در جهت رشد
فعالیت های قرآنی
نگاهی به تشکیل
مؤسسه قرآنی جوادالائمه (ع)

معرفی قرآن کریم به کتابت

محمد حسین دماوندی متخلص به "نورس"
در کاخ موزه گلستان

احیاگر میراث نورس دماوندی
در کتابت قرآن

نگاهی به بیست سال تلاش استاد نوروزی برای خوشنویسی قرآن

قرآن کتاب تربیت و انسان سازی است

دستی قرآن

عزت در سایه‌ی قرآن است، رفاه در سایه‌ی قرآن است، پیشرفت مادی و معنوی در سایه‌ی قرآن است، اخلاق نیک در سایه‌ی قرآن است، سلطه و غلبه‌ی بر دشمنان در سایه‌ی قرآن است. ما ملت‌های مسلمان اگر این حقایق را به درستی درک کنیم و در راه رسیدن به این هدفها تلاش کنیم، یقیناً بهره‌های زیادی خواهیم برد.

بست قرآن بروید

عزیزان من، باید به سمت قرآن بروید. این راهی است که از رفتن آن پشیمان نخواهید شد. دخترها، پسرها، بزرگترها، بچه‌ها به سمت انس با قرآن حرکت کنید. قرآن را تلاوت کنید. هر روز بخوانید. در آن تدبیر کنید. باید با ترجمه‌های قرآن انس بگیرید. بعد از آن که مقداری ترجمه قرآن و معنای کلمات را فهمیدید، آن وقت در قرآن تدبیر کنید.

قرآن؛ مثل آینه

با قرآن باید مثل آینه مواجه شد؛ پاکیزه، براق و بی زنگار. تا قرآن در دل ما منعکس شود. قرآن باید در جان ما انعکاس پیدا کند. این، همیشه و برای همه نیست؛ برای کسانی است که دلشان را با صفای باطن و نفس پاکیزه کنند؛ با ایمان، با باور و با قبول با قرآن مواجه شوند.

دلای باید قرآنی شود

حقیقت این است که ما هنوز از قرآن خیلی دوریم. خیلی فاصله داریم. دل‌های ما باید قرآنی بشود. جان ما باید با قرآن انس بگیرد. اگر بتوانیم با قرآن انس بگیریم، معارف قرآن را در دل و جان خودمان نفوذ بدهیم، زندگی ما و جامعه‌ی ما قرآنی خواهد شد؛ احتیاج به فعالیت و فشار و سیاست‌گذاری ندارد. اصل این است که دلمان، جانمان و معرفتمان حقیقتاً قرآنی باشد. انس با قرآن، آشنائی با قرآن، ما را نزدیک می کند این جلسات قرآنی، این دوره‌های قرآنی، این مسابقات قرآنی، اینکه ما به تربیت ولی مقدمات لازمی است. من باز هم به جوانان عزیزمان توصیه می کنم که با قرآن انس بگیرید، با قرآن مجالست کنید «و ما جالس هذا القرآن أحد الأقام عنه بزیادة أو نقصان، زیاده فی هدی او نقصان من عمی» هر باری که شما با قرآن نشست و برخاست کنید، یک چشمه از پرده‌های جهالت شما برداشته میشود؛ یک چشمه از چشمه های نورانیت در دل شما گشایش پیدا میکند و جاری می شود. انس با قرآن، مجالست با قرآن، تفهیم قرآن، تدبیر در قرآن، اینها لازم است.

سخن اول

درباره این دفتر

۱. نهرها و جویبارهای کوچک را در محله و روستای خود و در کنار محل زندگی خودمان زیاد دیده ایم، که سالیان سال است آرام و بی صدا جاری شده اند و بدون ادعا به فضای زندگی مان طراوت بخشیده اند! رگها و مویرگهای اندام یک انسان را دیده ایم، در وهله ی اول چیز مهمی به نظر نمی آیند! اما اگر دقت کنیم نقش آنها در خون رسانی به بدن بسیار مهم و تاثیر گذار است. این حکایت محافل و جلسات و هیات ها و مکتب های قرآنی و مذهبی در شهرها و روستاهای ما است. گاهی وقتها یک جلسه ی قرآن ده نفره، یک هیات بیست سی نفره، یک زن و مرد مومن و دغدغه مند در گوشه و کنار یک محله یا روستا سالیان سال در خانه، مسجد، حسینیه و مدرسه با صبوری و حوصله برای آشنایی پدران و مادرانمان زحمت کشیده اند. به نگاه ظاهر کار زیادی نکرده اند، فقط در جلسه و هیات قرآن غلط گیری کرده و بر خواندن قرآن اعضای جلسه مراقبت کرده اند. یک جلسه ی قرآن تشکیل داده اند و ماهها و سالها و بعضا دهها سال نسل به نسل این راه را ادامه داده اند، آن قدر که جزء زندگی مان شده اند، برایمان عادی شده اند، دیگر به چشم مان نیامده اند. اما باور کنیم نقش آنها مثل نقش همان جوی های کوچک و مویرگهای ناچیز است که زلالی روح مذهبی و قرآنی را در شهرها و روستاهایمان حفظ کرده اند و خون تدین و انس با قرآن و اهل بیت (ع) را در پیکره زندگی مان جاری کرده اند.

۲. قصه ی این دفتر، قصه ی به چشم آوردن همین زحمات به چشم نیامده است. معلمانی که اکثر قریب به اتفاق آنها بدون چشمداشت مادی و به دغدغه تربیت نسلی متدین در طول قرن‌ها و سالها زحمت کشیده اند: زنان و مردان بی ادعایی که اکنون کمتر یادی از آنان هست. اکثر آنان از مفاخر علمی و قرآنی به معنای مصطلح امروزی نیستند اما وقتی این چهره ها و این فعالیت ها را کنار هم می گذاریم، در می یابیم که چه نقشی در حفظ هویت دینی مان داشته اند و چه حق عظیم و بزرگی بر عهده مان دارند. «تسبیم» اولین دفتر در فعالیت های قرآنی منطقه ی دماوند در طول چند دهه ی اخیر است که تلاش کرده از سویی نام ها و یادها و تلاش های مجاهدانه و گمنامانه جمعی از اسر باران گمنام عرصه فعالیت های فرهنگی و مذهبی را زنده کند و از دیگر سو گوشه ای از تاریخ فرهنگی و مذهبی این منطقه را ثبت کرده و ماندگار سازد.

۳. این البته اولین گام است. ما در این تلاش به برخی محلات، شهرها و روستاها پرداخته ایم. یقین داریم به تعداد شهرها و روستاها و محله هایمان فعالیت های خاموش اما موثر، افراد گمنام اما پرتلاش بوده اند که از قلم افتاده اند. مشکل اصلی مان در این راه همراهی مانده اهل قلم در هر روستا و شهر است که برای یک مقاله ی کوچک هفته ها معطل در قالب دومین و چندمین دفتر هم ادامه یابد و البته به سعی و اهتمام دلسوزان فرهنگی، شوراهای روستاها و شهرها و فعالان فرهنگی این مناطق بستگی دارد که از باب حب جواد الائمه با روی گشاده از این سعی و تلاش ارزشمند استقبال موسسه فرهنگی قرآنی ۴. این دفتر اولین گام مکتوب از گامها و فعالیت های موسسه قرآنی خواهد کرد.

(ع) است که بخشی از اهداف و برنامه های آن در این ویژه نامه آمده است. امیدواریم با همه ی کاستی ها و نقص ها، در حد توان و فرصت اولین گام را به خوبی برداشته باشد و انشالله با تذکرات و نقدهای دلسوزانه و اقدامات عملی شما عزیزان گامهای محکمتر و استوارتری را بردارد.

۵. در این ویژه نامه اشاره ای کثرا به فعالیت های قرآنی در عرصه تربیت نیرو، تشکیل و تقویت کلاس های قرآنی، معرفی مفاخر قرآنی منطقه، آثار به جای مانده از عالمان قرآنی و مقیم و مهاجر، برنامه های گذشته و آینده ادارات و نهادهای دولتی و موبسات مردمی و پیشینه ی فعالیت های قرآنی در برخی شهرها و روستاهای منطقه پرداخته ایم. امیدواریم در ادامه ی راه هدایای ارزشمندتری را تقدیمتان کنیم.

والسلام
حمید آقایی

معاونت قرآن و عترت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
موسسه فرهنگی قرآن و عترت جوادالائمه(ع)

ویژه نامه قرآنی تسنیم
با همکاری نشریه ره آورد

فهرست

۴ نگاهی به جایگاه سلیمان بن مهران دماوندی در علم قرائت قرآن
۶ **اعمش دماوندی؛ امام قاریان کوفه**
معرفی قرآن کریم به کتابت
محمد حسین دماوندی متخلص به «نورس»
در کاخ موزه گلستان

۸ **احیاگر میراث نورس دماوندی در کتابت قرآن**
نگاهی به ۲۰ سال تلاش استاد نوروزی برای خوشنویسی قرآن

۹ **نگاهی به تفسیر اهل بیت اطهار سلام الله علیهم**
از ملامحمد بن محمد صالح روح افزائی (در ۱۲ جلد)

۱۰ **فرز انگان قرآنی**
در منطقه دماوند

۱۲ **اولین گام اساسی قرآنی**
نهضت روان خوانی قرآن

۱۴ **نگاهی کوتاه به فعالیت های قرآنی در محلات و روستاهای دماوند**

۲۳ **یادی کوتاه از معلمان و قاریان قرآن**

۲۴ **مسجد جامع دماوند،**

کانون اصلی فعالیت های قرآنی

۲۸ **سید محمد میر حسینی؛**
طلا دار هیئت های قرآنی

۳۰ **مصاحبه قرآنی با حاج علیرضا تقی پور**
معلم، فعال و مدیر قرآنی

۳۲ **مؤسسه ای که با آموزش قرآن آغاز کرد**
نگاهی گذرا به فعالیت های قرآنی مؤسسه فرهنگی امام رضا (ع)

● **گامی در جهت رشد فعالیت های قرآنی**
نگاهی به تشکیل موسسه قرآنی جوادالائمه (ع)

۳۹ **مروری بر تلاشها و دیدگاه های فعالان قرآنی**

۴۲ **خانواده ایثارگر قرآنی**

۴۳ **سه برادر؛ همراه، هم نوا و هم آهنگ**

۴۴ **فعالیت های قرآنی ادارات و سازمان ها**

۴۷ **یک محفل پر بار و تاثیر گذار**
نگاهی به فعالیت های مجمع قاریان قرآنی دماوند

● **همنوایان تسنیم**

همکاران این شماره : محمد مشهدی آقایی - مسعود نصرتی - کمال حاج علی اکبری
علی یوسفیان (کارشناس قرآنی اداره تبلیغات اسلامی) - سجاد آقایی - خانم غلامپور
گرافیک و صفحه آرای : سبحان نورمحمدی

دماوند، میدان ۱۷ شهرپور، روبروی بانک مسکن، ساختمان موسسه فرهنگی امام رضا(ع)
تلفن : ۷۶۳۳۳۱۱۱

نگاهی به جایگاه سلیمان بن مهران دماوندی در علم قرائت قرآن

اعمش دماوندی؛ امام قاریان کوفه

سلیمان مهران «اعمش» دماوندی از جمله عالمان پرآوازه ی علم قرائت و دانش تفسیر است. این مقاله کندوکاوی است اولیه و ناقص که می تواند با همتی مضاعف تبدیل به یک مقاله ی فنی و علمی در دانش قرائت قرآن و معرفی یکی از بزرگان علم قرائت گردد. این مقاله با نگاهی به مقاله «اعمش در دائره المعارف اسلامی » و با مراجعه به کتب دیگر سامان یافته است.

ابومحمد سلیمان بن مهران دماوندی اسدی کوفی(تولد: ۶۱هجری قمری/۵۹هجری شمسی/۸۰میلادی) (وفات:۱۴۸هجری قمری/۱۴۳هجری شمسی/۷۶۵میلادی) فقیه، مفسر و محدث شیعی است که دارای تباری ایرانی و از خطه ی دماوند بوده است. نگارنده در مقاله ای که در سال ۷۲ و در اولین شماره فصلنامه ره آورد منتشر ساخته درباره ی زندگی وی اشاراتی داشته است. آنچه قطعی است این که وی فرزند مهران از اهالی دماوند بوده است. در اینکه وی در دماوند یا در منزلی از منازل بین راه دماوند به کوفه یا در شهر کوفه، متولد شده است اختلاف است.این قدر هست که وی در شب عاشورا یا روز عاشورا – سال ۶۱ ه ق- همزمان با شهادت اباعبداله الحسین (ع) و یاران باوفایش متولد شده است و در سال ۱۴۸ هـ.ق (سال شهادت امام صادق (ع) مشهور به سنه الفقهاء) وفات یافته است. او در زمره عالمانی است که در حدیث نقل ۱۳۰۰ تا ۴۰۰۰ حدیث را از وی ذکر کرده اند.(۱)

وی را از بزرگترین علمای کوفه (۲) دانسته اند. امام القراء، علامه الاسلام، امام المحدثین و امام المقرئین از دیگر توصیفاتی است که در کتب مختلف تراجم و رجال از وی به چشم می خورد.

زهد و عبادت و کناره گیری از زخارف دنیوی سیره و مشی دائمی او بود. گفته اند که هفتاد سال تکبیره الاحرام نماز اول وقت از وی فوت نشد. با حکام جور اموی و عباسی سر سازش نداشت و با دشمنان اهل بیت درگیر بود. بسیاری از احادیث مهم در فضایل امیرالمومنین (ع) را از وی نقل کرده اند.(۳) حکایت شگفت و جالب وی از همسایه ی ناصبی اش که بر اثر واقعه ای مستبصر شد و سراسیمه به زیارت اباعبداله الحسین (ع) شتافت خواندنی است.

جایگاه اعمش در دانش قرائت قرآن

اعمش در کوفه می زیست و طبیعی بود که تابع قرائت قاریان کوفه باشد. آن زمان هر دیار قرائتی مخصوص خود داشت: قرائت شام، مکی، مدنی. قرائت اهل کوفه اما از همه بهتر و صحیح تر بود؛ چرا که عموماً برخاسته از قرائتی بود که ریشه در قرائت قرآن ناطق، امیر مومنان داشت. بزرگانی چون ابن عباس، ابن مسعود، عاصم بن ابی النجود، حفص، سعید ابن جبیر و بعدها اعمش و حمزه بن حبیب زیات و کسایی که جزء قراء برجسته ی کوفه بودند قرائت شان با واسطه و بی واسطه به امیرالمومنین (ع) منتهی می شد.

سلیمان بن مهران شاگرد بزرگانی چون عبدالله بن اوفی، مجاهد کوفی، کمیل بن زیاد، حبیب بن ابی ثابت، عامر شیعی، عاصم بن ابی النجود بوده است. اما دانش قرائت را بیشتر مدیون یحیی بن وثاب است. محمد بن اعمش فرزندش از وی سوال کرد: قرائت را از چه کسی فراگرفتی؟ گفت: از یحیی بن وثاب!! وی مردی با تقوا و پرهیزگار بود و قرآن را در مدت ۴۷ سال – هر روز یک آیه- بر عبیدبن فضیله قرائت کرد. یحیی نیز قرائتش را بر اصحاب امیرالمومنین (ع) و ابن مسعود عرضه کرده بود.(۴)

نکته ی جالب اینکه دو تن از قراء سبعة یعنی حمزه بن حبیب زیات و کسایی قرائت خود را بر اعمش عرضه کرده اند و از محضر وی آموخته اند. (۵)

در تاریخ آمده است آنگاه که یحیی بن وثاب در سال ۱۴۰ از دنیا رفت، عمده قراء کوفه به وی روی آورده اند و از محضرش تلمذ کردند. شهرت وی آنگاه فراگیر شد که «طلحه بن مُصَرِّف» قاری کهنسال کوفه که از اعلام قرائت ابن مسعود بود در حلقه ی درس وی نشست.(۶)

شیوه ی اعمش در قرائت

سلیمان بن مهران شاگرد مکتب قرائت یحیی بن وثاب بود که وی نیز قرائت را از ابن مسعود و دیگر اصحاب علی (ع) آموخته بود. (۷) از این رو قرائتش بیش از هر کس، متأثر از قرائت ابن مسعود بود. روش اعمش در قرائت، بازخوانی و گزینش عالمانه ی قرائت ابن مسعود بود. و به نحوی نظام قرائی وی را سامان داده و در جلوه ای نو فرآوری کرد. (۸) اگرچه معاصران اعمش قرائت وی

را بازتاب قرائت ابن مسعود دانسته و قرائت عاصم را بازتاب قرائت زیدبن ثابت برشمرده اند (۹) اما حقیقت این است که هم عاصم و هم اعمش، به خاطر نوع قرائت، گزینش عالمانه، بازخوانی دقیق هر یک دارای قرائت مستقلی بوده اند. اعمش تا اواخر عمر بر آموزش قرائت قرآن زندگی کرد و در محافل آموزش علم القرائه هر روز بخشی از قرآن را به قرائت ابن مسعود و با گزینش خود می خواند و مردم از عام و خاص در محضرش فرصتی برای مقابله و اصلاح مصحف های خود می یافتند تا آنجا که مصحف ابوحنیان تیمی که به عنوان «اصح المصاحف» نام گرفته بود بر مبنای قرائت او شکل یافته است.(۱۰).

این اهمیت آن چنان است که عبدالله بن سلمان ابی داود در کتاب المصاحف خود از مصحفی با نام مصحف اعمش نام می برد. (۱۱)

بخش مهمی از قرائت حمزه و به دنبالش کسایی (که هر دو از قاریان سبعة هستند) متأثر از قرائت سلیمان اعمش است. از این رو سهم اعمش در شکل گیری قرائت عالمان کوفه باید واکاوی و بازشناسی شود. به همین جهت است که این ندیم در کتاب ارزشمند الفهرست قرائت او را یکی از قرائات اصلی کوفه برمی شمرد. (۱۲)

جایگاه قرائت اعمش در بین قرائات معروف

می دانیم که به مرور زمان و با فاصله گرفتن مردم از مبدا نزول قرآن و بروز لهجه ها و گویش های مختلف و ورود زبانها و لغات فارسی و سریانی و عبری و ... در بلاد اسلامی بسیاری از واژه های عربی و به تبع آن گویش های عربی دستخوش تغییر شد. این تغییر اگرچه در اصل الفاظ قرآن تغییری به وجود نیاورد اما در اعراب قرآن تغییراتی را رقم زد. مثلاً «مالک یوم الدین» «مَلِک یوم الدین» قرائت شد. همین موضوع باعث شد که دانشیان علوم قرآن به دنبال دستیابی به ضوابط و اصول و معیارهایی برای قرائت قرآن شدند. از این دوران بود که به تدریج علم قرائت به صورت دانشی مستقل درآمد و رشد و نمو زیادی یافت و در این عرصه آثار و کتب و تالیفات پرشماری تولید شد. در طول تاریخ و ادوار گوناگون قرائت قرآن، ابتدا قرائت های چهارگانه سپس هفتگانه، بعد ده گانه، آنگاه دوازده گانه و سرانجام چهارده گانه پدید آمد که شرح و بسط آن به تفصیل در کتب علوم قرآن و قرائت مندرج است. گروهی از مولفان و محققان اعمش را در شمار قرائات چهارگانه آورده اند (۱۳) و گروهی در دهگانه و دوازده گانه برشمرده و دلایلی ذکر کرده اند. نام دو راوی قرائت اعمش در این آثار حسن بن سعید بصری مطوَعی و ابوالفرج محمد بن احمد شطوی شنبوذی (۲۱۸–۳۰۰ ه.ق) درج شده است.

قرائت اعمش

اعمش را «إِقرء الناس فی زمانه» و «إِقرء الناس لکتاب الله» دانسته اند (۱۴) و حتی گروهی وی را بر عاصم بن ابی النجود کوفی ترجیح داده اند (۱۵) با این همه اعمش چنانچه در فتاوای فقهی اش دارای آرای شاذ و نادری است. در علم القرائه نیز قرائتش شاذ و خلاف مشهور است. مثلاً جُمُعه در جُمُعه (به سکون میم) و ظلمات (به ضم لام) را ظلمات (به سکون لام) قرائت می کند. در تنزלת به الشیاطین «شیاطلون» روایت می کند. فالله خیر حافظاً را خیر حافظاً می خواند و اهبطوا مصر را مصراً قرائت کرده است و از این قبیل اختلاف قرائات در قرائت وی بسیار است که ذکر نمونه های آن به طول می انجامد. توضیح اینکه قرائت شاذ، قرائتی است که یک رکن از ارکان قرائت صحیح در آن نباشد. مثلاً با رسم الخط مصحف عثمان مطابق نباشد یا با قواعد و اصول مشهور و رایج کوفی و صرفی منطبق نباشد و خلاف تواتر بین عالمان قرائت باشد. که از این قبیل در قرائت او فراوان به چشم می خورد. شاید اگر این نوع قرائت او نبود، امروزه اعمش به عنوان یکی از قراء هفتگانه مشهور در طول تاریخ به شمار می آمد.

آثاری درباره قرائت اعمش

نگارنده با جستجویی – تقریباً پردامنه- در فضای مجازی به کتابهایی که به طور مستقل به قرائت اعمش می پردازند پرداخت و به دو نمونه از آنها نیز دست یافت که در زیر می آید:

۱.المبهج فی القراءات الثمان وقرائة الأعمش وابن محیصن

نوشته شده توسط عبدالله بن علی بن احمد بن عبدالله الخياط بغدادی مشهور به سبط الخياط (۴۱۸ – ۵۴۱ ه.ق) این کتاب یکی از مهمترین کتاب های اصلی در علم قرائت و از منابع دست اول به شمار می رود که اشارات مفصلی به قرائت اعمش داشته است. این کتاب به تحقیق دکتر خالد حسن ابوالجواد و توسط انتشارات دار ابن حزم بیروت منتشر شده است.

۲.التخریجات النحویه و الصرفیه لقراءه الاعمش

نوشته دکتر سمیراحمد عبدالجواد توسط انتشارات الحسین قاهره در سال ۴۱۱ ه.ق (۱۹۹۱ میلادی) منتشر شده است. در این کتاب ریشه ها و نوآوری های صرفی و نحوی اعمش در قرائت قرآن از ابتدا تا انتهای قرآن آمده است.

۳.نظم الجُمان فی قراءه الاعمش این مهران بروایتی الشنبوذی و المطوعی نوشته دکتر ابراهیم ضمـره. مدرسه تجوید و قرائات در مسجد الحسین، امان اردن. این کتاب توسط دارالمکتبه الرطینه در ۴۸ صفحه منتشر شده است و به «اصول اعمش» در قرائت قرآن و اختلاف قرائت وی با حفص پرداخته است.

۴.قراءه الامام سلیمان بن مهران الاعمش من خلال الجامع الاحکام القرآن لابی عبدالله القرطبی، جمع و تنظیم این کتاب نظریات قریابی اعمش است که از کتاب جامع احکام قرآن قرطبی جمع آوری و تنظیم شده و در سال ۲۰۱۴ (۱۳۹۳) توسط نشر «دار ابن حزم» بیروت منتشر شده است. نویسنده کتاب دکتر مراد زهوی به تفصیل به قراء ت اعمش و منفردات قرائت وی پرداخته است.

تکمله

افزون بر نقش مهم «اعمش» در علم القرائه تحقیقی جداگانه باید برای جایگاه او در تفسیر قرآن سامان یابد. اعمش را جزء طبقه ی پنجم تابعین مفسران قرآن کریم برشمرده اند (۱۶) و به شاگردی وی در محضر سعید ابن جبیر و مجاهد کوفی و برخی اختلافات تفسیری وی با مجاهد نیز اشاره کرده اند.

طبیعی است با توجه به ذوق ربوایی و حدیثی سلیمان بن مهران و نیز شیوه ی رایج مفسران در آن دوران، نیاز به کندوکاو روایات تفسیری و غیرتفسیری و استخراج و گردآوری جهت گیری ها و نظریات تفسیری وی می باشد. بسیاری از روایات منقول در فضایل امیر مومنان (ع) که ذیل آیات مختلف آمده است به نقل از اعمش می باشد؛ از جمله آیه ۲۷ سوره ی بقره، داستان توبه آدم [فَلْتَلَقِْْ آدَمَ مِنْ رِبِّهِ کَلِمَاتِ فَتَابَ عَلَیْهِ]. وی حدیثی را نقل می کند که می گوید؛ مقصود از کلمات نامهای مبارک خـمسـه، طـیـبه (ع) است.

امید آنکه در این باره نیز در فرصتی دیگر خدمتی ارائه گردد.

پی نوشت:

(۱)تاریخ اسلام ذهبی – ۱۶۲/۹

(۲)همان ۱۶۸

(۳)رک تاریخ اسلام شمس الدین ذهبی، ۱۶۸/۹ به بعد – دائره المعارف بزرگ اسلامی، ۴۰۲/۹ –

مدخل اعمش تاریخ طبری ۲۵۰/۹ – ابن سعد، ۲۳۹/۶ – حلیه الاولیاء ابونعیم اصفهانی ، ۴۷/۵.

(۴)طبقات ابن سعد،۹۲۰۹/۶

(۵)تاریخ بغداد خطیب بغدادی، ج ۷/۹

(۶)طبقات ابن سعد، ۲۰۵/۶

(۷)همان، ۲۳۹/۶

(۸)غایه النهایه، محمد بن احبان جزری، ۱۶۵/۱

(۹)تاریخ بغداد، خطیب بغدادی، ۷/۹

(۱۰) طبقات ابن سعد، ۲۳۶/۶

(۱۱) المصاحف، ۹۱ و ۹۲ / التیسیر ابوعمرو الدانی، ۹ و ۱۰

(۱۲) الفهرست، ۲۳

(۱۳) رک. لطائف الاشارات قسطلانی، ۱۶۹/۱ – النشر محمد بن حبان، ۸۲/۱ – به نقل از دائره

المعارف بزرگ اسلامی، مدخل اعمش

(۱۴) رک. کتاب های مختلف که در شماره پیشین آمد

(۱۵) التمهید فی علوم القرآن، آیت اله شیخ محمد هادی معرفت، ۱۹۸/۲

(۱۶)خدمات متقابل اسلام و ایران، مجموعه آثار شهید مطهری، ۴۰۲/۱۴ –

نیز رک. طبقات مفسران اسلامی عبدالرحیم عقیقی بخشایشی

وبژه نامه
قرآنی
تسْنیم

معرفی قرآن کریم به کتابت

محمدحسین دماوندی

متخلص به «نورس»

در کاخ موزه گلستان

♦ مسعود نصرتی

۴ جمادی الاولی ۱۲۹۲

رئیس کتابخانه سلطنتی
بدری آتابای
۱۳۴۹

از قرآن های ملا محمد نقی
منجم است

تصویر جلد کتاب

هنر کتابت و کتاب آرایي از مباحث بسیار قابل اهمیت در تمدن اسلامی بوده و ارتباط آن با فرهنگ، هنر و تمدن ارتباطی ناگسستی است. هنرمندانی که در کتاب آرایي دخیل هستند عبارتند از کاغذساز، خطاط، جدول کش، مذهب، جلدساز، رنگ ساز و صحاف که هر یک به نوبه خود در تعالی این هنر زحمت شایانی را متحمل می شوند. هنر کتابت، خوشنویسی و هنر کتاب آرایي که با یکدیگر در ارتباط مستقیم می باشند از جمله هنرهایی هستند که در فرهنگ اسلامی جایگاه ویژه ای را به خود اختصاص داده اند. زیرا در دین اسلام کتابت و قلم نقش اساسی را ایفا می کردند و اهمیت آنها تا بدان اندازه است که در نخستین آیات نازل شده بر پیامبر گرامی (ص) سخن از قلم و تعلیم گفته شده و به موجب همین اهمیت است که هنرمندان مسلمان در خوشنویسی و زینت بخشی قرآن کریم از تمام وجود و هنر خود مایه می گذاشتند.

خوشنویسان معروف و مشهور بسیاری هستند که با قلم شیوایشان مفتخر به نگارش و تزئین کلام الله مجید شده اند که اکنون تعدادی از آنها زینت بخش کتاب خانه ها و موزه ها شده است. خوشنویسانی که در نهایت زیبایی و کمال، قرآن کریم را با خطوط

زیبایشان با قدرت و ملاحه و غنای بسیار به دنیای هنر عرضه داشتند و آثاری نفیس و گرانبها از خود به یادگار گذاشته اند. کتابت کلام الله مجید یکی از آرزوهای هر خوشنویس مسلمان است. خصوصا خوشنویسی که دارای مقام و جایگاهی بسیار والاست و با عشق و علاقه و ایمان و با جوهره وجودی اش که همانا عشق و ارادت به کلام وحی الهی قرآن کریم است.

آورده اند که «هر کس بسم الله الرحمن الرحیم را به زیبایی بنویسد، به بهشت می رود و خداوند به او پاداش نیکو می دهد». سرلوحه قرآن کریم بسم الله الرحمن الرحیم است که نگارش آن برای هر خوشنویسی منتهای عشق و ارادت و لذتی وصف نشدنی در هنگام نگارش آن است.

قرآن هایی که به خط نستعلیق نوشته شده باشند انگشت شمارند. علت آن این است که بین شیوه نگارش خط نستعلیق با آیات عربی قرآن به سادگی نمی توان ارتباط زیباشناختی برقرار کرد و یکی از دلایل عدم رونق قرآن مجید به خط نستعلیق را در همین موضوع می دانند. نمونه آن سوره حمد میرعماد (۹۶۱ ه.ق) به خط نستعلیق است که بدون اعراب گذاری نوشته شده و البته تمام قواعد نستعلیق در آن رعایت شده است.

در تاریخ کتابت دو قرآن به خط نستعلیق نوشته شده مشهور است؛ یکی از آنها متعلق به محمدحسین دماوندی متخلص به «نورس» مربوط به تاریخ ۱۰۹۳ هجری و دیگری متعلق به اسداله شیرازی در ۱۲۷۰ ه.ق است که اکنون در کاخ گلستان نگهداری می شوند.

محمدحسین دماوندی اولین کسی است که دست به کتابت قرآن کریم به خط نستعلیق شده است. این کار بنابر نظر اساتید خوشنویس کاری بزرگ و سخت و کار کسی است که در هنر خوشنویسی به نهایت استادی رسیده است. چون خوشنویس آنقدر در هنر خوشنویسی باید مهارت داشته باشد که بین خط نستعلیق و کلمات قرانی اعراب گذاری شده ارتباط زیباشناختی برقرار کند و اهمیت کتابت قرآن محمدحسین دماوندی در همین موضوع است.

معرفی محمدحسین دماوندی

محمدحسین دماوندی که به «نورس» تخلص می کرد، در جوانی از دماوند که زادگاهش بود به اصفهان رفت و از شاگردان صائب تبریزی شد. دیوان شعرش توسط نویسنده و محقق ارجمند جناب حجت الاسلام حمید آقائی در دست تصحیح است که بزودی منتشر می شود. محمدحسین دماوندی هم شاعر بود و هم خوشنویس. به نظر می رسد در هر دو هنر مقامی بسیار بالا داشت. نستعلیق را بسیار زیبا می نوشت. (درباره این خوشنویس و شاعر به مقاله جناب حجت الاسلام حمید آقایی در سایت دماوندنامه رجوع فرمایید.)

خط نستعلیق ترکیبی از نسخ و تعلیق است و نشانه ذوق و ظرافت خاص ایرانیان است و به عنوان «عروس خطوط اسلامی» لقب گرفته است. خط نستعلیق تماماً دور است و تقریباً یک ششم یا دو ششم آن سطح است و توسط میرعلی تبریزی ابداع و سروسامان داده شده است. این خط با ذوق هنرمندان ایرانی در حدود قرن های ۷ و ۸ هجری جلوه گر شد و در دوره تیموریان توسط میرعلی تبریزی قانونمند گردید و به دست میرعمادالحسنی به اوج زیبایی و شکوه خود رسید.

× × × ×

«تصویر آیات پایانی»

قرآن کریم توسط محمدحسین دماوندی به خط نستعلیق بسیار خوش و زیبا با اعراب در اواخر صفویه و اوایل قاجار کتابت شده است. کاغذ این قرآن کریم از نوع دولت آبادی (نوعی کاغذ که در هند در عصر عادلشاه (۸۹۵ – ۹۱۶ ه.ق) و در محلی به نام دولت آباد ساخته می شد) استفاده شده که به رنگ شیری رنگ و تعداد صفحات آن ۷۳۰ صفحه است که هر صفحه ۱۰ سطر کتابت دارد.

بیرون جلد قرآن کریم، جلد روغنی با گل و برگ و بته است. بنا بر سنت قرون اولیه اسلامی، نقش و نگار انسان و جانوران بر دیوارها و اماکن مذهبی منع شده بود، این امر را در ترسیم جلد قرآن ها نیز رعایت می کردند. بنابراین جلد تمام قرآن ها فقط نقوشی از گل و برگ و گیاه بود. جلد قرآن کریم به خط محمدحسین دماوندی با مقوای روغنی و زمینه مشکی تزئین شده است، شکل ساختن این جلد به این صورت بوده: یک مقوای صاف و مقاوم را می گرفتند و به قطع کتاب می بریدند. آنگاه تذهیب کار سطح مقوا را با لایه نازکی از خمیر گچ می پوشانید. پس از سخت شدن گچ، لایه بسیار نازکی از روغن کمان روی آن می گسترانید. سپس نقاشی سطح گل را از گل و برگ طراحی می کرده و پس از تکمیل شدن برای حفظ آن با لایه ی بسیار نازکی از روغن کمان چند بار آن را می آلاییدند و در محفظه ای شیشه ای متفذر دور از گرد و غبار در مقابل آفتاب می گذاشتند تا خشک شود. بدین ترتیب لایه های روغن کمان پوشش بسیار محکمی مانند شیشه شفاف بر سطح جلد ایجاد می کرده است. این جلدها از دوره قاجار رایج شد و به سایر جلدهای چرمی و سوخته برتری پیدا کرد و در عصر ناصری این نوع جلدسازی به اوج کمال و عظمت خود رسید.

جلد روغنی با گل و برگ و بته قرآن کریم به خط محمدحسین دماوندی دارای یک حاشیه بسیار ظریف طلاپوش است. هنرمند با این حاشیه سازی با پوششی بسیار ظریف از طلا به زیبایی جلد قرآن افزوده است.

درون جلد قرآن کریم پشت صفحه اول زمینه جلد روغنی مشکی است که با ترنج و دو سر ترنج به رنگ عنابی با شاخه و گل های الوان و دارای یک حاشیه که با زمینه مشکی با گل و برگ های ریشه ای و تزجیره ای زرین و طلایی و زیبا آراسته شده است.

– ترنج طرحی مرکب از طرح های اسلیمی و گل و بوته ای است که معمولاً در وسط نقش ها استفاده می شود. از ترنج در طرح های تذهیب و نقاشی هم استفاده می شود. در تزئین نسخ خطی غالباً ترنج در پشت صفحه اول نقش می شود. در میان آن نام کتاب و یا سفارش دهنده کتاب و یا فهرست کتاب نوشته می شود.

– سر ترنج: ترنج کوچکی است که در بالای ترنج اصلی نقش می شود و با خط کوتاه به ترنج اصلی وصل می شود.

– قبل از صفحه اول، پیش از آنکه صفحه اول ورق بخورد (پشت صفحه اول) نوشته شده «قدانتقل فی نوبتی ببع الصحیح الشرعی و انا العبد العاصی فرهادبن ولیعهد طاب ثراه فی جمادی الاولی ۱۲۹۲».

در ذیل این سطر نوشته شده است:«از قرآن های ملامحمدنقی منجم است».

صفحه اول و دوم قرآن کریم

صفحه اول قرآن کریم با سوره فاتحه الکتاب و صفحه دوم با سوره بقره با خط بسیار زیبای نستعلیق کتابت شده است. دور تا دور صفحه تزئین شده را جدول (جدول به خطوطی که دورتادور صفحه تزئین را فرا گرفته می گویند) فرا گرفته است و خطی که به آن کمندانازی می گویند به صورت زرین (طلایی) و رنگین با فاصله معین از جدول در قسمت بالا، پایین و مقابل عطف کشیده به طوری که جدول دو صفحه را (منظور صفحه اول و دوم را) که به رنگ زرین و رنگین است، احاطه می کند.

حاشیه های مذهب (زراندود شده) بسیار ممتاز به طرح کتیبه ای دارای متن طلاپوش با گلها و شاخه های بسیار ظریف و زیبا رنگارنگ و الوان و دارای دو سرلوح مذهب (زراندودشده) با گلها و شاخه های فراوان و نیز دارای چهار کتیبه بازوبندی مذهب (زراندود شده) با گلها و شاخه های الوان بسیار زیبا است که در بالا و پایین صفحه اول و دوم که دارای متن طلاپوش است در صفحه اول و دوم،اسم سوره فاتحه الکتاب و سوره بقره به رنگ آبی فیروزه ای به خط نستعلیق بسیار زیبا کتابت شده است.

بین سطور کتابت شده این دو صفحه طلااندازی دندان موشی با تحریر مشکی که در واقع نوعی نقش با خطوط منحنی به شکل ابر که برای تزئین اطراف متن کتابت (خوشنویسی) ایجاد کرده اند. این کار به جهت اینکه به زمینه طلاکاری و خوشنویسی جلوه بیشتر و جذابیت بدهد استفاده شده است. البته به نمایان شدن هنر خطاطی کمک بسیاری می کند.

مابقی اوراق صحیفه شریفه

متن ها ساده و بدون تزئینات است. البته جدول و کمندانازی زرین و رنگ زنگاری دارد.

ختم آیه ها

ختم آیه ها در لوزی های کوچک طلایی آمده است.

جزء و نصف الجزء و حزب ها

جزءها و نصف الجزءها و حزب ها در حاشیه ها به رنگ طلایی و شگرفی به خط نستعلیق نوشته شده است.

سر سوره ها

سر سوره ها در مستطیل های طلاپوش ساده با رنگ آبی فیروزه ای به خط دو دانگ نستعلیق بسیار زیبا نوشته شده و در بعضی از صفحات خواص سوره ها را با خط بسیار زیبای شکسته با مرکب مشکی نوشته اند و همچنین خوب و بد استخراجه و اسم سوره ها به رنگ شگرف در بالای صفحات نوشته شده است.

پایان قرآن

در پایان قرآن کریم، آخرین صفحه آمده است: «کتابه العبد المتخلص بالنورس محمدحسین دماوندی فی سنه ثلث تسعین بعد الاف من الهجرة النبویه (صلی الله علیه و آله)».

در حاشیه پایانی صفحه آخر (آخرین صفحه) سمت چپ صفحه: به تاریخ واسط ربیع الاول ۱۲۲۸ کمترین بنده درگاه جهان پناه عبدالوهاب موسوی برحسب الامر شرف انور اقدس اعلی ... بتحریر خواص سور این مبارک قرآن مجید حمید اقدام و درکمتر از یک روز من الافتتاح الی الاختتام اتمام یافت.

پایان سخن

قرآن کریم به خط محمدحسین دماوندی متخلص به نورس با خط زیبای نستعلیق که به «عروس خطوط اسلامی» معروف است کتابت شده است. این نسخه متعلق به سال ۱۰۹۳ ه.ق اواخر دوره صفویه و اوایل دوره قاجار است. با توجه به نوع خط این کتابت که متعلق به ایران است، در بی نظیر و بی مانندی این قرآن که اکنون زینت بخش کاخ موزه گلستان است تردیدی نیست. جای آن دارد که با عکاسی و تهیه فیلم از این قرآن، نمایشگاهی در معرض دید مردم دماوند قرار گیرد تا به میراث ملی و گرانبهایی که به خط یک دماوندی است افتخار کند.

«تصویر آیات آغازین»

ویژه نامه
قرآنی
تسنیم

احیاگر میراث نورس دماوندی

د کتابت قرآن

نگاهی به ۲۰ سال تلاش استاد نوروزی برای خوشنویسی قرآن

استاد حسین نوروزی برای مردم منطقه ما شناخته شده است، به ویژه برای اهل هنر و فرهنگ. در هنر خطاطی شاگردان زیادی را تربیت کرده است و مجنون وار، فارغ از خواب و خوراک، ساعت ها به عشق کلام الهی و ائمه اطهار (ع) قلم زده است. او خلف شایسته ای برای نورس دماوندی است. بعد از حدود چهارصد سال، حالا این استاد نوروزی است که قرآن را به نستعلیق کتابت کرده است. با هم آشنایی کوتاه با وی و کار بزرگش خواهیم داشت.

استاد حسین نوروزی اصالتاً احمدآبادی است، از محلات دماوند. پدر و مادر و اجدادش اهل آنجا هستند و خودش اینک سالهاست که به اصلانش رجعت کرده و در دماوند ساکن شده است. متولد ۱۳۱۸ در خیابان منیریه تهران. این روزها در دماوند به فعالیت هنری اش مشغول است و از نوشتن و کتابت قرآن و تعلیم و تربیت خطاطان جوان خسته نمی شود. او در مدت ۶۰ سال کتابت و خوشنویسی، از همین مسیر امرار معاش کرده و محتاج هیچکس نشده است. شیفتگی او به خوشنویسی باعث شده است تا مصائب هنر را به جان بخرد و راهش را ادامه دهد. در سال ۹۱ در بیستمین نمایشگاه بین المللی قرآن کریم از وی تجلیل شده است و در دماوند نیز در سال های قبل آیین نکوداشت وی برگزار شده است. او دیوان حافظ و سعدی و خیام را هم کتابت کرده و به چاپ رسانده اما قصه ی کتابت قرآن او، قصه ی دیگری است.

حکایت دوباره کتابت قرآن

استاد نوروزی در مصاحبه با نشریه خبر شرق و ایرنا، انگیزه اش برای خوشنویسی قرآن را اشاره و تشویق مفسر شهیر و بزرگ قرآن حضرت آیت اله العظمی جوادى آملى می داند. وی که مورد لطف و عنایت این فیلسوف بزرگ است، کتابت قرآن را با الگوقرار دادن کتابت استاد بزرگش سیدحسین میرخانى آغاز کرد و پای آن ۷ سال وقت گذارد و تلاش کرد.

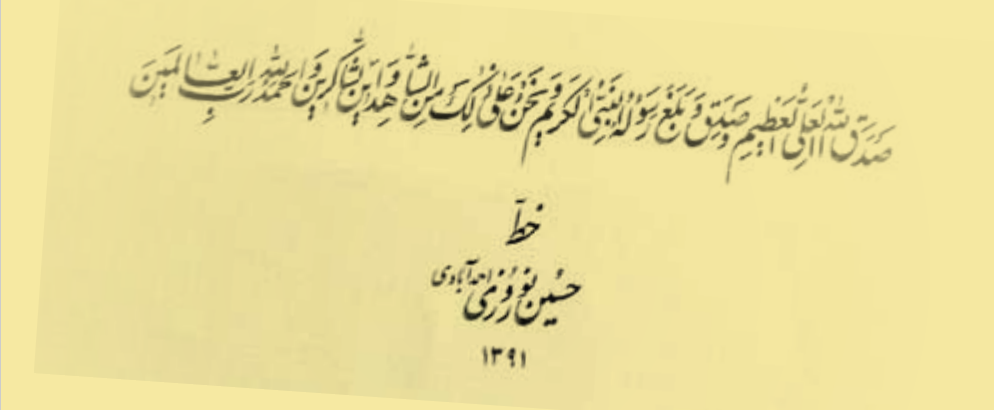
دارالقرآن کریم به این بهانه که از قبل هماهنگ نشده و برخی ضوابط و قوانین نوشتاری برای کتابت قرآن، در آن رعایت نشده است اجازه ی انتشار آن را ندادند. وی که در این مسیر دل آزرده و غمگین شده بود، به لطف کتاب الهی دوباره جانی تازه و روحیه ای مضاعف پیدا کرد و با عزمی جزم و انگیزه ای دو چندان کتابت کتاب وحی را آغاز کرد و در مدتی نزدیک به یک دهه، در سال ۹۱ این کار عاشقانه را به اتمام رساند.

استاد نوروزی به ایرنا می گوید:» برای کتابت قرآن هیچ زمانی شرایط معمولی نداشتم و هر وقت به سراغ نوشتن می رفتم لحظاتی بود که خود را فارغ از هر چه مسایل دنیوی بود،احساس می کردم و حس خاصی داشتم که در دیگر تالیفاتم هرگز این حس وجود نداشته است.

... وقتی مشغول کتابت قرآن و مشغول کار می شدم متوجه گذشت زمان نمی شدم و اگر همسرم برای صرف غذا به سراغم نمی آمد، نمی دانستم ساعت ها در حال عشق بازی با قلم و کاغذ و کلام خدا هستم.»

و به راستی چه توفیقی است که حدود ۲۰ سال از عمرت را، هر روز ساعتها با وضو و طهارت دست و چشم و دل و فکر و عمرت را به کلام خدای مهربان بدهی!

امیدواریم این اثر ارزشمند که زنده کننده ی اثر کم نظیر اولین خوشنویس قرآن به نستعلیق – نورس دماوندی- است، هر چه سریعتر جامه ی نشر و انتشار بیوشد و مورد استفاده اهل قرآن و اهالی هنر و فرهنگ قرار گیرد. بی تردید مشارکت نیکوکاران علاقمند به انتشار این اثر ارزشمند به عنوان یک اثر فرهنگی که از هنر این دیار براخته است، می تواند به نشر سریعتر و زیباتر این میراث معنوی کمک کند. موسسه فرهنگی قرآن و عترت جواد الائمه (ع) در همین جا از نیکوکاران و خیرین فرهنگی برای مشارکت در این حرکت فرهنگی دعوت می نماید.

نگاهی به تفسیر اهل بیت اطهار سلام الله علیهم

از ملا محمد بن محمد صالح روح افزائی (در ۱۲ جلد)

♦ سجاد آقائی

آثاری که در این نسخ برای ملامحمد ضبط و ثبت گردیده عبارتند از:

۱. آینه خانه ۲. اسرار اشارار ۳. التوشیحات ۴. صک نامه ۵. خط الاستواء ۶ سهو القلم ۷. هفت اقلیم ۸. شرح معالم الأصول ۹. شرح الواقیة ۱۰. المفتاح فی شرح المفاتیح ۱۱. تفسیر اهل البیت علیهم السلام۱۲. کوه و کتل ۱۳. اسرار قرآنی ۱۴. شرح غزلیات مغربی ۱۵. نو تقویم شرعی ۱۶. شرح مخزن الأسرار ۱۷. شرح لغات دیوان انوری ۱۸. نور علی نور

به استاد سخن گزارشگران علاوه بر اثر تفسیری ملا محمد یعنی تفسیر اهل بیت اطهار که اثری

متین، علمی و استوار توصیف شده است، ایرادات او در حاشیه مطالب صاحب قوانین(محقق قمی) و هم چنین رساله صلاه الجمعة او نشان از صاحب نظر بودن او در زمینه فقه دارد. هم چنین ذوق او در ادبیات از اشعار او که ظاهرا خود را در آنها با تخلص «عبرت» نام برده و در پایان مجلد یازدهم نیز اثری از آن به چشم می خورد مشهود است. علاوه بر این تالیف چند رساله در شرح لغات دیوان

شعرا نیز موید این مطلب است.

ملا محمد علاوه براینها دستی هم بر آتش عرفان و اخلاق داشته و کتابهای التوشیحات و صک نامه شاهد این مدعاست.

در مجموع آنچه از ظاهر منابع بسیار کم و البته موجز و بعضا مبهم در مورد ملا محمد دماوندی برمی آید این است که وی عالمی فاضل بوده که در زمینه های مختلف از جمله تفسیر، فقه، ادب و عرفان و اخلاقی دست به تالیف زده و آثار او به حدی بوده که از نظر محققان مخفی نبوده است.

«تفسیر اهل بیت اطهار» کتابی با موضوع تفسیر قرآن کریم با محوریت متن ترجمه تفسیر صافی و حاشیه های ملا محمد دماوندی است.

ملا محمد دماوندی فرزند ملا محمد صالح بن نصرالله روح افزایی دماوندی از علمای دماوند است. بنابر اخبار موجود در مورد ملا محمد صالح گفته شده که او حدود هشتاد جلد اثر تالیف نموده است.ملا محمد نیز به تاسی از پدر و در مکتب دین گام برداشته و آثاری از خود بر جای گذاشته که یکی از آنها کتاب موجود یعنی «تفسیر اهل بیت اطهار» است.

«تفسیر اهل بیت اطهار» کتابی است در تفسیر قرآن کریم که با محوریت متن ترجمه تفسیر صافی نوشته ملا محسن فیض کاشانی از مفسرین شیعه به رشته تحریر در آمده است. تفسیر صافی تفسیری با مذاق روایی است که ذیل هر آیه از قرآن کریم با بیان روایاتی از اهل بیت اطهار و با اندکی شرح به تفسیر آیات قرآن می پردازد.

از شواهد موجود در ابتدای نسخه خطی که در اختیار نگارنده بوده است معلوم می شود که این اثر در دوازده جلد تالیف شده است، اما هم اکنون تمامی مجلدات آن در دسترس نیست. در آغاز نسخه خطی موجود در کتابخانه مجلس شورای اسلامی آمده است: « یا محسن قد اتاک المسیء ، انت المحسن و انا المسیء» محمد بن محمد صالح الدماوندی اصلح الله حالهما و استصلح اعمالهما بمحمد و علی و الهما صلوات الله علیهما و علیهما اجمعین و بعداین مجلد یازدهم است از مجلدات دوازده گانه تفسیر اهل بیت اطهار– علیهم صلوات الله الملک الغفار – که بر طبق ترجمه تفسیر صافی سرچشمه فیض مردم هوشیار ، فراهم آمده است ، از کتب فارسی لؤلؤ صدف تقوی بحارالانوار ...»

این کتاب که در ۳۶۰ صفحه توسط شخص مولف با خط شکسته نستعلیق بنابر نقل های موجود در اواخر شوال ۱۱۱۰ بر کاغذ فرنگی به کتابت درآمده در اندازه ۱۳*۲۵ و اندازه جلد ۲۱*۲۳ با جلد تیماج مشکی فرسوده ضربی و مجدول با ترنج و سر ترنج و لچک در یک نسخه از مجلد یازدهم در کتابخانه مجلس شورای اسلامی و یک نسخه از مجلد دهم طبق فهرست موجود نسخ خطی در کتابخانه بزرگ آیت الله مرعشی نجفی در قم موجود است. نگارنده البته به نسخه الکترونیکی موجود در کتابخانه مجلس شورای اسلامی دسترسی پیدا کرده و مشخصات ظاهری کتاب بنابر گزارش کتبی است که به معرفی مختصر این اثر پرداخته اند.

اواخر نسخه موجود ممهور به مهر کتابخانه ای غیر از کتابخانه مجلس شورای اسلامی است که با بررسی شواهد و جستجوی اسامی مشابه و کتابخانه ها در مهر و هم چنین به شاهد حک شدن اسم شهر تبریز در زیر این مهر می توان پی برد که این کتاب پیش از کتابخانه مجلس در کتابخانه «جعفر سلطان القرایی» در سال ۱۳۶۵ قمری در تبریز ممهور گردیده است. هم چنین طبق گزارشی که از نسخه موجود در کتابخانه آیت الله مرعشی بر می آید مجلد دهم این کتاب نیز متعلق به کتابخانه ریحان الله فرزند جعفر یا همان کتابخانه سید ریحان الله موسوی بروجردی بوده است،مرحوم سید ریحان الله موسوی بروجردی کشفی صاحب کتابخانه بزرگی بوده و گویند بیش از ده هزار نسخه خطی نفیس داشته و بخش قابل توجهی از نسخه های خطی آن کتابخانه توسط مرحوم مرعشی از نوادگان آن مرحوم به تدریج خریداری شده است.

مجلد دهم این کتاب بنابر گزارش موجود در کتاب فهرست نسخ خطی کتابخانه آیت الله مرعشی با تفسیر سوره صاد شروع می شود. و نسخه موجود و قابل دسترسی با تفسیر سوره فتح که البته در برخی حواشی کتاب از جمله صفحه ابتدایی به صورت «انا فتحنا» نوشته شده است شروع می شود و با تفسیر سوره های دیگر ادامه پیدا می کند و با آیاتی از سوره صف به پایان می رسد.

در طول این کتاب رموزی چون«ح، حا، حی، ما، مع، اصل، اصلحی، جامع ترجمه و...» به کار رفته است که با استفاده از قرائن می توان معنای برخی از آنها را دریافت اما به علت عدم دسترسی به جلد اول این کتاب نمی توان رمزگشایی دقیقی از این کلمات داشت. این رموز و هم چنین سرفصل های مطالب و هم چنین اسامی سور اغلب با رنگ قرمز به نگارش در آمده و متن اصلی کتاب با رنگ سیاه نگاشته شده است. تفرق اخبار و هم چنین تفاوت نقل ها مانع از اظهار نظر دقیق در مورد دوران زندگی، سال ولادت و سال وفات او می شود و بعضا نقل های موجود با یکدیگر قابل جمع نیستند. به طور مثال نقل مربوط به کتابت این اثر و

هم چنین نقل هایی که ملا محمد را در دوره تاریخی

اواخر قرن دوازده و اوایل قرن سیزدهم معرفی می کنند

به سختی قابل جمع خواهد بود. نگارنده در کتب دیگر

به گزارش هایی از متون خطی موجود از ملا محمد

دماوندی دست پیدا کرده است که تنها منبع برای

شناخت وی است. او در این متون می گوید کتاب های

خود را تحت عنوان چهل قلم و سبع مثانی نام گذاری

کرده است. هر یک از رساله های وی، علاوه بر این

که نام اختصاصی دارد، مقاله ای از آن مجموعه کلی

چهل قلم و سبع مثانی است. مثلا رساله صلاه الجمعة

را رساله نوزدهم ازالسبع المثانی معرفی می کند و با

این که کوه و کتل را رساله ششم از رسائل چهل

حدیث، از کتاب سبع المثانی و همچنین شرح معالم

الاصول را ششمین کتاب از سبع المثانی می نامد.

*مجموعه رسایل در شرح احادیثی از کافی، ج ۱، ص۴۲۱(مهدی سلیمانی آشتیانی، محمدحسین درایتی)

* کتابخانه بزرگ حضرت آیت الله مرعشی نجفی ج ۲۸ ص ۲۹۴ تا ۲۹۶

* فهرست نسخه های خطی مدرسه فیضیه قم ج ۲

*طبقات مفسرین شیعه، عبدالرحیم عقیقی بخشایشی

ویژه نامه
قرآنی
تسنیم

● حضرت آیت اله العظمی علامه سیدمحمدحسین طباطبایی (ره)

تجلی عینی مجموعه ای از معارف و فرهنگ اسلام بود. فقیه و حکیم و مفسر قرآن بود، آثار او منظومه ای جامع از معارف اسلام را در اختیار انسان قرار می دهد. در میان آثار گرانبسنگ حکمی و فلسفی و قرآنی و حدیثی آن بزرگمرد، المیزان جایگاه ویژه ای دارد. المیزان تفسیر قیم و قدر ناشناخته ای است که به گفته ی استاد شهید مطهری یک قرن زمان نیاز دارد تا به عظمت و عمق آن پی برده شود. مرحوم علامه طباطبایی بیش از سه دهه – از سالهای پایانی دهه بیست تا آخرین ماههای عمر شریفش (۱۳۶۰-) در کیلان، زن و احمدآباد در فصل تابستان اقامت می گزید و از رهگذر این اقامت مجلداتی از تفسیر عظیم المیزان را به رشته ی تحریر درآورد.

● حضرت آیت اله العظمی علامه شیخ عبدالله جوادی آملی (دامت برکاته)

از مفاخر اسلام و تشیع و از بزرگان حوزه های علمیه و نظام اسلامی است. ایشان مرجع تقلید بزرگ عالم تشیع، فقیه و فیلسوف و مفسر شهیر قرآن است. روش تفسیری بدیع و نوین وی فصلی جدید در تفسیر قرآن به شمار می آید. در بیان آثار تفسیری ایشان، تفسیر موضوعی قرآن و بالاخص تفسیر فاخر «تسنیم» جایگاه ویژه ای دارد. به فرموده حضرت استاد بخش زیادی از تفسیر موضوعی و تسنیم طی حدود سه دهه گذشته در دماوند به رشته تحریر درآمده است. همچنین از رهگذر این حضور پرفیض بسیاری از اعضای گروه تفسیر در طول سالیان قبل در دماوند اقامت گزیده و منشا آثار و برکات زیادی بوده اند. حضرت استاد در پایان مقدمه برخی از کتب تفسیر و معارفی، نام دماوند را نیز ثبت و ضبط کرده اند.

● حضرت استاد آیت اله علامه حاج شیخ محمدتقی

مصباح یزدی (دامت برکاته)

که از سالیان قبل از انقلاب و به ویژه پس از انقلاب در دماوند، روح افزاء دشتنزار و آبدلی حضور داشته اند و برخی از کتب و آثار خود در این منطقه و طی سال های دهه ۶۰ و ۷۰ در دماوند تالیف و تصنیف کرده اند. کتاب کم نظیر آموزش فلسفه و مجلداتی از کتاب کم نظیر و بدیع معارف قرآن در این سالها تدوین و تالیف شده است. معارف قرآن، طرحی نو در تفسیر قرآن و برداشت های متحقیقانه ی عمیق از کتاب وحی است.

فرزندگان قرآنی در منطقه دماوند

منطقه ی دماوند آب و هوای دلپذیر و مناسب دارد. آب و هوایی مطبوع آن هم در کنار تهران و قم؛ علامه طباطبایی (رضوان اله علیه) در سال ۱۳۳۰ (۶۴ سال قبل) که در روستای زان ساکن بودند، قصیده ای در صحرای زان و زیر درختان ارس سروده اند که چند بیت آن این است: به کوه پایه ی «زان» بامداد با یاران / که دورباد دل پاکشان ز سوز و گداز چه گویمت که چه می گفت باد مشک افشان / که می گشود به گفتار خود هزاران راز

ز من نبوش (۱) و بیاسا در این دو روز جهان / که پیش روی تو راهی است، سخت دور و دراز درخت های کهنسال «ورس» بر سر کوه / که دیده اند به دامان کوه بس تک و تاز... (۲)

آب و هوای خوب اگرچه دلپذیر است و مهاجرپذیر، اما فراتر از این حضور بزرگان دینی در شهرها و روستاهای منطقه آن هم برای چند دهه ی متوالی، حکایت از فضای مناسب مذهبی و دینی و شوق و اقبال مردم به عالمان دین می باشد. مرحوم آیت اله مجتهدی (ره) در خاطرات خود از استاد بزرگوارش مرحوم آیت اله برهان نقل کرده است که حدود ۷۵ سال قبل، به همراه استاد و سایر اساتید مدرسه علمیه لرزاده و ۶۰ نفر از طلاب به کیلان رفته اند و در یکی از باغات آن شهر به مدت دو ماه اقامت داشته اند و در مدت هر دو ماه از سوی مردم به گرمی و خوبی پذیرایی شده ند. حضور عالمانی چون مرحوم محدث نوری صاحب مستدرک الوسایل، شیخ فضل اله نوری و عالمانی بزرگوار که از مفاخر عالم اسلام هستند شاهد این مدعا است. طبیعی است در سه ماه تابستان، آن بزرگان فرصت بسیار خوبی را فارغ از درس و بحث روزانه که در طول سال داشته اند، به تحقیقات و پژوهش های مطلوب خود پرداخته اند. علامه جوادی آملی می فرمودند: در سه ماه تابستان دماوند بعضاً کار تحقیقاتی یک سال تحصیلی در قم را به انجام می رسانند. از این رو نگاهی داریم گذرا به حضور مهاجرانی فرهیخته و فرزانه که حضورشان در منطقه مایه برکت معنوی و نورانیت جان و دل و تربیت نفوس بوده و هست.

● حضرت آیت اله العظمی حاج شیخ ناصر مکارم شیرازی (دامت برکاته)

شخصیت والایی که از حدود نیم قرن گذشته در دماوند رفت و آمد داشته و علاوه بر سخنرانی های فراوان قرآنی در مسجدجامع دماوند، بسیاری از آثار بابرکت خود از جمله تفسیر گرانقدر و پرمخاطب نمونه را تالیف کرده اند. تفسیر نمونه را می توان پرمخاطب ترین تفسیر جهان اسلام دانست که به زبان های مختلف دنیا ترجمه شده و مورد استفاده تشنگان معارف قرآن است. خلاصه پنج جلدی تفسیر نمونه طی چند سال متمادی پرفروش ترین کتاب نمایشگاه کتاب بوده است. به فرموده ی حضرت استاد و گروهی از همکاران ایشان در سال های دهه پنجاه، حدود ۷ تا ۹ جلد تفسیر نمونه در دماوند به تحقیق ، بررسی و تحریر رسیده است.

● حضرت آیت اله حاج سید هاشم رسولی محلاتی (دامت برکاته)

صاحب بیش از صد جلد کتاب ارزشمند در تالیف، ترجمه و تصحیح هستند. کتب تفسیری، روایی، تاریخی، ادعیه و اخلاق. در این میان ترجمه ی ارزشمند ایشان بر قرآن کریم با حواشی بسیار خواندنی و سودمند از لغات کلیدی قرآن و به ویژه روایات گوهریاری که در ذیل آیات برگزیده آورده اند. حضرت استاد از فرصت های مستمر هفتگی خود استفاده های شایانی برده و بخش مهمی از ترجمه ی قرآن کریم را در دماوند به انجام رسانده اند.

● آیت اله حاج سیدمحمدباقر موسوی همدانی (رضوان الله علیه)

آن بزرگوار که عالمی بزرگ و متواضع و دانشمندی خوش مجلس و فروتن بود، حدود ۴۰ سال در منطقه ی جابان در فصول مختلف بویژه تابستان حضور داشت و علاوه بر اقامه جماعت و وعظ و خطابه در مسجد جامع جابان به فعالیت های پژوهشی و تحقیقی می پرداخت. در کنار تالیف آثار اعتقادی، فلسفی و تفسیری ازاین استاد ترجمه تفسیر المیزان – که ترجمه ی مورد پسند علامه بود – در این سالها و در منطقه جابان به رشته تحریر درآمد و هم اینک مورد استفاده محققان و پژوهشگران است.

● حضرت حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج شیخ محسن قزائنی (دامت افاضاته)

روحانی عالیقدر و مخلص که زبان و جان او از آیات و مفاهیم قرآنی سرشار و جوشان است. شخصیتی بی بدیل که درسهایی از قرآن او پس از سی و پنج سال هنوز پرمخاطب ترین برنامه های سیمای جمهوری اسلامی ایران است. جناب آقای قزائنی طی سالیان قبل از انقلاب، در کنار حضور در کلاسهای درسهایی از قرآن در مسجدجامع، همیار و همراه حلقه ی تفسیری حضرت آیت اله مکارم در دماوند بود که به تهیه فیشهای تفسیر پرداخته و ایشان را در تصنیف تفسیر نمونه کمک می کردند، حضرت استاد قزائنی تفسیر نور را در دوازده جلد با قلمی روان و بیانی رسا و اختصاری زیبا برای فهم عموم مردم نگارش کرده اند، در مسافرت های کوتاه و مستمری که طی این سالها به دماوند و مناطق اطراف داشته اند، سهمی از تفسیر نور را در این منطقه نگاشته اند. هم اینک نیز بحمدلله در طول سال و در تابستان در شهر دماوند حضور دارند و به تالیفات قرآنی و تفسیری خود ادامه می دهند.

این فهرست کوتاه از اسامی و شرع مختصر فعالیت قرآنی دانشمندان ارجمند فوق الذکر، آن تعداد بود که در حافظه ی ما بود. چه بسا خوانندگان ارجمند با دانشمندان و فرهیختگانی آشنایی داشته باشند که در منطقه دماوند به تالیف و تصنیف آثار قرآنی پرداخته اند، که اگر آگاهمان سازند، ممنون الطافشان خواهیم بود. برای روح بلند و ملکوتی صاحب تفسیر ماندگار المیزان و مترجم بزرگوار آن علو درجات را در جنت الرضا طلب می کنیم و سلامتی و دوام عمر و توفیقات اساتید بزرگ و فرزانه ای را که الحمدلله در قید حیات هستند از خداوند علیم و قدیر خواستاریم.

(۱) بشنو، گوش کن
(۲) ز مهر افروخته – ناگفته هایی نغز به همراه کاملترین مجموعه اشعار علامه طباطبایی به تلاش سید علی تهرانی – انتشارات سروش

اولین گام اساسی قرآنی نهضت روان خوانی قرآن

آنچه در ذیل می خوانید حاصل گفتگوی هفته نامه ره آورد با امام جمعه و رئیس محترم شورای فرهنگ عمومی شهرستان دماوند حضرت حجه الاسلام و المسلمین علالدینی است. بررسی وضعیت موجود و تحلیل افق پیش روی فعالیت های قرآنی در منطقه دماوند موضوع این گفتگوست.

● شما به عنوان امام جمعه دماوند و همچنین رئیس شورای فرهنگ عمومی وضعیت موجود منطقه دماوند را به لحاظ فعالیت های قرآنی چگونه ارزیابی می فرمایید؟
تشکر میکنم از حضرتعالی و دوستان نشریه ره آورد که این تلاش را به عهده گرفتند. انشاء الله رسانه های مکتوب ما بتوانند در رابطه با رسالت مهمی که بر عهده دارند درخصوص موضوع تعلیم و تربیت در مکتب قرآن و توجه به این مقوله بسیار مهم که مورد عنایت مقام معظم رهبری(مدظله) نیز قرار گرفته در ابعاد مختلفش موفق و موید باشند.
در بحث قرآن همانطور که مستحضر هستتید نقش شهرستان دماوند با توجه به غنای طبیعی و آب وهوای نقی و پاک و ظرفیتی که به لحاظ حضور علماء بزرگوار قرآنی دارد و از سوی دیگر به لحاظ پشتوانه قرآنی (سابقه تاریخی) و انگیزه جوانان برای پیگیری مباحث قرآنی و مخصوصا فعالیت های قرآنی در بخش بانوان بین شهرستانهای استان تهران بسیار قابل توجه و ملاحظه است.

آنچه عرض شد بر مبنای مقایسه هایی است که بنده به ذهنم می رسد و ملموس هم هست البته خوب بیشتر از این انتظار هست. به نظر می رسد همانطور که حضرات هم به آن رسیدند یک مشکل جدی ما در شهرستان دماوند در حوزه فعالیت های قرآنی این است که این فعالیت ها به صورت منفک از یکدیگر و به صورت ناهماهنگ پیش می رود که تاسیس شورای قرآنی در کشور، استان ها و شهرستان ها نیز به جهت حل همین معضل انجام پذیرفت ولی متاسفانه استمرار و تداوم نداشت.

اما مطلب دوم بحث های تبلیغاتی است که گاهی بعضی ها آمدند و از این موقعیت شهر دماوند استفاده کردند. من یادم هست در یکی از جلسه های شورای فرهنگ عمومی ما بعضی از آن چهره ها را دعوت کردیم و آنجا شنیدیم که اصلا دماوند می خواهد یک شهر قرآنی بشود و اصلا شده که البته:

نام فروردین نیارد گل به باغ شب نگردد روشن از نام چراغ
ما نهایتا هم متوجه نشدیم اصلا منظوراز شهر قرآنی چیست؟ و زیر ساخت های آن چه چیزی باید باشد؟ اما در یک برهه ای از زمان از این موضوع استفاده های تبلیغاتی شد.
یک نکته هم در بعد قرآن و موسسات قرآنی حرکت هماهنگی است که در کشور باید صورت بپذیرد من یک وقتی یادم هست که خدمت بعضی از این اعضای محترم شورای انقلاب فرهنگی که خیلی شائق بودند فعالیت هایی را در رابطه با قرآن مخصوصا در شهرستان دماوند داشته باشند که همان موقع از ما یک اسامی را گرفتند که من به سرعت حدودا ۷اسم را فرستادم بعد گفتند مدارک اینها را برای ما بفرستید که ما دیدیم تا بخواهد این مراحل طی شود اساسا کاری انجام نخواهد گرفت .

من فکر می کنم بهترین مسیر همین مسیری است که الان در حال پیگیری است و آن اینکه ما یک بانک جامع اطلاعاتی از موسسات موجود و فعالیت های موجود در کل حوزه ها (یعنی یک حوزه هم حوزه هیات های قرآنی هفتگی ست که بحمد الله در دماوند وجود دارد و مخصوصا جلسات بانوان که مثلا در قالب عناوینی مثل ختم انعام در حال برگزاری (ست) نیاز داریم ، همانسی که حضرت آقا فرمودند اینکه ما بدانیم کجا هستیم بعد بدانیم کجا می خواهیم

برویم آنموقع دنبال روش های آن بگردیم که چگونه می خواهیم و می توانیم به مقصد برسیم.

●**حضرتعالی آسیب های این حوزه را چگونه تحلیل می فرمایید؟**

به نظر من می شود آسیب ها را به آسیب های شخصی و عمومی در این حوزه تقسیم کرد:
آسیب های شخصی:

– یکی عدم تداوم و استمرار فعالیت های قرآنی از سوی اشخاص است. به عنوان مثال ما کسانی را داریم که یک وقتی قاری بودند اما حالا که در برخی محافل و کرسی های تلاوت قرآن از آنها دعوت می شود متاسفانه غالبا با علل گوناگون حاضر نمی شوند.

– اظهار نظرهای غیر کارشناسی و شخصی در حوزه قرآن نیز در این حوزه قابل بررسی ست.

– یکی دیگر از آسیب ها در حوزه حفظ قرآن است گرچه تاکید مقام معظم رهبری(مدظله) نیز بر حفظ قرآن می باشد اما اشکال برخی از اشخاص در تشخیص مرحله انجام این امر است که گاهی زود اقدام می کنند. مثلا والدینی که به

امید مطرح کردن فرزندشان از همان اوایل سنین کودکی اقدام به این امر می کنند که خب این موضوع منجر به این خواهد شد که در سننین نوجوانی اغلب این بچه ها آنچه که حفظ کرده بودند فراموش می کنند و گاهی نیز از قرآن زده می شوند اما در آن بعد که مقام معظم رهبری فرمودند که ما باید ۱۰میلیون حافظ قرآن داشته باشیم این آسیب ها را نیز باید در کنار آن مورد توجه قراردهیم یعنی باید سن شروع را بررسی کرد و همچنین اهداف را نیز باید بازنگری کرد که نباید متکی به اهداف مادی و جوایز دانست چراکه این مقطعی خواهد بود واز ارزش این امر مقدس و ارزشمند خواهد کاست.

آسیب های عمومی:

– یک آسیب، عناوین مختلفی است که وجود دارد، در حالی که یا کارایی لازم را ندارد و یا تداوم

و استمرار. مثلا ما می آییم شورای قرآنی را تشکیل می دهیم، فرماندار حضور پیدا می کند، امام جمعه هم می آید، اما باز هم گرفتار همان کلیات می شویم. بعد که می آییم در جزئیات، دوباره می بینیم که کار را به دیگری حواله می دهند. البته این مربوط به کل کشور می شود که در خیلی از جاها، شورای قرآنی بیشتر از ۲ جلسه تداوم نداشته است.

– آسیب دیگر تشکیل جلسات قرآنی است که در آن سطح بندی رعایت نمی شود. مثلا یک استادی را از تهران دعوت می کنیم، اما می بینیم بعد از گذشت مثلا ۲۰جلسه همان افرادی که در ابتدا بودند ، حضور دارند و سطح بندی هم انجام نمی گیرد. لذا در نهایت قابل ارزیابی نیز نخواهد بود.

– به نظر من منحصر کردن بحث قرآن در شهرستان ما به قرائت و تجوید نیز آسیب دیگری است که موجب غفلت از سایر حوزه های قرآنی از جمله مفاهیم خواهد شد، کما اینکه هم اکنون نیز چنین است. حتی شاهد این هستیم که غالب مسابقاتی هم که برگزار می شود یا جلساتی که تشکیل می شود در حوزه قرائت و تجوید است.

– آسیب دیگر در حوزه آسیب های عمومی عدم استفاده از افراد متخصص است بویژه در مدارس با توجه به اهمیت امر

– یکی دیگر از آسیب ها نیز این است که ما متاسفانه در شهرستان

کمتر به نیروهای خودی بها می دهیم و اعتماد می کنیم.

●**جنابعالی راه حل کاهش و از بین بردن این آسیب ها**

را چه می دانید؟

یکی از راه ها را عرض کردم و آن اینکه به کل کشور بر می گردد. به عنوان مثال آموزش پرورش می گوید ما بودجه نداریم این نیاز به یک عزم جدی در سطح کلان و کل کشور دارد که نیروی متخصص جذب بشود و منابع مالی نیز تامین گردد که اگر این اتفاق نیافتد و به امر آموزش قرآن به شکل تخصصی نگریسته نشود آنوقت آسیب دیگری بروز پیدا می کند و آن اینکه امر به افراد غیر متخصص در این حوزه واگذار می شود.

نکنه بعد اینکه به نظر می رسد در بحث تدریس قرآن ، خود آموزش و پرورش باید یک بازنگری در رابطه با معلمان قرآن انجام بدهد و به صرف قوانین موجود و نگاه به اینکه صرفا شخص دارای چهره موجه ی است اقدام به اجازه تدریس به شخص نکند

چراکه آنوقت با همین مشکلاتی که امروزه شاهد هستیم در آینده نیز به شکل مضاعفی مواجه خواهیم بود.

راهکار دیگر که انشاءالله باید با همکاری همه نهاد ها در شهرستان انجام دهیم به نظر بنده باید یک نهضتی شکل بگیرد در حوزه روانخوانی قرآن ، ما الان گاهی در جلساتمان که می نشینیم حتی می خواهیم عرض کنم در جلسات طلبگی من این احساس ضعف را می کنم که مثلا اگر ما می خواهیم جمع خوانی کنیم بعضی ها استتکاف می کنند و علت این است که شخص نمی تواند روان بخواند و ممکن است در یک صفحه چند تا اشکال داشته باشد و در جلساتی هم مشاهده می کنیم که اگرچه بعضی مدعی هستند اما در خواندن هم اشکال دارند این مشکلی هست که حتی در مذهبی های ما نیز وجود دارد در صورتی که در یک کشور قرآنی لااقل همه

دانش آموزان متوسطه اش باید بتوانند قرآن را درست و روان بخوانند

نکنته دیگر مطالبه گزارش عملکرد از جانب استان ها ست که هرچه این مطالبه از سوی استان جدی تر باشد در شهرستانها نیز کار با اهتمام بیشتری انجام خواهد پذیرفت چراکه پیگیری ها موجب تقویت انگیزه می شود که بعنوان مثال ما راجع به شورای قرآنی چنین چیزی را نداریم و نهایتا نقش این شورا به هماهنگی تقلیل یافته است.

●**نقش نهاد امامت جمعه و گزارشی از فعالیت های انجام گرفته درحوزه فعالیت های قرآنی را بیان نمایید؟**

با توجه به آسیب شناسی هایی که در بخش خواهران انجام دادیم و ارزیابی کارشناسی متوجه نقاط ضعف در این حوزه شدیم و به این نتیجه رسیدیم که خانم مسنی آبادی را که ایشان در تهران هم ممتحن هستند و هم استاد در حوزه قرآن دعوت کنیم ایشان دعوت شدند و ما نیز آن آسیب ها ی قبلی را به ایشان عرض کردیم و خواستیم تا کار در این حوزه با هدف تربیت مربیان توانمند و به شکل سطح بندی شده انجام بگیرد که به حمدالله به ادعان خود ایشان این کار جواب داد و ایشان هم تا آخرین سطح ممکن در شهرستان (سطح ۵) به تدریس پرداختند که تقریبا حدود چهار ماه آینده پایان سطح ۵ در شهرستان خواهد بود از طرفی نیز از شرکت کنندگان در این کلاسها خواستیم تا با حضور در برخی از روستا ها و مدارس به تدریس بپردازند.

الحمدلله این جلسات خیرات دیگری نیز داشته نظیر اینکه در بسیاری از جلسات خانگی که بیشتر در معرض آسیب هستند این خواهران طلبه و آموزش دیده حضور پیدا میکنند و مشاء خیر هستند

البته ما دیدیم که در حوزه های دیگر نظیر احکام نیز قابلیت اجرای این کار وجود دارد برخی نیز خواستار تشکیل کلاس در حوزه مباحث عرفانی بودند که بنده قانع نشدم چراکه بحث های عرفانی هم ضرورت چندانی ندارد هم به جهت استاد حاذق فراهم کردن جوانب کار سخت خواهد بود وهم برخی افرادی که تمایل به این کلاسها دارند دنبال محصول و نتیجه عرفان هستند که در یک جمع بندی کلی بیشتر در معرض آسیب هستند.

یکی هم را ه اندازی سازمان زنان انقلاب اسلامی در دماوند بود که الحمدلله انجام پذیرفت که در واقع گاهی به جهت تامین هزینه های مالی با توجه به محدودیت منابع در کنار این جلسات قرآنی و حامی آنهاست.

● **در کل نقش امام جمعه و نقش شورای فرهنگ عمومی را در کل این ظرفیت قرآنی چه می دانید؟**

کل مجموعه های قرآنی باید مکمل هم باشند و اشکال اینجاست که برنامه ریزی دقیقی وجود ندارد ما نیاز به چشم انداز داریم تا مانع موازی کاری بشود ودر واقع انشاءالله با همکاری همه نهاد ها و موسسات و فرهیختگان باید این کار انجام بگیرد.

به نظر بنده آنقدر علم و پرچم فرهنگی زمین مانده در کشور و در شهرستان داریم که نباید اگر کسی علمی را برافراشت با آن مقابله کرد بلکه باید آن را حمایت کرد و نظارت کرد .

نکنته دیگر اینکه گام اساسی که در شهرستان باید برداشته شود نهضت روانخوانی ست که این مهم نیز انشاءه با همکاری عمومی مردم و نهادهای مرتبط با این حوزه و علماء گرانقدر انجام خواهد گرفت.

معلم محافل قرآنی

♦ دکتر محمود صفری

در حدود سال های ۴۲-۴۰ دانش آموز تنها دبیرستان دماوند بودم. بعد از فراغت از مدرسه، در ماه مبارک رمضان به جلساتی که در مسجد جامع شهر به عنوان مرکز تعلیم قرائت قرآن کریم به سرپرستی «آقا نور» برگزار می شد، شرکت می کردم. هبیتی به نام متوسلین به چهارده معصوم (ع) که در هفته شب های جمعه به صورت چرخشی در منزل های ساکنین چهار محله برگزار می شد، وجود داشت. این هیئت پیشتاز شهر به حساب می آمد. از جمله ویژگی های آن: احترام ویژه به جوانان، عدم توقع دعوت به منازل بود. شخصیت های معتمد و قابل قبولی در این هیئت ها شرکت می کردند که «حاجی آقای حاجی رفیعی» معروف به «اشیخ ذبیح»، رهبری آن را برعهده داشت و اموری همچون قرائت مستتله، غلط گیری قرائت قرآن و بخش توضیح المسائل را انجام دادند. این مرد زحمتکش و روحانی، فردی علامند، دلسوز و با انگیزه بود. او از این طریق پولی دریافت نمی کرد بلکه هزینه ی زندگی ایشان از طریق کشاورزی در زمین های اصطکک تأمین می شد. حتی از طرف آیت ا... العظمی بروجردی مجوز اخذ وجوه شرعی مردم را داشت.

پس از اتمام برنامه های ایشان، جلسات با توجه خوانی و مصیبت خوانی ائمه ی اطهار(ع) توسط مرحوم استاد نصرالله، مداح عاشقی و علاقه مند و یا شاگردان باوفای ایشان از جمله مرحوم استادمحمدتقی کرمانی، استاد ولی الله فتاحی و ... پایان می پذیرفت. این هیئت تا آستانه ی انقلاب ادامه داشت.

چند سالی نگذشته بود که مرحوم حضرت آیت ا... مجد که فردی برنامه ریز، پرکار و مصمم بود. مدیریت و امام جماعت مسجدجامع دماوند را از طرف حضرت آیت ا... العظمی بروجردی پذیرفت. فراموش نمی کنم که ایشان با توجه به سال های خفقان رژیم ستم شاهی، یک تحول فرهنگی، شیعی سنتی را پایه گذاری کردند که باید گفت مردم دماوند به ویژه افراد مسجیدی از پیرمرد تا جوان، رشد و هدایت امروزشان را مدیون این روحانی ثابت قدم و استوار می دانند. به نظر می رسد باید یک فصل جدایی برای تحولات بیست ساله ی این مرد جاوید در نظر گرفت (روحشان شاد).

اما در این یادداشت هدف بیشتر قدردانی از زحمات مرحوم شیخ ذبیح ا... حوزوی مطلع، بی الایش و متواضع بوده که در مسجد و بازار با مردم مانوس و در دسترس همه به ویژه کسبه ها قرار داشتند. ایشان نقش ماندگاری در

تاسیس حوزه علمیه ی کوچک در مسجدجامع، بالای وضوخانه فعلی که می توانست یک حرکت علمی در آن زمان باشد را داشتند. این مرد فهیم و مدرس عالی تعدادی شاگرد ردیف اول از جمله آقایان شیخ حسن واسعی و استاد ولی اله فتاحی (که خود مشغول به تحصیل بودند) و همچنین شاگردان ردیف دومی از جمله اینجانب، مرحوم جواد حکمت، آقای دکتر احمد دادفر و ... داشتند که جامع المقدمات را از اساتید ردیف اول فرا می گرفتند. مدتی این حوزه ی کوچک و پربرتک دچار وقفه شد. تقریباً جامع المقدمات به آخر رسید و حوزه با مقابله درس و به خصوص درس اخلاق ادامه داشت اما متأسفانه اختلاف سلبیقه داخلی در حوزه، نقش اصلی تعطیلی این حرکت را ایفا کرد و افسوس و آه را برای جوانان آن روز به یادگار گذاشت. این تعطیلی از هم پاشیدن و سرگردانی شاگردان را به همراه داشت.

حجت الاسلام شیخ ذبیح ا... رفیعی در سال ۱۳۰۳ در محله قاضی شهرستان دماوند در خانواده ای مذهبی و متدین به دنیا آمد. در سال ۶ سالگی پدر خود را از دست داد و تحت سرپرستی مادر قرار گرفت. پس از طی مراحل اولیه تحصیل در مدرسه در ۱۸ سالگی به تهران عزیمت نمود و درکنار تحصیل در کارگاه ریخته گری مشغول به کار گردید و پس از سال ها کار و کسب تجربه به عنوان سرپرست کارگاه ریخته گری انتخاب شد. در این دوران با حضور در هیات های مذهبی به تحصیل دروس عربی و فقه نزد حجت الاسلام والمسلمین مهدی طباطبایی مشغول گردید و به استادی قرآن و تفسیر قرآن دست یافت. در این زمان با دایر کردن هیات های مذهبی و جلسات آموزشی، به آموزش و تفسیر قرآن مشغول شد. در سال ۱۳۵۰ با عزیمت مجدد به تهران برای تکمیل تحصیلات خود به یادگیری عربی، فلسفه و عرفان زیر نظر علمای گرانقدر و بزرگوار ی چون آیت ا... رفیعی قزوینی، آیت ا... خوانساری در مسجد سپه سالار، مدرسه مروی و مسجد سید عزیزا... بازار تهران به ادامه تحصیل پرداخت.

سپس بعد از پایان تحصیلات حوزوی به دماوند بازگشت. البته در شهرمان شخصیت های دیگری بودند که با ارتباط صمیمانه با توده ی مردم در مسجد و بازار، گروهی از مردم جستجوگر را با خود همراه داشتند که به عنوان نمونه می توان از حجت الاسلام والمسلمین مرنندی و جناب آقای شیخ محمدحسین مقتدایی نام برد. آقای مقتدایی مسئول جمع آوری اشعار مرحوم لثالی در مفازه ی محقر خود بودند. مرحوم لثالی و شیخ محمدابراهیم میرزایی درمسجد روبروی منزل خود کارهای فرهنگی و مردمی شهر را انجام می دادند.

در تابستان، ماه مبارک رمضان و محرم برخی از فرهنگیان و شخصیت های روحانی مهارج، از اساتید حوزه ی علمیه ی قم به شهر بیلاقی دماوند می آمدند که برای تعلیم حلقه های معرفتی آن روزگار تیره و تاریک نقش مهمی را ایفا کردند.

برخود لازم می دانم از مسجد مرحوم آسید حبیب میرحسینی داخل محله ی درویش که مرکز تجمع نوجوانان توسط فرزندش آقای سیدمحمد میرحسینی که از فرهنگیان متدین و خادمان بازنشسته هستند، یاد کنم. همچنین از جلسات آشکار و حضور شهید شاه آبادی نماینده ی دوره ی اول مجلس شورای اسلامی تهران، فرزند استاد امام و

آقای شاکری یاد کنم. البته مهمترین جلسه ی آگاهی، سیاسی و اعتقادی شهر دماوند «انجمن کاوش های علمی و دینی» بود که در مدت کوتاه برنامه هایی در جهت آگاهی بخشی نسل جوان آن روز را برعهده داشت که ساواک جهمی با دستگیری تعدادی از اعضای اصلی، تحمل ادامه ی آن را نداشت و آن را به تعطیلی کشاند. لازم است هر کدام از این موارد با سرفصلی جدا مورد مطالعه قرار گیرند تا مردم امروز به سابقه ی درخشان علمی و انقلابی شهرشان، بیشتر اهمیت دهند و هویت درخشان آن را قبل از انقلاب و بعد از انقلاب ساده نپندارند.

روحشان شاد و یادشان گرامی

عمری در راه تعلیم قرآن و احکام

نگاهی به فعالیت های قرآنی و مذهبی مرحوم حاج شیخ محمدابراهیم میرزایی

♦ مهدی کربلانی مهدی

مرحوم حاج شیخ محمدابراهیم میرزایی در خانواده مذهبی و تحت تربیت پدری که حافظ قرآن و موذن بود به فراگیری قرآن و مسائل شرعی پرداخت. با قرآن و معارف اهل بیت (ع) رشد یافت و بالید. و از همان اوایل جوانی به «شیخ محمدابراهیم» معروف گشت. با محاسنی مرتب و عبا یی که بر دوش می افکند و عصابی که بر دست داشت، راه منزل تا مسجد را در هر وعده می پیمود و از اصحاب همیشگی مسجد و منبر و محراب بود.

در کنار منزلش مسجد کوچکی بود به ابعاد ۴۲ مترمربع که اهالی محله فرامه بویژه در شبهای زمستان در آنجا جمع می شدند و شیخ محمدابراهیم به آموزش قرآن و بیان احکام می پرداخت. آیات و سوره زیادی از قرآن را از حفظ داشت با قواعد عربی و ادبیات عرب تا حد زیادی آشنا بود. با روحانیان و عالمان مانوس بود، خانه اش مأمن و منزل مبلمان و روحانیون بود، همراه با برخی از اهل علم شهرش جلساتی را برگزار می کرد، بزرگوارانی چون مرحوم شیخ اسماعیل طاووسی، آقا نورالدین شمس الدینی، آقا شیخ ذبیح اله رفیعی و آقاشیخ رضا لطیفی (پدر مرحوم حاج عبدالرسول)، با بزرگانی چون مرحوم شیخ اکبر مقتدی، مرحوم سیدکاظم عصار، مرحوم جلالی، مرحوم آیت اله مجد سالیان سال انس داشت. به مسایل شرعی بویژه در کسب و کار و مسایل بانوان اهتمام داشت و به همسر خود مسائل خاص بانوان را آموخته بود تا پاسخگوی سوالات آنان باشد. در مجالس حسینی، در منازل و هیئت ها، در کنار بستر بیماران و در هنگام تشییع جنازه اموات، در مسجدهای محلات این شیخ محمدابراهیم بود که قرآن می خواند و دلها را آرامش می داد. او مورد اعتماد روحانیون بود و در مواقعی که اقتضا می کرد امام جماعت مردم را برعهده می گرفت.

مربی قرآن و ذاکر با اخلاص آل الله

درباره حاج عبدالرسول لطیفی

♦ محسن لطیفی

مرحوم حجت الاسلام حاج شیخ رضا لطیفی را قدیمی های دماوند بیشتر و بهتر می شناسند، روحانی ساده و بی الایش و البته فاضل و عالم. حاج عبدالرسول لطیفی معلم قرآن و ذاکر اهل بیت عصمت و طهارت (ع)، در خانواده ی این روحانی خدمتگزار در سال ۱۳۰۴ به دنیا آمد و بر اثر تربیت پدر و مبادر، راه پدر را در پیش گرفت. می گویند اجداد حاج عبدالرسول مانند حاج روح اله، حاج ملاغنی، حاجی ملاملک، حاجی ملاعبداله و سرانجام حاجی ملالطیف همگی روحانی و اهل علم بودند که از جبل عامل لبنان به قصد زیارت امام هشتم علی بن موسی الرضا (ع) آمده و در مسیر راه در دماوند ساکن شده اند. حاج عبدالرسول لطیفی که برخی او را «آقاشیخ عبدالرسول» هم می گفتند، قرآن را به درستی و صحت و با لحن و تجوید مناسب ادا می کرد و در هیئت ها و حسینیه ها و مساجد به تعلیم و آموزش قرآن و مذاخی و ذکر اهل بیت (ع) بویژه خاص آل عبا حضرت اباعبداله الحسین اهتمام داشت. البته امرار معاش اصلی او مانند والد ارجمندش از راه کشاورزی و باغداری بود. اما با این همه از وظیفه آموزش قرآن به مردم به ویژه جوانان و نوجوانان غفلت نداشت. وی در طول سال علی الخصوص شبهای زمستان به این امر مقدس می پرداخت، هفته ای یک شب در محله ی روح افزاء در مسجدی که در مقابل حسینیه قرار داشت. هفته ای یک روز عصر در مسجد فاطمیه برای نونهالان جلسه ی قرآن داشت. اهالی روستا چنار شرق و اکثر قریب به اتفاق جوانان آن محله خود

آخوند ملا محمدصالح؛ مربی گمنام

نگاهی به زندگی ملامحمدصالح نصیری از مربیان قرآن در محلات بالابلوک

♦ مرتضی نصیری

محمدصالح نصیری فرزند قربانعلی نصیری است. وی در اوره و در خانواده ای سرشناس در سال ۱۲۸۴ ه.ش به دنیا آمد و پس از ۹۵ سال زندگی ساده و بی الایش همراه با معنویت و اخلاص در سال ۱۳۷۹درگذشت. در اوان زندگی مشترک با همسرش بنابر توصیه برخی بزرگان محله ی اوره از سال ۱۳۰۷ به بعد به آموزش قرآن به نونهالان و کودکان محله اوره روی آورد. طولی نکشید که مردم محله های همجوار مانند احمدآباد، چشمه اعلا و دشتیان نیز علاقمند به کلاسهای قرآن وی شدند. از همین رو مکتب خانه ی قرآنش را از مسجد کوچک محله به حسینیه که فضای وسیع تری داشت منتقل کرد. شیوه او در آموزش قرآن همان شیوه ی مکتب خاّه ای مرسوم بود. به واسطه ی آشنایی او با قرآن و احکام و مسائل دینی به «آخوند ملامحمدصالح» شهرت یافت. بسیاری از زنان و مردان مومن محلات بالابلوک از زمان کودکی و نونهالی پای درس قرآن وی تربیت یافتند. مرحوم آقاسیدجمال باباجهدی و بانوی مومنه و صبور، مادر بزرگوار شهیدان محمدباقری از شاگردان وی هستند. زندگی اش بسیار ساده بود و بی پیرایه. در تمام طول عمر به کشاورزی و کارگری مشغول بود. بارها در زمان طاعوت از وی برای کار در ادارات دعوت کردند اما او که این کار را کمک به دولت ظالم می دانست، نپذیرفت. در شب نشینی های مرسوم آن زمان داستان های قرآنی و مذهبی را از روی کتابهای مختلف می خواند و روایت می کرد. به تعجد و راز و نیاز با خدا سخت پای بند بود. انس فراوان او به قرآن، به وی امتیازاتی را بخشید. بیست سال از همسر بیمار و از کار افتاده اش یا علاقه و صبوری پرستاری کرد. زمان مرگش را سه ماه قبل از وفاتش پیش بینی کرده بود و در انتظار آن لحظه، روز شماری می کرد. شب پانزدهم صفر سال ۱۳۷۹ همان شب و لحظه الهی بود که او خبر داده بود و درهمان شب هم به میهمانی صالحان رفت. خدایش با بندگان صالحش محشور فرماید.

را مدیون جلسات حاج عبدالرسول لطیفی می دانند.

صدای رسا، قرائت محکم، حافظه ی خوب و قوی در حفظ آیات و روایات و اشعار باعث شده بود تا جلسات ذکر و مذاخی اش، رنگ و بوی وعظ و خطابه بگیرد. خدایش رحمت کند که عمری را در عشق و اخلاص به قرآن و عترت سپری کرد.

یک هیئت قرآنی با پیشینه ای بیش از نیم قرن

◆ سید غلامرضا نوربخش

نگاهی به فعالیت های قرآنی در محله ی جیلارد

محله جیلارد، از محلاتی است که حضور عالمان بومی مثل آیت اله محمد شریف جیلاردی و مرحوم آیت اله آقاشیخ علی اکبر موثق، به همراه سادات ارجمند این محله، به آن هویت دینی و مذهبی بخشیده است. از سوابق این فعالیت ها اطلاع چندانی در درست نیست اما به ظن قوی حضور امامزاده بزرگوار حضرت سلطان محمد که از عالمان و محدثان زمان بوده است، قطعاً در این فضای مذهبی موثر بوده است. آقای سیدغلامرضا نوربخش که خود از معلمان و مربیان قرآن است و هم اکنون نیز با جمعی از مومنان محله جیلارد موسسه ای قرآنی را تاسیس کرده اند، در این باره براینمان قلم زده است و سعی اش مشکور باد.

جیلارد با مسجد و حسینیه قدیمی و چنار کهنسالش، با مسجد پاچنار و با همسایگی اش در جوار امامزده سلطان محمد، از محلات فعال در فعالیت های مذهبی و قرآنی بوده است. اگرچه مع الاسف اطلاعات چندانی در دست نیست، اما با مراجعه با کهنسالان و سالمندانی که سینه شان صندوقچه خاطرات گذشته است می توان ردپایی از این تلاش های ستودنی را پیدا کرد. آنچه در ذیل می آید خلاصه ای از این فعالیت هاست، مجموعه ی این تلاشهای صد ساله را در سه دوره تقسیم کرده ایم؛ دوره اول را در مصاحبه با جناب آقای حسینی، دوره دوم را خدمت آقای حاج محمد امیری و دوره ی سوم با آقای امیرحسین علی بابایی به گفتگو نشستیم که خلاصه آن را می خوانید.

● دوره ی اول

دوره اول از صد سال اخیر آغاز شده و نیم قرن به طول انجامیده است. دوره ای سرشار از معنویت که مرهون عالم بزرگی چون مرحوم آیت اله موثق بوده است. وی که مورد توجه مردم منطقه ی دماوند و پناه وملجأ مردم جیلارد بوده، در جیلارد هیات قرآنی تاسیس می کند و به آموزش و تربیت فرزندان محله اش می پردازد. در این باره با آقای حاج سید حسن حسینی گفتگویی انجام داده ایم:

● آقای حسینی! شما چند سال مرحوم موثق را درک کردید؟

حدود ۵۷ سال

● جلسات قرآن ایشان چگونه بود؟

ایشان سینه ای سرشار از معارف قرآنی داشت، زمانی که وارد جلسه ی قرآن می شد گویا همه ی وجودش معلم قرآن می شد. شاگردان جلسه وی علاوه بر آموزش قرائت، درک و فهم و روحیه قرآنی پیدا می کردند و بهره های معنوی می بردند.

● تعداد شاگردان ایشان چند نفر بودند؟ اسامی آنها را بخاطر دارید؟

بیش از سی نفر بودند. از جمله آنها آقاشیخ حسن، آقاشیخ محمود، ملامیرزامحمد، ملاحسین، میرعلی نقی، ملاحسین، ملاحاج آقا، شیخ حسینعلی، شیخ موسی، آقاشیخ رضا و

● جلسات قرآن چه زمان هایی برگزار می شد؟

یک شب در هفته بعد از نمازهای مغرب و عشا و به صورت گردشی هر شب در منزل یکی از شاگردان ایشان.

● جلسات قرآن مرحوم موثق چند سال ادامه داشت؟

تا زمان وفات ایشان که فکر می کنم سال ۱۳۳۶ هجری شمسی باشد.

● دوره دوم

با وفات مرحوم موثق، جلسات قرآن توسط شاگردان وی همچنان تداوم یافت. برای کسب اطلاعات بیشتر در این دوره خدمت آقای حاج محمد امیری از فعالان هیئت قرآن جیلارد رسیدیم. وی فردی مومن و متدین و علاقمند به قرآن و پیگیر جلسات قرآن است.

● آقای امیری! این جلسات قرآن چند سال است که تاسیس شده؟

من تقریباً کلاس سوم ابتدایی بودم و از آن زمان تا به حال حدود ۵۰ سال می گذرد.

● معلمان و اساتید شما چه کسانی بودند؟

مرحوم سید مطلب نوربخش که فردی جدی و منظم و عاشق قرآن بودند. مرحوم حاج خلیل ذبیحی و حاج آقا سلطانی که ایشان در حال حاضر از برکات برپایی این جلسه قرآنی می باشد.

● پایه گذار این جلسات آموزش قرآن دیدند؟

مرحوم آقاشیخ علی اکبر موثق

● چه تعداد در این جلسات آموزش قرآن دیدند؟

بیش از صد نفر که بصورت قوی و مسلط آموزش دیدند و گرنه تعداد بسیار بیش از این است.

● چه تعداد از جوانان و نوجوانان در جلسات قرآن شرکت می کنند؟

در گذشته بهتر بود. و شاید ۴۰ درصد شرکت کنندگان جوانها بودند. حالا تعدادشان کمتر شده است.

● جلسات قرآن چه ساعتی و در چه مکانهایی تشکیل می شود؟

شب های چهارشنبه، بعد از نماز مغرب و عشاء در منازل تشکیل می شود.

● پیشنهاد شما جهت تشویق جوانان و نوجوانان به شرکت در این جلسات چیست؟

روحانی خوش ذوق و فعال در این جلسات حضور داشته باشند.

● دوره سوم

این دوره که نزدیکترین دوره جلسات قرآن جیلارد است، با همت و تلاش قاری جوان و موفق آقای امیرحسین علی بابایی اداره می شود. هر چند کمیود بودجه و دلایل دیگر گاه و بیگاه از رونق آن می کاهد اما دوباره و با عشق و علاقه ی وی ادامه می یابد. با وی در این باره گفتگویی داریم:

● آقای علی بابایی! شما از چه زمان به قرآن علاقمند شدید؟

از سن ۵ سالگی با استفاده از ضبط صوت و نوارهای قرآنی

● اساتید شما چه کسانی بودند؟

در محل، حاج آقای سلطانی و در حال حاضر اساتید کشوری مثل استاد یاری گل، استاد ابوالقاسمی، استاد ربیعیان و استاد جعفری که در جلسات شان شرکت می کنم.

● تابحال در مسابقاتی شرکت کرده و مقام کسب کرده اید؟

بله، در منطقه از زمان دانش آموزی تا به حال و در مسابقات اداره اوقاف شهرستان شرکت کرده ام. مقام اول دانش آموزی شهرستان و مقام دوم اوقاف را داشته ام.

● آیا تا به حال فعالیتهایی در زمینه آموزش قرآن داشته اید؟

از حدود ۴ سال قبل، کلاس های آموزش قرائت، حفظ و ترتیل را برای سنین زیر ۱۵ سال شروع کرده ام و هم اکنون بحمدلله دوام دارد.

× × × ×

علاوه بر این هیئت ها در مساجد محله نیز سالیان مختلف فعالیت های آموزشی و قرآنی ادامه داشته و دارد.

دشتمزار؛

محله ی کلاس های فعال قرآن و معارف اسلامی

◆ حسین رجبی

با تشکر از آقای اسماعیل خلیلی

شیخ رجبی محمدزالی دشتمزاری

دشتمزار را که نامی زیبا با خود دارد با گروههای فعال قرآنی، سرود و با فعالیت های مذهبی و تاثیرگذار در سال های قبل از انقلاب می شناسیم. با معلمان و عالمان قرآنی و دینی که کمتر شناخته شده اند. با شهیدانی بزرگ و بزرگوار که نام این محله را پرآوازه کرده اند. از آقایان حسین رجبی و اسماعیل خلیلی که در تنظیم این گزارش کوتاه زحمت کشیده اند، قدردانی می کنیم. از سالهای دوردست فعالیت های قرآنی و آموزش کتاب

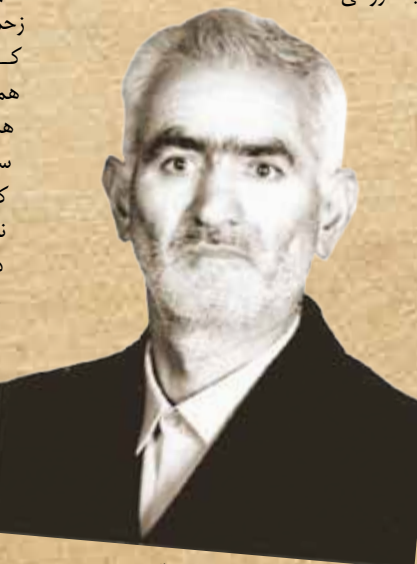
وحی در محله ی دشتمزار

اطلاع چندانی نداریم. این قدر هست که براینمان گفته اند که از گذشته های نیستان دور و در سالهای ۱۳۱۰ به بعد - در سالهای خفقان رضاخانی- مرحوم ملاحسن حدادی فرزند مرحوم محمدباقر اقدام به ایجاد مکتب خانه و آموزش قرآن برای کودکان و خردسالان پسر و دختر در محل حسینیه نمود. البته مرحوم فاطمه نساء قاسمپور همسر ملارمضانعلی قاسمپور (مشهور به زن آخوند) در منزل شخصی خود به گروهی از دختران آموزش می داد. همچنین مرحوم کربلایی غلامعلی یزدانی در منزل مسکونی اش برای بچه های دشتمزار جلسه ی قرائت و آموزش قرآن داشت و ازاین رهگذار مرحوم آقاشیخ حسین یزدانی و مرحوم کبری یزدانی را به خوبی آموزش داده بود.

با این همه مرحوم ملاحسن حدادی نقش مهمی را در این باره ایفا کرده است و حق زیادی دارد. پس از وفات ملاحسن و پس از چند سال بعد از او، مرحوم ملای نوری از امل به دشتمزار آمد و با یکی از خانواده های محل وصلت کرد و به خوبی توانست باجلسه ی قرآن و مکتب خانه اش جای خالی ملاحسن حدادی را پر کند. بعد از ملای نوری، عالم فرزانه مرحوم آقاسیدجواد مدنی (طاب ثراه) فرزند آقا سیدآقا مدنی این راه نورانی را ادامه داد. او با سعه ی صدر و حوصله ی فراوان قرآن را آموزش می داد. آقاسیدجواد کلاسهای قرآن را به صورت نویستی به خانه های مردم و هر چهارشنبه شب، عطر قرآن را در خانه های اهالی دشتمزار افشاند. این جلسات مورد استقبال زیادی واقع شد که تا زمان وفات وی ادامه داشت. خدایامرز مرحوم آقاشیخ علی اصغر زالی فرزند حاج آخوند را

که به عنوان معین و دستیار وی کمک کار و همراه دلسوز وی بود و در برگزاری بهتر جلسات بسیار نقش داشت.

در همین زمانها بود که مرحوم آقاشیخ رجبعلی محمدزالی فرزند حاج رضا که دانش آموخته ی دروس حوزوی در مدارس مروی و صدر تهران بود به منطقه ی آه و آبلعی آمد، و در این مسیر از محله و زادگاه خود غفلت نکرد و در آموزش قرآن و معارف دینی نقش ایفا نمود.

آیت الله سید جواد مدنی

اردیبهشت ماه ۱۳۲۳ که مرحوم آقاسیدجواد از دنیا رفت، شعله ی جلسات قرآن رو به خاموشی نهاد و چندان پرفروغ نبود. اگرچه هیچگاه جلسات قرآن در مسجد وحسینییه و خانه ها تعطیل نشد، اما در سالهای پایانی دهه سی و اوایل دهه ی چهل بود که مرحوم آیت اله سید احمد شهرستانی به دشتمزار آمد و شبها بعد از اقامه نماز مغرب و عشاء در مسجد امام حسن مجتبی (ع) شمع حلقه ی وصل اهل قرآن و توسل شد. این حلقه های علم و معرفت تا سال ۱۳۵۵ ادامه یافت و بزرگوارانی چون

حجت الاسلام آقاجنفی، مرحوم حاج رضا قاسمی، مرحوم حاج ابوالقاسم فلاخی، مرحوم حاج حسن بخشی به ویژه مرحوم میرزا محمدقاسمی (معروف به استاد میرزا) میدان دار آموزش قرآن بودند و در این راه زحمات زیادی را تحمل کردند.

در ایمن بین از زحمات مرحوم علی اصغر یزدان پناه فرزند حاج آقاجان نباید غفلت کرد، وی در

سالهای مدیریتش در دبستان دشتمزار برای آموزش بچه های دشتمزار زحمات فراوانی کشید و همچنین باید یاد کنیم از مرحوم شیخ صالحی که از طلاب و مبلغان حوزه علمیه قم بود و در مدت تبلیغ خود همه روزه کلاس درس قرآن را دایر و به فرزندان خود و فرزندان همسایگان و اهل محل آموزش قرآن می داد.

سالهای دهه پنجاه به بعد بود که آقاسیدمحمد میرحسینی، با تشکیل کلاس قرآن در مسجد فاطمیه محله درویش، جمع زیادی از نوجوانان محله دشتمزار را جذب این جلسات کرد و نقش مهمی را در تربیت نسل انقلاب ایفا کرد، از آن جلسات شهدا و ایثارگران و جانبازان و شخصیت های موثری برخاستند. شهیدانی چون یوسف حدادی، جواد خلیلی، محمود غلامی و ...

در سالهای منتهی به انقلاب اسلامی حجت الاسلام شیخ محمد منهج برای آموزش قرآن و معارف الهی زحمات ارزشمندی را متقبل شد و نقش مهمی را در دمیدن شورش انقلابی در جوانان دشتمزار داشت.

باید یاد کنیم از مرحوم حاج محمدعلی زالی که در سالهای اوج گیری انقلاب اسلامی و پس از آن، در مسجد امام مجتبی (ع)

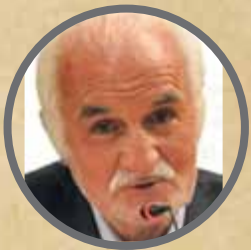
به آموزش دختران خردسال روی آورد و تلاش های مهمی را به ثمر رساند.

مجموعه ی این زحمات و تلاشها و مجاهدتها باعث شد محله دشتمزار به عنوان یکی از محلات مرکزی در آموزش معارف قرآنی برای نونهالان درآید و نقش مهمی را در ترویج فرهنگ اسلام و انقلاب ایفا کند، تعداد ۲۳ شهید ایثارگر و سرفراز این محله گواه این ادعا است.

اینک نیز سالیانی چند است جلسات فوق با حضور و استقرار مبلغان ارجمند و روحانیون گرامی در مسجد و محله دشتمزار ادامه دارد که فرصتی جداگانه را می طلبد.

کیلان؛

دیار مردم دانش دوست و با ایمان

♦ ناصر پیرمردی

با تشکر از آقای بیگلری

کیلان، دیار مردم دانش دوست و با ایمان است. منطقه ای که روستای نامسار زیارت با شمع وجود امامزاده عیسی (ع) را دارد. محله ای به نام ساران که روزی شاهد حضور فقیهی بزرگ و شهیر به نام آیت اله العظمی احمدباقر سارانی بوده است. با قلعه عسکر که قدمتش به حدود ۱۷ هزار سال می رسد، با مسجد کهن و قدیمی اش که روح و جان را صفا می دهد و با هیئت های مذهبی و قرآنی که عمری به درازای چند دهه دارند. از آمار مرتضی بیگلری و ... تشکر می کنیم.

کیلان، با نام قدیمی و دیرینه اش از دیرباز محل رفت و آمد و حضور عالمانی بزرگوار و سرآمد بوده است. گذشته از این که عالمانی بزرگوار را از خود به یادگار گذاشته است. حضور بزرگانی چون علامه ی طباطبایی، مرحوم آیت اله حاج شیخ علی اکبر برهان به همراه طلاب و اساتید حوزه علمیه لـرزاده و مرحوم آیت اله طـبسی به این فضای مذهبی رونق دو چندان بخشیده است.

بیشتر بناهای مذهبی در منطقه ی کیلان مانند مسجدجامع، حسینیه سیدالشهداء، حسینیه محله پایین ساران، مسجد محله فاجان، مسجد محله ی اتحاد، مسجد امام رضا (ع)، کوهان و مسجد کردر عموما تجدید بنای مساجد و حسینیه هایی با بیش از سیصد سال قدمت هستند.

شاید دیرپاترین مرکز مذهبی و علمی در این منطقه، حوزه علمیه ای باشد که آیت اله العظمی شیخ محمدباقر سارانی در محله ی ساران بنا کرده است (در سالهای پایانی قرن سیزدهم و اوایل قرن چهاردهم). از آن پس کیلان و حومه نوعا محل رفت و آمد بزرگانی بوده است که از آنان نام بردیم. از علامه ی بزرگ طباطبایی که بخشی از فعالیت های تفسیری خود را در این دیار قلم زده است تا علامه ی بزرگوار امینی صاحب کتاب التذیر، مرحوم آیت اله شیخ علی اکبر برهان یا طلاب حوزه علمیه لـرزاده سالیانی چند به کیلان می آمدند و بنابر آنچه در خاطرات مرحوم آیت اله مجتهدی آمده است با استقبال گرم و

مهمان نوازی کم نظیر کیلانی ها روبرو

شده اند. مرحوم آیت اله مجتهدی که خاطرات خوشی از این سامان دارد، در سال های ۱۳۶۲ هـ.ق به کیلان آمده و به نشر و تبلیغ معارف دینی پرداخته است و از این رهگذر بسیاری از متدینان کیلانی چون مرحوم شیخ علی اکبر طیبی، مرحوم حاج فضل اله مقدم، مرحوم کربلایی جعفرقلی و حاج علی اصغر جمشیدی نزد وی به تلمذ قرآن

کریم و معارف دینی پرداخته اند و بعدها خود در آموزش قرآن و احکام برای مردم کیلان زحمات زیادی کشیده اند.

مرحوم آقاشیخ علی آقا گلزاده غفوری مدت ۱۶ سال در کیلان زحمات زیادی کشیده و در آشنایی مردم و جوانان با قرآن و معارف قرآنی نقش به سزایی داشته است.

در این میان نباید از نقش مهم مرحوم آیت اله طـبسی نیز فروگذار کنیم که حق زیادی برعهده ی مردم کیلان در آشنایی شان با کتاب الهی و آموزه های آن دارند.

مکتب خانه و مدرس های قرآن در کیلان

– در مسجد عمادالدین که فعلاً جزو میدان شهر گردیده، قرآن کریم با تدریس عم جزء و دیگر آیات و سور کتاب وحی و نیز ادبیات فارسی توسط مرحوم حاج علی اکبر طیبی، حاج فضل اله مقدم و مرحوم رحمت اله آقاجانی تدریس می شد. – در جنب میدان فعلی امیرکبیر و مسجد عمادالدین بانویی مومنه و بافضیلت به نام ملازبیده درس قرآن داشتند. – در مسجد صاحب الزمان جدید (مسجد شمس الدین) مرحوم حاج عبدالحسین آقاجانی و آقا رحمت اله آقاجانی و مرحوم احمدعلی آقاجانی قرآن را درس می گفتند. – در مکتب خانه مرحومه ملالقمآن در محله پایاغ کیلان (محله طایفه ی شرف الدین) قرآن وعلم دینی تدریس می شد. – در مکتب خانه ملامحمد آقایی در محله ی فاجان، نوباوگان دختر و پسر قرآن می آموختند. – مدرس قرآن و مکتب خانه ای در مسجد حاج عسکر توسط مرحوم علی اصغر گل محمدی در محله ی رعیت طایفه وجود داشت. – مکتب خانه ملاخدیجه در مسجد گله بار (محل دبیرستان فعلی ۱۲ فروردین و فلق) برای دخترها و پسرها قرآن تدرس می شد.

– شبهای دوشنبه و جمعه سالیانی طولانی توسط آیت اله گلزاده غفوری و آیت اله طـبسی در مسجدجامع کیلان قرآن و تفسیر گفته می شد. در محله ی کوهان حاج علی آقا سلطانی هیئت قرآن و آموزش قرآن داشت. – هیئت قرآن، دعای کمیل و ندبه در شبهای دوشنبه، شبهای جمعه و صبح جمعه در منازل عده زیادی از مومنان کیلان از سالیان قبل آغاز شده و ادامه دارد. اکنون نیز فعالیت های قرآنی به ویژه برای بانوان بحمدالله در کیلان ادامه دارد و از این رو، این شهر یکی از مناطق فعال در آموزش قرآن در منطقه به شمار می آید. خداوند بر درجات همه آنان بیفزاید که آشنایی و انس با قرآن را به عنوان بهترین میراث برایمان به یادگار گذاردند.

♦ علی نقی حسین صادقی

آبسرد شهری که امروز با حومه و قراء اطراف آن، منطقه ی وسیعی را شامل می شود. در همجواری عالم بزرگ و فقیه متقی عصر صفوی مرحوم امامزاده گنه میر تاریخ پر فراز و نشیبی را پشت سر نهاده است. این منطقه و روستاهای اطراف آن را به عالمان بزرگ و خوش نام، به کشاورزان مومن و پاک نهاد و سرانجام به شهیدان سرافراز می شناسیم.

آقای علی نقی حسین صادقی که خود از معلمان خوشنام و متدین آبسرد از زندگی معلمی تمام عیار که کلاس درس و زندگی اش با معارف قرآن آمیخته شده بود برایمان نوشته است، از وی تشکر می کنیم. یکصد و پنجاه سال پیش، یعنی در سال ۱۳۴۴ در آبسرد کودکی متولد شد از خانواده ای زحمت کش که زندگی را از راه کشاورزی گذران می کردند.

♦ مصطفی آقابائی

«مرانک» امروزه محله ای است از محلات شهر آبسرد که از دیرباز زادگاه و خاستگاه مردم مومن و متدین و سادات والادری از نسل گنه میر بوده است. معلمان قرآن مرانک نه فقط در روستای مرانک، که در روستاهای محلات دیگر منطقه نیز مشا اثر بوده اند. مصطفی آقابابایی گوشه ای از تاریخچه فعالیت های قرآنی را برایمان نوشته است. با تشکر از ایشان، این گزارش کوتاه را می خوانیم.

مردم مرانک از قدیم الایام مشهور به ارادت به ساخت قرآن و خاندان عصمت و طهارت بوده اند. ارتباط با روحانیت اصیل و مراجع عظام تقلید و نیز هیات های قرآن مستمر از حدود یک قرن قبل تاکنون همراه با عزاداری های عاشقانه به ساخت حضرت اباعبداله الحسین (ع) از ویژگی های این مردم است.

مرحوم سیدمیرزا علی نقی حسنی مرعشی از سادات گرانقدر مرعشی از زمره اولین استادان قرآن است که نام او در خاطر معمرین مرانک مانده است. آن مرحوم قربات و خویشاوندی با آیت اله العظمی مرعشی نجفی داشته و عموزاده ی ایشان بودند. مرحوم میرزا علی نقی مرعشی که مزارش درجوار امامزاده سیدگتمیر است، با تاسیس مکتب خانه ی قرآن زحمات زیادی را در تربیت شاگردان و نوجوانان و جوانان مرانک متحمل شد.

معلم و قاری خوش نوای قرآن

نگاهی به فعالیت های قرآنی مرحوم ملامحمدتقی در منطقه ی آبسرد

در پیوندزنی شهرستان داشت و محل مراجعه ی باغداران بود. وی با مهارت خاص خود و بدون دریافت مزدی به کمک باغداران می شتافت. شاگردان و کسانی که او را شناخته و محضرش را درک کرده اند از حالات عرفانی او با شگفتی و اعجاب یاد کرده اند.

در اواخر عمر که خالش رو به وخامت نهاده بود از همه به خصوص شاگردانش حلاطیت می طلبید و از آنها می خواست برایش ازد یگران هم حلاطیت بخواهند. روزهای آخر گفته بود: حداکثر ده روز دیگر میهمان شما هستم! هشت روز بیشتر نگذشته بود که جان به جان آفرین یگانه سپرد و میهمان صاحب قرآن شد. امید آنکه روح این بزرگمرد با اولیاء الهی و صاحب قرآن و حقیقت کلام الهی مشحور باشد.

در تهیه و تنظیم این گزارش از معمرین و ریش سفیدان و شاگردان ایشان بویژه آقایان حاج کریم پاکدامن، محمدکریم حسین صادقی، حاج کریم غلامرضایی، سرکارخانم باصری و نوه ی بزرگوارش جناب آقای ولی اله حیدری کمک گرفته ام که از همه این عزیزان سپاسگزاریم.

محله مرانک؛

محله ی محوری در آموزش قرآن

و علاوه بر آن تسلط زیادی در بیان احکام شرعی داشتند. مرحوم رضایی متعهد و مورد علاقه ی مرحوم آیت اله العظمی مرعشی نجفی بودند. کثرت تلاوت قرآن، انس با آیات الهی موجب شده بود آیات بسیاری از قرآن کریم و معانی و مفاهیم آن را در حافظه داشته باشد. خانه ی وی منزلگاه روحانیان و مبلغان دین بود. حاج علی آقارضایی در آموزش قرآن به مرانک اکتفا نمی کرد، بسیاری از مردم روستاها و محلات اطراف از مکتب تدریس و تعلیم وی بهره مند شدند و هم اکنون بسیاری از آنان خود را مدیون آن مرحوم می دانند. مهمتر از همه ی اینها چهره ی خندان و اخلاق حسنه، معاشرت نیکو و مردم داری وی بود که خاطرات خوشی را از وی به یادگار گذاشته است. حضور فعال در صحنه های انقلاب اسلامی، نمازهای جمعه و راهپیمایی ها از ویژگی های دیگر او بود. آن مرحوم در زمان حیات پر برکتش در ساخت خانه ی عالم مسجد مرانک سهم بسزایی داشتند. پس از وفات وی نیز منزل مسکونی اش توسط ورته ی خیراندیش ایشان به مسجدجامع مرانک اهدا شد. ایشان در آخرین روز ماه رمضان سال ۱۳۶۸ و در سن ۷۴ سالگی به میهمانی خدای مهربان شتافت. مرحوم آیت اله العظمی مرعشی نجفی (ره) در مکتوبه ای درگذشت وی را تسلیت گفت. راهی که بزرگان مان را در ترویج فرهنگ قرآن آغاز کردند هم اینک و درهیئت های مذهبی بانوان و برادران در محله مرانک بجمدله ادامه دارد.

مکتب خانه قرآنی

که با عنایت امام حسین (ع) تاسیس شد

نگاهی به تاریخچه فعالیت های قرآنی در سربندان

♦ سیداسماعیل رضوی

سربندان را با مردمی اصیل و غیرتمند، با مسجدی آباد و با حضور پررونق مردم، با ارادت به مرجعیت شیعه، با وفاداری به انقلاب اسلامی و هم اکنون با حوزه علمیه ای فعال می شناسیم. سابقه ی فعالیت های قرآنی در سربندان در یک قرن اخیر در این نوشته به اختصار آمده است. از آقای عزت اله خاتجانی به خاطر زحمتی که متقبل شدند تشکر می کنیم.

سربندان، مرکز دهستان سربندان (ایرشویه) است که از طرف غرب به جابان، از طرف شرق به سیدآباد و آرو، از جنوب به مغانک و از شمال همسایه هویر است. همین مرکزیت و محوریت موجب شده است تا این محله و روستا نقش مهمی در تاثیرگذاری فرهنگی و فرهنگ دینی بر روستاهای همسایه خود داشته باشد. سابقه ی فعالیت های قرآنی در سربندان آنچنان که در سینه ها و خاطرات مردم مانده است به یک قرن قبل بازمی گردد که به برخی از آنها اشاره کرده و نگاهی به فعالیتهای قرآنی در زمان حاضر نیز خواهیم داشت.

کربلایی محمدابراهیم خدوردی، نظر کرده ی سالار شهیدان

ماندگارترین و بارزترین معلمان قرآن در سربندان، مرحوم کربلایی محمدابراهیم خدوردی فرزند مرحوم کربلایی علی محمد خدوردی اهل و ساکن سربندان است. وی متولد سال های اول نیمه دوم سده ۱۲۰۰ هجری شمسی است. محمدابراهیم مثل سایر علاقمندان حسینی در این منطقه، در اوان جوانی با پای پیاده به کربلای معلی مشرف می ششوند. پدر وی مرحوم کربلایی علی محمد نیز به این سنت والای شیعی اهتمام داشت، او نیز به کربلا با پای پیاده مشرف شده بود و در مسیر راه حتی حاضر نشده بود کوله پشتی سرفرش را به همراهان سواره بدهد که با او هم سفر بودند! محمدابراهیم که تا آن زمان سواد خواندن و نوشتن – حتی در حد اولیه آشنایی با الفبا- نداشت، به برکت عنایت اباعبداله الحسین(ع) از نور سواد قرآنی بهره مند می شود. محمد ابراهیم حالا شده بود کربلایی محمدابراهیم؛ نظر کرده ی سالار شهیدان! که قرآن را می خواند و تدریس می کرد.

کربلایی محمدابراهیم به سربندان که برگشت مکتب خانه قرآنی اش را دائر کرد. در آنجا هم آموزش قرآنی را در ادبیات و هم ریاضیات در حد چهار عمل اصلی و کربلایی محمدابراهیم اینک در حد یک عالم محلی مشا برکت زیادی در سربندان شده بود.

سال ۱۳۲۰ – یعنی سال پایانی حکومت سیاه رضاخان- بود که روحانی گرانقدری به نام مرحوم حاج شیخ عباس تربای از قم مقدسه به سربندان آمد و به کمک کربلایی محمد ابراهیم پرداخت. به او کمک کرد و دل و جانش را بیش از پیش با معارف قرآن و اهل بیت (ع) آشنا ساخت. هفت سال این همکاری دینی به طول کشید، تا سال ۱۳۳۷ که مرحوم کربلایی محمدابراهیم دار فانی را وداع گفت. مرحوم تربای، کربلایی را در حد یک روحانی دین آشنا می شناخت و مردم سربندان را به استفاده از محضر وی فرامی خواند. ارتباط مرحوم تربای تا سال ۱۳۴۹ (سال وفات وی) با سربندان و اهالی آن ادامه یافت. اگرچه با درگذشت مرحوم کربلایی محمدابراهیم مکتب خانه وی رونق سابق را نداشت اما دو دختر مومنه ی وی به نام های مرحومه زهرا و مرحومه فاطمه که هر دو تربیت یافته ی مکتب خانه اش بودند راه وی را تا آغازین سالهای دهه پنجاه در تشکیل کلاسهای قرآنی ویژه بانوان ادامه دادند. از ویژگی

های مکتب خانه مرحوم کربلایی محمدابراهیم، گشوده بودن در مکتب در طول ایام سال از صبح تا ظهر بوده است. آن مرحوم توجه خاصی به ایتم داشت، دست نوشته ها و آثاری از وی باقی مانده است که هم از نظر صحت مطالب و اتقان آن و هم به جهت خوانایی خط و روایی مطلب و هم به خاطر اینکه بخشی از تاریخ این منطقه را می نمایند قابل توجه است. ای کاش مزار چنین خدمتگزارانی بازسازی شود تا نسل کنونی تبار فرهنگی و مذهبی خویش را بهتر بشناسد.

جلسه عمومی قرائت قرآن، میناق هر شب مومنان سربندان

سالهای دهه ۴۰ تا ۶۰ جلسه قرائت قرآن در شبستان مسجدجامع سربندان، هر شب بعد از نماز مغرب و عشاء به صورت عمومی و دورهم نشینی به مدت تقریباً ۲ دهه ادامه یافت. جلساتی که هم به جهت کثرت شرکت کنندگان و هم به خاطر مسجدمحور بودن آن قابل توجه است. این محفل مستمر قرآنی هر شب با مدیریت شاگردان مرحوم کربلایی محمدابراهیم خدوردی از جمله مرحوم حاج قلی پرواز، حاج حسین میرزاآقایی، حاج علی اکبر غفاری و ... برگزار گردید. بسیاری از نونهالان و جوانان دهه ی ۴۰ و ۵۰ و ۶۰ از ثمرات این جلسات قرآن هستند که با قرآن انس گرفتند و گروهی از آنان در عمل به مفاهیم قرآن پای در راه جهاد و شهادت گذاردند و امروز جزء افتخارات دینی و ملی و انقلابی سربندان هستند.

موسسه مذهبی امام زمان (عج): محور فعالیت های قرآنی و دینی

خدا رحمت کند مرحوم حجت الاسلام والمسلمین صدیقی را که حق بسیاری بر کردن مردم سربندان دارد. روحانی عالیقدر و خدمتگزاری که از تابستان سال ۱۳۵۵ تا سالیانی دراز پس از آن به دستور حضرت آیت اله العظمی گلپایگانی (ره) موسسه امام زمان را تاسیس کردو با تشکیل جلسات و محافل دینی، به ویژه کلاسهای روحوانی، روانخوانی و تجوید سهم بسیار زیادی را در تربیت نسل جوان و انقلابی در سربندان ایفا کرد. تشکیل و استمرار جلسات مدیون حجت الاسلام رشیدپور است. بسیاری از نوجوانان و جوانان آن زمان، خاطرات خوشی از کلاسهای قرآن و برنامه های مذهبی، اهدا جوایز و ... دارند.

جلسه مستمر قرآن ویژه خواهران

روزهای سه شنبه هر هفته، جلسات سیار قرآن در منازل مردم و با شرکت فعال خواهران برگزار می گردد. این جلسات حدود سی سال است ادامه دارد، سهم جلسات قرآن خانگی را نباید دست کم گرفت. جلساتی که با حداقل هزینه و تشریفات، با خلوص و گمنامی بانیان آن ادامه می یابد و نقش ماندگار اما به چشم نیامدنی را ایفا می کند. سزاست از تلاشهای خواهران ارجمند خانم ها پرواز و میرزاکوچکی قدردانی شود.

مهد قرآن سربندان

فعالیت چهارده ساله ی مهدقرآن سربندان، از جمله تلاش های ارزشمند قرآنی در این دیار است. خانه ای که با نیت خیر، مرحوم حاجیه خانم خانم جان عزیزی در سال ۱۳۸۰ وقف گردید و در آموزش قرآن و ارتقاء سطح فرهنگ قرآنی نقش بسزایی داشته است. براساس وقفنامه ، این ساختمان با تمام اسباب و اثاثیه موجود در متراژ ۱۰۰مترمربع و باغ مشجر با متراژ ۵۰۰ مترمربع در محدوده بافت مسکونی و کوچه به نام دارالقرآن، با محتوای آموزشی طبق برنامه مکتب القرآن تهران وقف گردیده است. در سال جاری ۲۸آموز در این مهدقرآن مشغول فراگیری بوده اند. جا دارد از زحمات ارزشمند خواهر هاشمی تقدیر شود.

در پایان باید به وجود مدرسه علمیه امام حسن مجتبی (ع) در منطقه ی سربندن اشاره کنم. وجود طلاب و اساتید بزرگوار این حوزه علمیه نقش مهمی در ترویج فرهنگ قرآن و تبلیغ فرهنگ قرآنی دارد. این حوزه باعث شده است تا جلسات و هیئت های قرآن به ویژه در تابستان و ماه های رمضان در روستاهای اطراف و حتی در مدارس منطقه رونق بهتر و بیشتری بگیرد. امید داریم که انشاءاله شاهد فعالیت های موثرتری در منطقه سربندان باشیم.

از مسئولین محترم نشریه ره آورد که دغدغه دین و فرهنگ مردم را دارند و این فرصت را فراهم می آورند تا در چند سطری مخاطبان عزیز با فعالیت ها و شخصیت های قرآنی منطقه آشنا شوند سپاسگزارم.

منطقه آه به محلات و روستاهایی چون مبارک آباد، سادات محله، سرکورک احمدیه به مرکزیت آبعلی گفته می شود. آردینه، کریتون، جورد، وسکاره، ایراء نیز از نظر فرهنگی و مذهبی و گویش محلی و آداب و رسوم به نوعی جزء منطقه ی آه محسوب می ششوند. تدین و ولایتمداری، پای بندی به آداب و رسوم دینی، حضور فعال در مبارزه با رژیم شمشاهی و نیز دوران دفاع مقدس از جمله ویژگی های مردم این دیار است. این دیار را باید به نوعی دارالشهاده منطقه نامید. افتخاراتی که حتما و قطعاً ثمره درس های مکتب خانه ها و هیئت ها و مساجد و حسینیه های فعال این منطقه و وامدار مربیان ومعلمان و مبلغان گمنام و مخلصی است که امروزه کمتر نامی از آنها برایمان به جا مانده است. آقایان حبیب اله مصیبی و محمد ومهدی مصیبی با تالاشی محققانه کوششیده اند روزنه ای به گذشته زده و زوایایی از فعالیت های قرآنی منطقه آه را برایمان بازگو کنند. زحماتشان را ارج می نهیم.

پس از خانواده ها مدیون مراکز آموزشی و تربیتی است. در قدیم الایام که مدرسه به شکل امروزی نبود، مساجد، حسینیه ها و خانه ها مکتب خانه ی آموزش قرآن بود. بچه ها تازه با آب بابا آشنا شده بودند و کم کم جملا‌t را دست و پا شکسته ادا می کردند که پدر و مادرها به فکر آموزش «چهارقل» و «حمد و سوره» و «عم جزء» و «آیت الکرسی» به فرزندانشان می افتادند. از قرآن تا نصاب الصبیان، تا گلستان سعدی و تا کتلهای روان و خواندنی علامه مجلسی نقل محافل و نقل شب نشینی ها می شد. مکتب خانه هایی که در زمان کودکی برای بچه ها سخت بود و تلخ، اما بعدها خاطرات خوش می شد که پدرانمان با آب و تاب قصه اش را برایمان بازگو می کردند. و جالب آنکه بچه های آن روز قرآن و سواد قرآنی را با شیوه های قدیم سنتی هم زودتر یاد می گرفتند و هم بهتر نگاه می داشتند.

همه ی اینها مدیون پدران و مادران دلسوز و مومن بود و وام دار معلمان ومربیان مکتب خانه ای که قبل از آموزش الفبا، زلال قرآن را به کام جانمان می ریختند. این گزارش اشاره ای کوتاه و مختصر دارد به تلاش ها و زحماتی که گذشتگان برای تربیت قرآنی نسل ما کشیدند و دین مداری و ایمان را به عنوان میراث برایمان به یادگار گذاشتند:

حاج شیخ رجبعلی دشتمزاری و هفده سال تلاش برای آموزش قرآن

حاج شیخ رجبعلی محمدزالی فرزند حاج رضا معروف به «آقاشیخ رجبعلی» از اهالی دشتمزار و متولد ۱۲۵۴ مق بود. پس از آموزشهای اولیه در دشتمزار و مکتب خانه ی آن محله، برای تحصیلات مقدماتی حوزه به مدرسه صدر و مروی تهران رفت و سالیانی چند به تحصیلات حوزه ی اهتمام داشت. در سال ۱۲۸۶ ه.ش در

سن ۲۶ سالگی و به همراه پدر هشتاد ساله اش عازم سفر حج شد که ۹ ماه به طول انجامید. شیخ رجبعلی در منطقه بالابوک و قراء اطراف آن مرجع حل و فصل مشکلات مردم بود. در اواخر سلطنت احمدشاه به قریه ی «سرکورک آه» آمد و مکتب خانه ای دایر کرد. هفده سال زحمات و تلاش های او در منطقه آه موجب شد تا نسلی مومن و متدین از مکتب خانه او رشد کرده و به جامعه تحویل داده شوند.

شیخ رجبعلی حق زیادی را برعهده مردم آه و دشتمزار دارد، آن مربی بزرگوار و عالم خدمتگزار در سال ۱۳۲۴ شمسی و در سن ۷۰ سالگی دار فانی را وداع گفت و در جوار آستان مقدس غلامحسین قاسم (ع) به خاک سپرده شد. (به نقل از آقای حاج روح اله قدرتی، نوه ی دختری آن مرحوم – نیز آقای رضا میرزایی به نقل از خاطرات گذشتگان)

میرزامحمد حسن مهرانی طالقانی؛ موفق در تربیت شاگردان

در میان مربیان موثر و آموزش قرآن، پس از شیخ رجبعلی به نام میرزامحمدحسن مهرانی طالقانی معروف به میرزای مهرانی برمی خوریم. وی از اهالی طالقان بود اما مدت مدیدی را با خانواده به قراء آه آمد و در آبعلی و حومه به تدریس و آموزش علوم دینی و قرآن کریم پرداخت. بسیاری از بانوان و مردان مومن و متدین آبعلی و آه از شاگردان آن مرحوم هستند. دوره تحصیلی در آن زمان شش سال بود و در کنار آموزش قرآن، احکام، ادبیات، حساب و تاریخ آموزش داده می شد. اما آنچه بیش از همه اهمیت داشت آموزش قرآن، حفظ قرآن و لغات قرآنی بود که وجهه همت ایشان بود. روزهای جمعه، تاسوعا و عاشورا، دو روز از ایام نوروز تعطیل بود و بقیه ایام درس و آموزش و تعلیم برقرار می شد. میرزا مهدی مهرانی برادر میرازمحمدحسن نیز ظاهرا در این امور همیار و کمک کار بود (رضا میرزایی به نقل از خاطرات گذشتگان). از شواهد و قرائن برمی آید که میرزامحمدحسن در دوره جدید آموزش و پرورش و تولد مدارس جدید، آموزگار دبستان آه نیز بوده است. امضاء نامبرده در برخی ازاوراق و اسناد قدیمی مشاهده می شود. همچنین همسر میرزای مهرانی در کنار مکتب خانه قلم، دوات، کاغذ و مایحتاج آموزش شاگردان را فراهم و تامین می کرد (نگارنده).

آقا محمد رحیم ملاطایفه: پایدار و مقاوم در آموزش قرآن

مرحوم آقامحمد رحیم ملاطایفه معروف به «آقا شیخ محمدرحیم» اصالتاً از اهالی آردینه بود. حاج شکراله ملک محمدی، معروف به «مشهدی شکراله مبارک اله آبادی»که کدخدای مبارک آباد بود آقا شیخ محمدرحیم را به مبارک آباد دعوت کرده، به وی مسکن می دهد و مخارجش را برعهده می گیرد تا فرزندان آن روستا با قرآن

منطقه آه؛

دیار مربیان و معلمان مخلص قرآن

♦ مهندس حبیب اله مصیبی

با همکاری محمد و مهدی مصیبی

و احکام آشنا شوند. آقا شیخ محمدرحیم علاوه بر دایر کردن مکتب خانه در دو محله ی «مبارک آباد» و «آبعلی» به شکل سیار و دوره ای، در محلات و در خانه ها و مساجد حاضر می شد و به آموزش کلام الهی اهتمام داشت. وی تا پایان عمر – سال ۱۳۵۶- در محدوده آه به سر برد و به عده ی کثیری از مردم این سامان قرآن و احکام و معارف دینی را آموزش داد.

با آغاز فعالیت مدارس جدید، فردی به نام شاملو (یا شاملی) به آبعلی آمد، شاگردان از مدرسه ی جدید استقبال نمی کردند و به مکتب خانه آقاشیخ محمدرحیم می رفتند. همین امر باعث شد که شاملو شیخ رحیم را تهدید کند. کدخدا غلامحسین نصیری که از جریان باخبر می شود، با آقا شیخ رحیم به نزد مدیر مدرسه ی جدید می آید و در حضور او روی زمین خوابیده و می گوید: «من مردم بیا نماز میت بخوان!» مدیر گفت:«من نماز میت بلد نیستم.» کدخدا گفت:« ما می خواهیم بچه هایمان درس دین بیاموزند.»

حاج شیخ حسن محمد حسینی؛ روحانی خدمتگزار

حجت الاسلام حاج شیخ حسن محمدحسینی فرزند مرحوم حاج میرزاآقا، در قریه سرپولک آه (آبعلی فعلی) به دنیا آمد. آموزش رسمی را در مدرسه آه واقع در سادات محله ی آه (قدمشاه محله ی آه) به اتمام رساند و راهی قم شد و به تحصیل علوم دینی پرداخت و مراحل از علوم حوزوی را پشت سر گذاشت و سپس به آبعلی بازگشت. شیخ حسن محمدحسینی، علاوه بر اقامه نماز جماعت و وعظ و خطابه، به همراه مرحوم علی اکبر نوری و برخی دیگر از مومنین منطقه ی آه به تعلیم و آموزش قرآن در هیئت های خانگی پرداخت و طی سالیان متمادی به گروه زیادی از مردم آبعلی قرآن، روخوانی و روانخوانی را آموزش داد. وی همچنین در کریتون شبهای جمعه و در منازل مردم به شکل گردشی هیئت قرآن را برگزار می کرد (به نقل از حجت الاسلام محمدحسینی و حبیب اله شیرمحمدی).

مکتب خانه ی قدمشاه محله؛ کانون آموزش های قرآنی منطقه آه

برخی از اطلاعات و تحقیقات میدانی – که در جای خود باید سامان یابد- حکایت از وجود مکتب خانه ای در زیرزمین مسجد قبلی سادات محله آه دارد. گوینا در زمان مرحوم میرزای مهرانی و برادرش، از پنج پارچه آبادی (از مبارک آباد تا کریتون) به قدمشاهی محله می آمدند و آموزش می دیدند. مهمترین مکان آموزش قرآن و سواد قرآنی و دیگر علوم همین مکتب خانه بود.

× × × × ×

• در بین مربیان و معلمان گمنامی که به آموزش قرآن در مکتب خانه و هیئت ها می پرداختند باید از مرحوم سیده خورشیدخانم موسوی نام برد که در منزل شخصی خود به آموزش قرآن به بانوان می پرداخت.

• نقش مرحوم حجت الاسلام ولدخانی – امام جماعت مسجد رودهن- هم در آموزش قرآن و برپایی کلاس قرآن برای نوجوانان و جوانان منطقه آه انکارناشدنی است.

• مرحوم حاج لطیفی، رمضان نجف آهی، خانم لواسانی به ترتیب در محدوده روستاهای آه به آموزش قرآن در جلسات خانگی پرداخته اند.

• در قریه های وسکاره، آردینه، جورد و ایراء مکتب خانه هایی دائر بوده که در طول سال به ویژه ماه مبارک رمضان قرائت قرآن (به شکل مقابله یعنی عرضه قرائت به استاد) انجام می شد. مربیانی چون مرحوم شیخ محمدرحیم، شیخ محمدرضا ملاطایفه، آخوند محمدولی (زیرکی) و برادرش علی میرزا، شیخ روح اله نظری و فرزند مرحوم شیخ علی نظری در حیاط تکیه آردینه مکانی را ایجاد کرده و به آموزش قرآن در مناطق فوق اهتمام داشتند.

• از مرحوم حسین ملاطایفه، حاج میرزامحمد میرزاغفرانی هم باید در این امر مقدس یاد شود.

مربیان و معلمان قرآن به روستاهای کریتون، وسکاره، آردینه، جورد و ایراء رفته به امر تدریس و مقابله قرآن اشتغال داشتند (مصاحبه با حاج محمدمیرزاغفرانی).

خانوند متعال ارواح پاک آن زنان مردان مخلص را که در گمنامی و اخلاص، قرآن و انس با کتاب الهی و احکام دینی را برایمان به عنوان بهترین میراث به یادگار گذاشتند، شاد و مشمول رحمت و غفران الهی باد.

مکتب قرآن؛ خاستگاه شهیدان

نگاهی به فعالیت های قرآنی در
روستای آرو

♦ قاسم رضایی

آرو یکی از روستاهای محوری و پرجمعیت منطقه می باشد. با مردمی تلاشگر و مومن که در دوران دفاع مقدس به عنوان روستای نمونه شناخته شد. آرو شهیدان زیادی را تقدیم انقلاب اسلامی کرده است و گروه زیادی از جوانان این منطقه در نهادهای انقلاب اسلامی به خدمت مشغول بوده و هستند. روحانیان فاضل و ارجمند و ذاکران و مداحان به نام نیز از این روستا پرخاسته اند . حاج قاسم رضایی که امروز از مداحان مشهور منطقه و کشور است، بخشی از این خاطرات را برایمان نوشته است. از جناب رضایی به خاطر قبول این زحمت قدردانی می کنیم.

مکتب خانه ی کربلایی شیخ عباس در حافظه ی قدیمی های آرو ماندگار است. محل تعلیم و تربیت علوم قرآنی، ادبیات و خوشنویسی و دیگر علوم مورد نیاز. کربلایی عباس خوشنویسی و علم الاعداد و الاشیاء را بهانه ای کرده بود تا پای نوجوانان و نونهالان آرو را به مکتب خانه اش باز کند و از این رهگذر آنان را با قرآن کریم و قرأت و تجوید آن آشنا کند. مرحوم جمال قلی بیگی، مرحوم فرج اله حاج آقایی، مرحوم عبدالعلی قلی بیگی، مرحوم ابراهیم فاضلی و مرحوم حسین فاضلی از جمله تربیت شدگان درس های قرآن آن مکتب هستند.

کربلایی شیخ عباس که به رحمت خدا واصل شد، مرحوم جمال قلی بیگی راه او را در هیات صاحب الزمان (عج) آرو ادامه داد. آقا جمال قلی بیگی، قرآن را با صوتی زیبا و دلنشین می خواند و خط را به زیبایی می نوشت و از حافظه خوبی نوحفظ شعر و ادبیات برخوردار بود. جلسات هفتگی هیئت صاحب الزمان، میثاق همیشگی مردم و نوجوانان و جوانان بود که به طور منظم و مستمر برپا شد. اکثر طلاب و روحانیان و شهیدان و بچه های مومن و مذهبی آرو تربیت شدگان همین جلسه قرآن هستند که زلالی کلام خدا را با حلاوت زیارت اهل بیت و توسل به ایشان می آمیخت و در کام جان تشنگان معارف اهل بیت می ریخت. از جمله سنت های زیبایی این جلسات قرآن این بود که در مجالس ترجیم اموات که در آرو برگزار می شد، دوره جمع قرآنی برپا می گردید و همگان از تلاوت کلام آسمانی بهره مند می شدند.

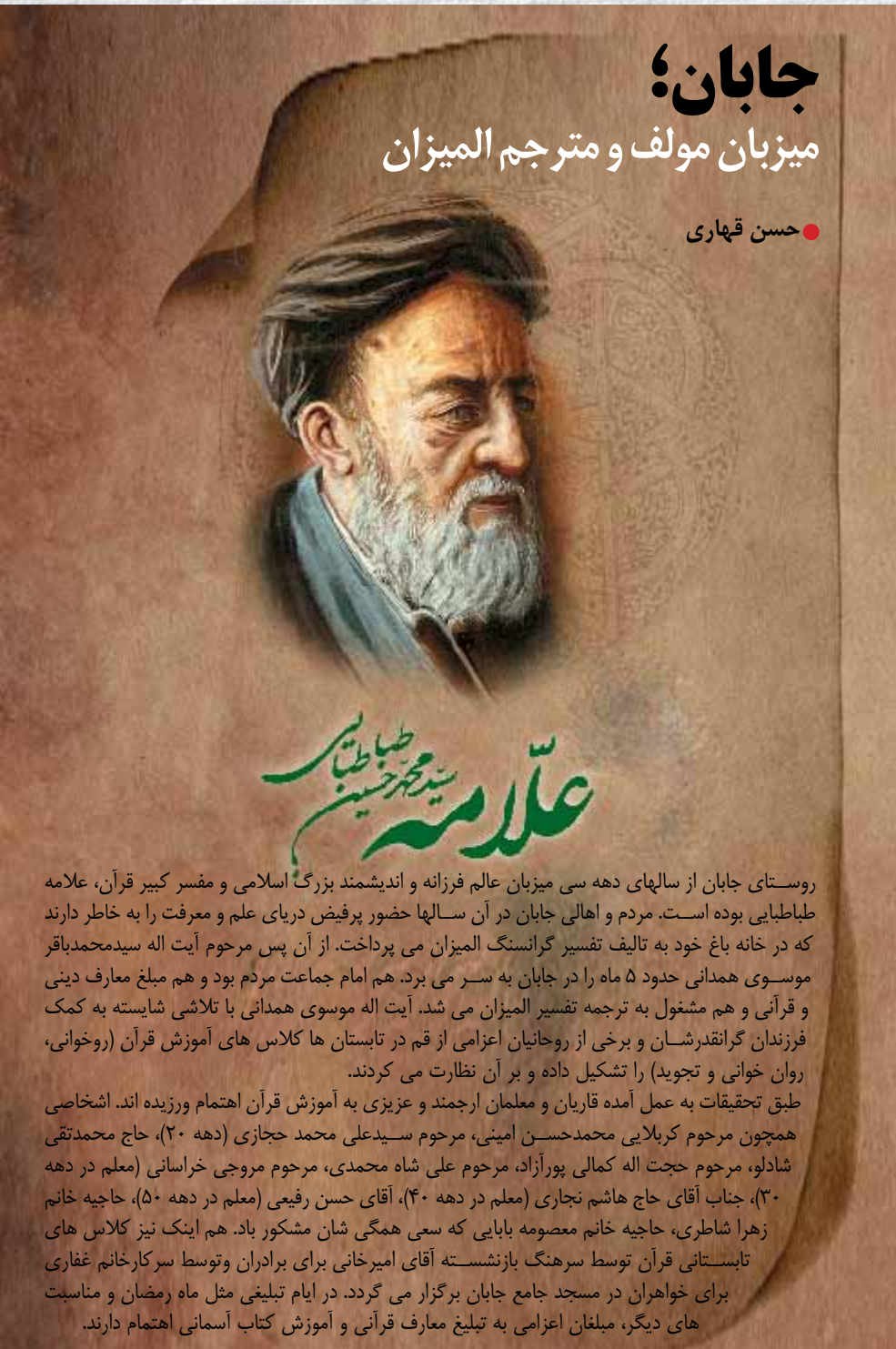
بنده هم اگر در زمینه تدریس قرآن و تربیت مربی قرآن و نیز مدیحه سرایی و ذکر اهل بیت (ع) توفیقات خوبی را در سطح استان و کشور داشته ام و از این رهگذر موفق به آموزش و تعلیم ۸۰ نفر از نونهالان و نوجوانان در شرق استان شده ام. بخشی از توفیقات خود را مدیون آن جلسات و زحمات و تلاش های آن مربیان گمنام و خالصی می دانم که برای خدا و بدون هیچ چشمداشتی قدم در راه ترویج فرهنگ قرآن و تربیت نسل قرآنی گذاشتند. امید آنکه این فعالیت های ارزشمند همچنان بالنده تر و رو به رشدتر ادامه یابد.

من اله التوفیق

جابان؛

میزبان مولف و مترجم المیزان

♦ حسن قهاری

روستای جابان از سالهای دهه سی میزبان عالم فرزانه و اندیشمند بزرگ اسلامی و مفسر کبیر قرآن، علامه طباطبایی بوده است. مردم و اهالی جابان در آن سالها حضور پرفیض دریای علم و معرفت را به خاطر دارند که در خانه باغ خود به تالیف تفسیر گرانسنگ المیزان می پرداخت. از آن پس مرحوم آیت اله سیدمحمدباقر موسوی همدانی حدود ۵ ماه را در جابان به سر می برد. هم امام جماعت مردم بود و هم مبلغ معارف دینی و قرآنی و هم مشغول به ترجمه تفسیر المیزان می شد. آیت اله موسوی همدانی با تلاشی شایسته به کمک فرزندان گرانقدرشان و برخی از روحانیان اعزامی از قم در تابستان ها کلاس های آموزش قرآن (روخوانی، روان خوانی و تجوید) را تشکیل داده و بر آن نظارت می کردند.

طبق تحقیقات به عمل آمده قاریان و معلمان ارجمند و عزیزی به آموزش قرآن اهتمام ورزیده اند. اشخاصی همچون مرحوم کربلایی محمدحسن امینی، مرحوم سیدعلی محمد حجازی (دهه ۲۰)، حاج محمدتقی شادلو، مرحوم حجت اله کمالی پورآزاد، مرحوم علی شاه محمدی، مرحوم مروجی خراسانی (معلم در دهه ۳۰)، جناب آقای حاج هاشم نجاری (معلم در دهه ۴۰)، آقای حسن رفیعی (معلم در دهه ۵۰)، حاجیه خانم زهرا شاطری، حاجیه خانم معصومه بابایی که سعی همگی شان مشکور باد. هم اینک نیز کلاس های تابستانی قرآن توسط سرهنگ بازنشسته آقای امیرخانی برای برادران و توسط سرکارخانم غفاری برای خواهران در مسجد جامع جابان برگزار می گردد. در ایام تبلیعی مثل ماه رمضان و مناسبت های دیگر، مبلغان اعزامی به تبلیغ معارف قرآنی و آموزش کتاب آسمانی اهتمام دارند.

پیشینه ی فعالیت های قرآنی

در مرآه

♦ قاسم ولی عابدی

«مرآه» روستایی که اینک دهستان شده است، سالیانی دراز سابقه ای روشن در فعالیت های دینی و مذهبی و انقلابی داشته است. وجود عالم بزرگوار مرحوم حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ ابوالقاسم حبیبی که از عالمان قدر ناشناخته ی این دیار است و نیز حضور برخی روحانیان فعال باعث شد مرآه و حومه ی آن پایگاهی برای نشر معارف دینی شود. تعداد شیهدهای مرآه در دفاع مقدس و پیشسازی آن در این دوران گواه این ادعاست. حاج قاسم ولی عابدی که برادر دو شهید است و خود از رزمندگان آن دوران برایمان در این باره نوشته است.

در دوره ای حدود یکصد سال گذشته آنچنان که حافظه قدیمی ها یاری می کند، به شخص بزرگوار برمی خوریم به نام کربلایی عباس حاج بابایی؛ وی حدود ۷۵ سال قبل وفات یافته است. کربلایی عباس به تعلیم قرآن و تعلیم خط و کتاب جوهری اهتمام می ورزید و کودکان و نوجوانان مرآه را با کلام وحی آشنا می کرد. بسیاری از متدینان و مومنان این محله ثمرات جلسات مرحوم کربلایی عباس هستند.

مرحوم حاج شکراله ابراهیمی بعد از کربلایی عباس در مرآه و کاجان و حصارین و اطراف به آموزش قرآن و قرأت آن در مجالس می پرداخت.

مرحوم حاج کاظم حاج کاظمی و جناب حاج غلامعلی سفید از قراء قرآن بوده اند که در مراسم مختلف با نوای خوش خود به قرأت قرآن می پرداختند.

در میان بانوان محله به اسامی بانوای چون خانم نقشینه و خانم فاطمه حاج عابدینی برمی خوریم که دختران و پسران مرآه در زمان کودکی از جلسات آموزش قرآن ایشان بهره مند شده اند.

نکته مهم دیگر نقش مبلغان بومی و مهاجر در تعلیم و آموزش قرآن است. اولین عالم بزرگوار مرحوم حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ ابوالقاسم حبیبی است که نام وی در زمره عالمان قرن چهاردهم

در کتاب نقیاء البشر مرحوم شیخ آقا بزرگ تهرانی آمده است. فرصتی جداگانه می خواهد تا به زحمات و تلاش های آن بزرگوار پرداخته شود. مرحوم حجت الاسلام شیخ محمدتقی تقوا از جمله معلمان قرآن در مرآه بوده اند که در این وادی تلاش های زیادی داشته اند. حضور این روحانیان و دیگر معلمان قرآن باعث شد، مرآه در بین مناطق اطراف نقش اصلی و محوری را داشته باشد.

در بین مبلغان اعزامی از قم روحانی بزرگواری بنام حجت الاسلام نویسی هر ساله و در ایام تبلیغ زحمات فراوانی را متقبل شده اند.

در این میان سهم حضرت حجت الاسلام شیخ ابراهیم رازینی در سال های قبل از انقلاب در آشنایی جوانان مرآه با معارف دینی و قرآنی انکارناشدنی است. ارتباط جناب آقای رازینی از سالها قبل از انقلاب آغاز و تا سالهای طولانی پس از انقلاب ادامه داشته و دارد. بسیاری از شهدای مرآه مثل شهیدان امیر و مجید ولی عابدی، شهید قاسم توکلی، شهید حسین ابراهیمی و شهید حسین علی اکبری از ثمرات آن جلسات و هیئت های قرآن هستند.

پس از انقلاب اسلامی نیز روحانیان مختلف در این منطقه به انجام وظیفه در تعلیم و تربیت قرآن پرداخته اند که شایسته است از زحمات جناب حجت الاسلام آقای جلیلی که چهارسال در مرآه ساکن بوده و زحمات زیادی را کشیدند تقدیر شود. ایشان اکنون مدیر حوزه علمیه بخش ارجمند هستند. امید آنکه این زحمات مقبول درگاه صاحب قرآن واقع شود.

یادی کوتاه از معلمان و قاریان قرآن

مرحوم آقا نورالله شمس الدینی (معروف به آقانور)

از اهالی محله قاضی که سالیانی در تهران معلم قرآن بود و سپس در محلات مختلف دماوند از جمله در محله قاضی و در مسجد حاج عباس چالکا به تعلیم قرآن می پرداخت. مرحوم آقانور که فرزندان خیر و نیک اندیش از خود به یادگار گذارده است، قرآن را با صدایی خوش و با حزن می خواند و صوتش به دل می نشست.

مرحوم نایب محمد سرخوش

از اهالی چالکا. قاری قرآن بود که صدایی رسا و پرتین و دارای جوهره ای قوی داشت. هم قرآن را آموزش می داد و هم به زیبایی و صحت تلاوت می کرد. فرزند وی مرحوم حاج حسین سرخوش نیز صدایی زیبا در قرائت قرآن و مدیحه سرایی داشت.

مرحوم حاج غلامحسین اکبریان

دارای صدایی خوش و غزّاء، تحریرهای دلنشین و گیرا در آذان و قرائت قرآن بود. هم زیبا می خواند و هم صحیح قرائت می کرد.

شیخ عبدالحسین لطیفی

قاری قرآن بود که در صحت قرائت و رعایت قواعد تجویدی در بین قراء منطقه کم نظیر بود.

مرحوم حاج شیخ ابوالحسن روح افزایی

وی نیز از زمره ی معلمان بی ادعایی است که آنچه از سواد و فهم قرآنی داشت، در طبق اخلاص نهاد و خالصانه تقدیم طالبان قرآن در محله ی روح افزا کرد. چه بسیاریند نوجوانان و جوانان آن زمان روح افزا که اکنون عمری گذرانده اند و انس و آشنایی با قرآن را وامدار اویند و خود را مدیون تلاش های او می دانند.

حاج خانم اولاد [آبجی هما]

تقریباً بسیاری از زنان و مردان چند دهه ی اخیر در دماوند که اینک پا به سن گذارده اند، مدیون مکتب حاجیه خانم هما اولاد [آبجی هما] هستند. او سواد قرآنی خوبی داشت. قاطع و جدی اما مهربان و دلسوز بود. قرین قرآن بود و حلیف مسجد.

خداوند متعال قرین رحمتشان کند و با صاحب قرآن همشین شان گرداند. اللهم آمین

۱۲ شهید سید جواد شرافت

معلم بی ادعای سالهای خفقان ستمشاهی، مربی دلسوز قرآن و معارف قرآنی، که اگرچه دماوندی نبود اما همه بر و بچه های انجمن کاوش های دینی و علمی خود را مدیون وی می دانند و بی استثنا به تلاشها و مجاهدت های شهید شرافت در آموزش قرآن، تربیت قرآنی، معرفت قرآنی و بصیرت قرآنی شاگردانش ادعان و اعتراف دارند. و برای او سهم ویژه و احترام خاصی قائل اند.

شهید شرافت که از مبارزان قبل از انقلاب و از طلایه داران دوران انقلاب اسلامی بود، پس از انقلاب اسلامی نماینده مردم شوستر شد و سرانجام در ۷ تیر ۶۰ در آتش کفر و نفاق دشمنان قرآن سوخت و به شهادت رسید.

آخوند سیف اله نصیری

از اهالی محله درویش که بهره زیادی از معارف قرآن داشت و در محله درویش فرزندان محله را کلام وحی می آموخت و از هیچ تلاشی فروگذار نمی کرد.

مرحوم حاج شیخ اصغر دهقانی

از اهالی حصار بالا بود. معلمی متعهد و مقید و متشرع به آداب دینی و حافظ ارزش های ایمانی. بسیار مهربان اما دقیق و سخت گیر در امر آموزش قرآن بود. هم در مدرسه، هم در مسجد و هم در هیئت های مذهبی فعال بود. بسیاری از جوانان مومن منطقه آشنایی با قرآن را مدیون تلاش های او هستند. در دوران انقلاب اسلامی و راهپیمایی ها بر علیه رژیم ستمشاهی، هم او بود که همواره عب را بر دوش، قرآن بر دست می گرفت و جلودار جمعیت تظاهر کننده می شد. با شجاعتی مثال زدنی در مقابل گستاخی های ماموران رژیم شاه سینه سپر می کرد. فرزند گرامی اش مرحوم حجت الاسلام شیخ حسین دهقانی نیز مانند پدر دارای صدایی خوش و لحنی درست در قرائت قرآن بود و سالیانی چند در آموزش قرآن برای فرزندان منطقه در سال های دهه شصت تلاش های ارزشمندی را به انجام رساند.

خداوند متعال غریق بحر رحمتشان کند.

معلم و قاری قرآن و نغمه سرای اهل بیت حاج احمد کرمانی

حاج احمد کرمانی را به نغمه سرایی و مدیحه گرای اهل بیت (ع) شناخته ایم. این درست است اما اگر از بچه های مذهبی همدان و نیروی هوایی آن دیار بپرسی، برایت خواهند گفت که شاگرد درس قرآن او بوده اند. او به رسالت مدح و مرثیه انجام وظیفه کرد، اما به همین مقدار اکتفا نکرد. «مکتب الجواد (ع)» را به همراه مرحوم استاد حاج نصراله کیاماری بنا نهاد و خود نزدیک سه دهه معلم و مربی آن جلسه هفتگی مستمر بود. خیلی از بچه های قدیمی و حال محله قاضی و بسیاری از محلات دیگر قرآن و قرائت قرآن را از زحمات وی دارند. دریغ مان آمد از او که همه افتخارات نوکری اش به درگاه اهل بیت (ع) را با تربیت فرزند شهیدش تکمیل کرد، یادی نکنیم.

مسجد جامع دماوند،

کانون اصلی فعالیت های قرآنی

♦ **حمید آقائی**

«مسجد» خانه نماز و عبادت و قرآن و جایگاه فهم و تفسیر و برداشت عالمانه و استماع معارف آسمانی قرآن است. پیغمبر گرامی اسلام فرموده است که «انما نصبت المساجد للقرآن؛ مساجد برای [قرائت و فهم] قرآن بنا شده اند.» به همین جهت است که اولین خانه ها و مکتب خانه ها و مراکز آموزش قرآن از صدر اسلام تا به حال مساجد بوده اند. هم اینک نیز بیشترین جلسات قرائت و حفظ، اصلی ترین محافل تربیت مربیان قرآن، گسترده ترین حلقه های تلاوت مستمر قرآن در شبانه روز و در ماه رمضان مساجد هستند. مسجد جامع دماوند با تاریخچه بیش از هزار ساله اش حتما خاطرات ناگفته ای دارد که سنگ و چوب و در و دیوار و گنبد و مناره آن باید به آن شهادت دهند. آنچه می آید گوشه ای از فعالیت های قرآنی است که در نیم قرن گذشته در حافظه مانده است. اگر چه مع الاسف مستندات زیادی در دست نیست و لازم است به آن اهتمام ورزیده شود؛ انشاء...

از فعالیت های قرآنی مسجدجامع تا قبل از دهه ی سی اطلاعات چندانی در دست نیست. این قدر می دانیم که بزرگانی در دو قرن اخیر اقامه جماعت کرده و به وعظ و خطابه مردم پرداخته اند وقطعا یکی از محورهای سخن و فعالیت ایشان معارف قرآنی و آموزش قرآن و تلاوت و قرائت آن بوده است. آنچه که در حافظه ی مردم ما بیشتر مانده و بعضا هم مستند است فعالیت های مسجدجامع دماوند از دهه چهل به بعد است. حضور مرحوم آیت اله سید جمال الدین مجد و نیز همراهی و مساعدت رادمرد نیکوکاری و فضیلت مرحوم حاج عبدالله توسلی فصل نوبنی در فعالیت های مسجدجامع به عنوان یک مرکز ترویج و تبلیغ فرهنگ دینی محسوب می شود. از سال ۱۳۴۳ که به همت آن بزرگوار مسجدجامع دماوند تجدید بنا و ساختمان شد و سامان دوباره ای یافت. مسجدجامع دماوند رنگ و بوی تازه ای گرفت. از همین سالهاست که امام جماعت مسجد با همت والاّی، هر شب را به سخنرانی و خطابه پرداخت. کاری ارزشمند که حدود یک ربع قرن ادامه یافت. در یکی از شهبای هفته ۲۵ سال بطور منظم و مستمر بحث قرآنی و تفسیری انجام می شد. امام جماعت با خط خود آیه و ترجمه مورد نظر را نوشته و در تابلوی اعلانات داخل مسجد نصب می کرد تا در طول هفته نمازگزاران با آن آیه و مضامین آن آشنا شوند. از آغاز دهه پنجاه اما باز هم فصل جدیدی در فعالیت های دینی و مذهبی مسجد جامع دماوند آغاز شد. اقدامات ارزشمندی که فهرستی از آن در ذیل می آید:

- تأسیس کتابخانه مسجدجامع دماوند و چهارده کتابخانه اقماری مختلف در روستاهای دماوند مثل دشتمزار، اوره، آبسرد، اهران، بیدک، وادان، کیلان، حصار و ... این کتابخانه ها کتب مذهبی به ویژه قرآنی، تفسیری و قصص قرآنی را در اختیار مخاطبان به ویژه نسل جوان قرار می داد.
- اعزام مبلغ هفتگی به محلات و روستاهای دماوند از مسجد جامع، مبلغان مذکور هر هفته پنج شنبه به منطقه آمده، شب و صبح جمعه در مساجد یا حسینیه ها کلاس آموزش قرآن و تجوید برگزار می کردند. این فعالیت حدود ۵ تا ۷ سال ادامه یافت و افراد زیادی از این کلاسها بهره مند شدند.
- جلسه هفتگی عصر جمعه ها در کتابخانه مسجدجامع دماوند با حضور بزرگانی چون آیت اله العظمی مکارم شیرازی که عموماً مباحث قرآنی را مطرح می کردند.
- جلسات مستمر تابستانی درسهایی از قرآن توسط حجت الاسلام والمسلمین قراتتی برای جوانان و عموم مردم در کتابخانه زینبیه مسجدجامع دماوند
- برنامه های تابستانی و طول سال، کلاس های حفظ، قرائت و تجوید قرآن برای کودکان، نوجوانان و جوانان در مسجد جامع دماوند از اساتید این دوره ها حجت الاسلام حسینی (برای جوانان)، حجت الاسلام موسوی (برای نوجوانان) و آقایان حاج حسین فتاح دماوندی و حاج محمد مودنی که پای ثابت جلسات آموزش قرآن نوجوانان و کودکان بودند. این برنامه ها با اردوهای با نشاط و به یادمانندی در اطراف دماوند، قم، مشهد و ... برگزار می شد و تاثیر زیادی در جذب کودکان و نوجوانان به مسجد و مناسبت های مذهبی داشت.
- از فعالیت های مداوم مسجدجامع و کتابخانه ی آن تجهیز مساجد منطقه به قرآن های جدید با ترجمه های نو و خواندنی بود که هر ساله با همت و تلاش دست اندر کاران به انجام می رسید.

فهرست موارد فوق، شاید کاری آسان و ساده باشد اما اگر دقت دوباره ای در فعالیت های فوق آن هم در موقعیت دوران طاغوت و سخت گیری ها و خفقان آن زمان و کمبود امکانات و بودجه در نظر بگیریم، کاری در خور تحسین و شایسته تقدیر است که انشاءاله در فرصتی مناسب به آن خواهیم پرداخت ..

دو یار همراه

نگاهی به فعالیت های قرآنی حسین فتاحی و محمد مؤذنی

♦ **محمد مؤذنی**

قال رسول الله (ص): «خبرکم من تعلم القرآن و علمه؛ پیامبر گرامی اسلام (ص) فرمودند:بهترین شما آنانی هستند که قرآن را بیاموزند و به دیگران آموزش دهند.»

منظور از ظاهر فرموده حضرت صرفا تعلیم و تعلم روخوانی قرآن نیست بلکه بر همه ابعاد آموزش قرآن از قرائت ساده تا تویل و تفسیر تاکید دارد و بازگشت به سوابق فعالیت های قرآنی شامل همه فعالیت های پیرامونی قرآنی مورد توجه قرار می گیرد.

از سال ۴۹ هـ.ش در سن ۱۳ سالگی که مکتب مسجدجامع دماوند به امامت مرحوم حضرت آیت ... سید جمال الدین مجد شدم خود را در فعالیت های مذهبی اجتماعی یافتم. آموختن اولیه قرآن را در مکتب خانه مرحومه آیچی هما آغاز کردم و در حضور مرحومه مادرم و مرحوم پدرم تکمیل نمودم. در مسیر اصلاح و تکرار در هیات هفتگی مرحوم آشیخ ذبیح اله رفیعی در میت مرحوم پدرم حضور می یافتم. در ادامه راه برای آموزش زبان عربی که زبان قرآن است، در کلاس های حاج آقا ضیاء الدین مجد (حفظه ...) حضور یافتم و علاوه بر آن در کلاس های معارف و عقاید، منطق و ... شرکت کردم. این آغاز فعالیت های قرآنی در مسجد جامع دماوند بود.

دایر شدن کلاس های آموزش روخوانی قرآن، آموزش تجوید قرآن، آموزش مفاهیم قرآن، آموزش اصول عقاید؛ همه و همه به همت حاج آقا ضیاء الدین مجد تحت حمایت مرحوم آیت ... سیدجمال الدین مجد صورت گرفت. یکی از جذابیت های کلاس ها و برنامه های آموزشی وجود کتابخانه بسیار غنی بود که متصل به برنامه های کلاسی بوده و بطور متوسط روزانه ۱۸ ساعت اداره می شد و برای آقایان و بانوان نیز جداگانه با بهره گیری از قرائت خانه همراه بود.

در دهه ۵۰ هجری شمسی بنظر می رسد اکثر نوجوانان مقاطع ابتدایی و اغلب نوجوانان راهنمایی و برخی از جوانان دبیرستانی در طول سال بطور عام و در تابستان بطور خاص در فعالیت ها و برنامه های آموزشی تدبینی مسجد جامع ثبت نام می نمودند. قابل اشاره است فعالیت های آموزشی – تکمیلی دروس مدرسه هم مانند علوم پایه در این مجموعه دایر می شد. آموزش قرآن و دروس جنبی معارفی آن به عنوان یک برند و نشان آموزشی دینی در بین خانواده ها شناخته شد و خانواده ای که فرزند خود را به کلاس های مسجد اعزام می نمود مفتخر به بهره مندی از برنامه های مسجد بود.

از دیگر عوامل جذابیت این فعالیت ها داشتن اردوهای تفریحی و زیارتی بود که ذهن همه افراد شرکت کننده در کلاس های آن زمان هنوز به خاطراتش زنده است و شیرینی آن برنامه ها را به خاطر می آورد و زمینه شادمانی منوی فراهم می شد. اردوهای نزدیک اطراف دماوند (تنیزاب، دریاجه تار، امامزاده هاشم (ع) و ...) و اردوهای کمی بافاصله (شاه عبدالعظیم حسنی در ایام ماه مبارک رمضان بعد از افطار) و اردوهای کمی دورتر مانند قم و مشهد مقدس، همه و همه یادآور خاطره های شیرینی است.

آموزش های قرآنی مسجد کمی کلاسیک تر و پرمحتواتر چون کلاس های سیدحسینی، روحانی سیدی که هم خوش رو بود و هم خوش گو، مودب و خوش نویس. در این دوره بزرگسالان و کودکان دوره آموزش قرآن روان ساده و فوری را آموختند و جلسات عقاید آقای قرائتی برای همه سنین و آقایان و بانوان و جلسات آقای راستگو برای همه ی کودکان و نوجوانان به غنای این آموزش های قرآنی می افزود.

جلسات علمی تر و پایه ای تر که در کتابخانه مسجد جامع با حضور شهید مفتح و بزرگانی چون آیت ... مکارم شیرازی برگزار می شد برای عموم مردم بسیار تاثیرگذار بود. این فعالیت ها بعضا شکل حضور در محافل کشوری هم می گرفت که از آن می توان حضور در گردهمایی کشوری گروههای قرآنی در دارالتبلیغ اسلامی قم در سال ۱۳۵۵ اشاره نمود که گروه سرود مسجد جامع در آن برنامه اجرای زنده داشت.

از نکات قابل اشاره اینکه علیرغم نبود امکانات تبلیغی تاثیرگذار و وجود جو خفقان و ترس برای شرکت در فعالیت های دینی و فرهنگی، جذابیت های کلاس های قرآنی آن روز دماوند بالا بود؛ به حدی که میهمانان فصلی دماوند (که برای گذراندن مدت کوتاه به واسطه هوای خوش و خنک به این شهر می آمدند) فرزندانشان را در این کلاس ها ثبت نام می نمودند و آنها نیز در جلسات حضور می یافتند.

کاش این مجموعه وزین که اقدام به ثبت و ضبط و یادآوری فعالیت های قرآنی در دماوند نموده، با مراجعه و انجام مصاحبه با آقایانی که فاصله سنی ۴۰ تا ۵۰ سال را دارند و در آن زمان شاگردان این کلاس ها بودند به تبیین تاثیرگذاری آن فعالیت های قرآنی بپردازند و به تحلیل چگونگی فعالیت های آن دوران در مقایسه با فعالیت های امروزی با وجود امکانات فراوان مبادرت ورزند. یاد آنآنکه بودند و بهره رسان بودند و امروز نیستند و آنآنکه بهره ور بودند و امروز حضور ندارند گرامی یاد.

♦ **حاج حسین فتاحی**

لطفا مختصرا سوابق قرآنی خود را بیان کنید .

ابتدا درود و سلام می فرستم به ارواح مطهر و طیبه شهدا که همه ما مدیون هستیم و امیدوار هستم بتوانیم اداء دین کنیم و در راه شهدا بمانیم.

بخش اول مربوط به فراگیری قرآن می شود؛ یعنی در واقع علت گرایش و علاقه مندی بنده که برمی گردد به مکتب حاجیه خانم اولاد (آیچی هما) که قرآن را به شیوه مکتب خانه ای فراگرفتم و عم جزء را در آنجا آموختم. نکته بعد مربوط است به تاثیر خانواده بویژه اخوی بزرگ بنده «استاد ولی ... فتاحی» که ذاکر اهل بیت (ع) هستند و از ابتدا علاقه ی فراوانی به قرآن داشتند و معمولاً هم با صدای بلند ادعیه و قرآن را می خواندند که خود این موضوع هم باعث گرایش بنده به فراگیری قرآن بود.

و بخش دیگر هم مربوط است به مسجدجامع؛ عزیزی که در مسجد و هیات ها من حقیر را کمک کردند تا قرآن را در حد توان فرا بگیرم. در اینجا نیز به پاس قدرشناسی و اداء دین اسم آنها را می برم:

آقانور، حاج عیسی ناییب، کربلائی علیجان صابری، کربلایی غفور حاج حسینی (در مسجد چالکا) و مرحوم حاج غلامعلی مودنی که به صورت فردی خدمتشان می رسیدم.

اما در بخش دوم که مربوط به فعالیت های قرآنی بنده می شود. یکی فعالیت هایی که داخل مسجد انجام می گرفت و تقارن دارد با حضور زمان حضور آیت الله مجد و فعالیت های جناب آقای ضیاء الدین مجد و جناب آقای تسلیمی. خدا رحمت کند مرحوم آیت الله مجد را که ایشان تلاش فراوانی در بخش فرهنگی مسجد داشتند. یک مورد آن وجود ۱۴ کتابخانه زیر نظر کتابخانه مسجدجامع دماوند بود.

در همان زمان کلاس هایی برای بچه ها داشتیم که تمرکزش بر روی قرآن، سرود و حدیث بود که معمولاً عصرها در محل مسجدجامع و زینبیه سابق برگزار می شد. در راستای تشویق بچه ها به حضور در این کلاسها بود که علیرغم بودجه محدود و امکانات بسیار کم اردوهایی را برگزار می کردیم که غالب آنها هم زیارتی بود؛ از جمله اردوی مشهد، قم، حرم حضرت عبدالعظیم.

در زمان آیت الله مجد انجام فعالیت های فرهنگی قرآنی بیشتر برعهده چه کسی بود؟

نقش اصلی با آقای ضیاءالدین مجد بود و بعد از ایشان بنده و آقای محمد مؤذنی فعال بودیم. اما سازماندهی و خط اصلی را ایشان انجام می دادند.آقایسید محمد میرحسینی هم در مسجد فاطمیه، در برگزاری کلاس های قرآنی و سرود و اردوها بسیار فعال بودند.

از سال ۵۰هیه بعد فعالیت های فرهنگی در مسجد رونق گرفت و تا سال ۵۵ برنامه های مختلف اعم از کتابخانه، کلاسها و اردوها گسترش پیدا کرد.

بخشی از فعالیت های شما در هیات های مذهبی بوده است لطفا توضیح بفرمایید .

اما بخش دیگر فعالیت ها مربوط می شود به هیات های محلی که بخشی از آنها هنوز ادامه دارد. یک هیات مرحوم آقاشیخ ذبیح اله رفیعی بود که ما آنجا فعال بودیم و هنوزآن هیات ادامه دارد. البته تعدادش بسیار کمتر شده است. یکی هم هیات شب های دوشنبه است که از اوایل انقلاب در شهرستان تأسیس شد با یک جمعیت ۵۰-۶۰ نفری و به شکل سیار در منازل برپا می گردید. بحمدالله این هیات امروز نیز ادامه دارد گرچه جمعیت سابق حضور ندارند. در این هیات نیز قرائت قرآن و قرائت بخشی از نهج البلاغه جزء برنامه های اصلی است که خود حقیر در زمینه آموزش فعالیت می کنم و برنامه های توسل و بیان احکام را نیز داریم.

تقریبا از اوایل ۶۲ بیشتر فعالیت های بنده تمرکز در مداحی شد. از جمله تشکیل مجمع الذاکرین بود که در همین زمان تأسیس شد و هنوز ادامه دارد و به لطف خداوند تا به حال تعطیل نشده است. این جلسات را به کانون مداحان و پیشکسوتان مداحی در شهرستان دماوند متصل کردیم.

در جلسه هیات شب های دوشنبه شهید بزرگوار کیانشاد، شهید بزرگوار سیف اله اسماعیلی، شهید فائزی و شهید مسعود کرمانی نیز حضور داشتند که به ارواح مطهرشان درود می فرستیم.

شهید مسعود کرمانی حتی در وصیت خود از خانواده خواسته که این هیات تعطیل نشود و ماهی یکبار منزل ما باشد که ماهی یکبار هیات در منزل ایشان برگزار می گردد.

ویژه نامه

قرآنی

تسنیم

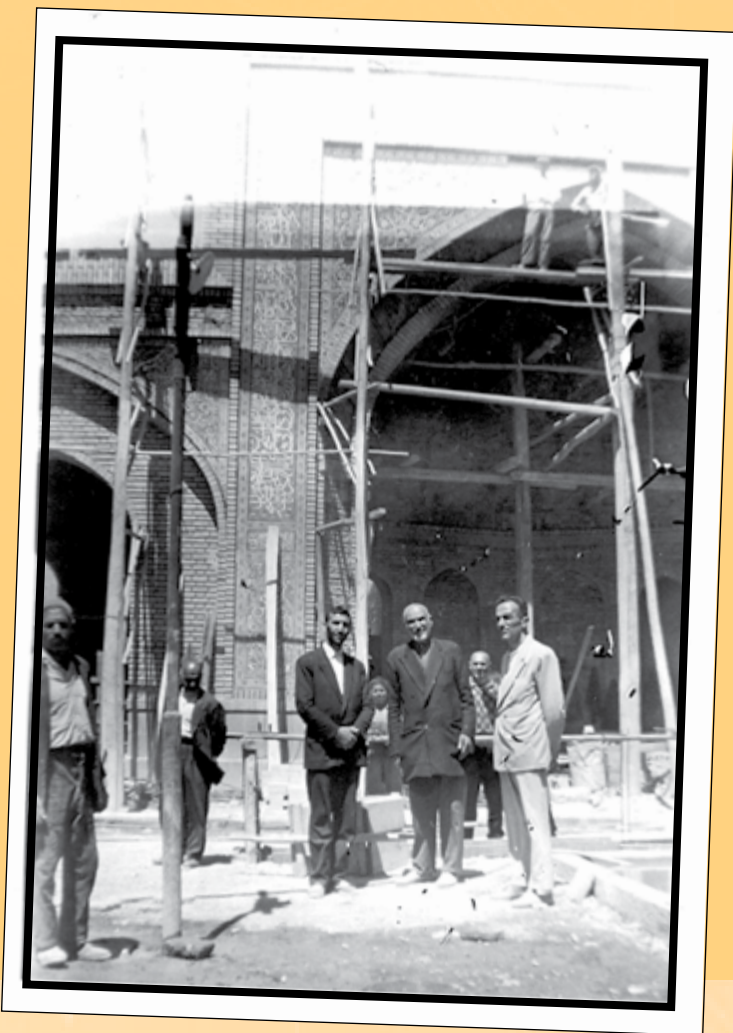
نیکو کار بزرگ قرآنی

یادکردی از مرحوم حاج عبدالله توسلی

نمی توان از فعالیت های قرآنی گفت و از حاج عبدالله توسلی نامی به میان نیاورد. اگر مساجد و حوزه های علمیه را پایگاه های اصلی آموزش قرائت و نشر معارف قرآن بدانیم، باید نامی از حاج عبدالله توسلی بیاوریم. رادمرد فضیلت و تقوی که حدود ۴۰۰ مسجد را بنا نهاد و دهها حوزه علمیه برادران و خواهران در ایران و جهان مدیون نیت پاک و اقدام ارزنده ی اوست. به این فهرست توجه کنید:

- * مشارکت در ساخت مسجد اعظم
- * احداث مسجد هامبورگ آلمان
- * مرمت مسجد سپهسالار قدیم در بازار مروی
- * احداث مدرسه و مسجد رضویه قم
- * بنای اولیه جامعه الزهرا و حوزه علمیه خواهران تحت عنوان اولیه مکتب توحید (اولین مدرسه علمیه خواهران)
- * مشارکت در احیاء و مرمت مدرسه فیضیه قم
- * مدرسه علمیه آیت اله سید عبدالله شیرازی مشهد
- * مدرسه علمیه ولی عصر (عج) مشهد
- * مساعدت و مشارکت در ساخت مدرسه و مسجد آیت اله مجتهدی
- * مشارکت در حوزه علمیه چیذر
- * نقش اصلی و اولی در موسسه در راه حق - که قبل از انقلاب اسلامی - از پایگاه های اصلی نشر معارف قرآن بوده است.
- * مشارکت در ایجاد دفتر نشر فرهنگ اسلامی که در چاپ و نشر دهها جلد قرآن و تفسیر و علم قرآن نقش داشته است.
- * مشارکت در مدارس تعلیمات اسلامی مربوط به مرحوم آیت اله شیخ عباسعلی اسلامی
- * مشارکت در مدارس اسلامی - علوی و ... - مربوط به مرحوم علامه کرباسیان در منطقه دماوند
- * احیاء مسجدجامع دماوند و مساجد روستاها و مناطق اطراف به همراه کتابخانه های چهارده گانه در دماوند و اطراف
- * حمایت کامل از انجمن کاوشهای دینی و علمی در سالهای دهه ۵۰
- * تاسیس مدرسه صیانت دخترانه دماوند
- * اهداء زمین حوزه علمیه امام صادق (ع) دماوند توسط ورثه ارجمند وی
- * چاپ و نشر دهها عنوان کتاب تفسیر و معارف قرآن و اهل بیت (ع)
- بی تردید حاج عبدالله توسلی را در کنار عنوان خیر مسجدساز باید به عنوان خیر قرآنی هم نام برد. عاشی سعیداً و مات سعیداً

◆ هیئت قرآنی دماوند

◆ اردویی در نزدیکی دماوند با حضور آیت اله مکارم شیرازی و مرحوم آیت اله مجد

◆ هیئت قرآنی اهالی محله قاضی دماوند و تهران

۲۶

ویژه نامه
قرآنی
تسلیم

سید محمد میر حسینی؛ طلایه دار هیئت های قرآنی

در ویژه نامه انقلاب اسلامی سال ۸۷ به نقش مسجد فاطمیه در تربیت نیروهای انقلاب پرداختیم و از زحمات و فعالیت های سیدمحمد میرحسینی معلم دلسوز قرآن یاد کردیم. اما این بار در ویژه نامه قرآنی کمی مفصلتر به آن فعالیت ها می پردازیم.

همه جوانان محلات بالابلوک، روح افزاء و درویش و مسجدجامع در سال های ۴۸ به بعد به یاد می آورند که جوانی پرچوش و خروش، فعال و علاقمند، دلسوز و مقاوم با پای پیاده از این محل به آن محل و از این مسجد به آن مسجد کلاس های قرآن را تشکیل داده یا در پی تدارک اردو بوده. قم، جمکران و کوه خضر، مشهد مقدس، اصفهان، کاشان و آران، اندیشمک، آبادان، امامزاده داود (ع)، حضرت عبدالعظیم، شمال و دریا، دریاچه تار و تیزاب، امامزاده هاشم (ع) و چشمه سیاه سنگ و ... تمام کوه و دشت مناطق شمالی دماوند زیرپای او بود، به همراه او جوانان و نوجوانان آن روزگار. به همین خاطر بود که شهید شاه آبادی می فرمود: «سید محمد یک نفر نیست، ۱۵۰ نفر است.»

چه روزهای خوشی بود که سید محمد سرود می خواند و یاد می داد، حدیث می گفت و جوانان را با عطر معانی آن آشنا می کرد، قرآن می خواند و تدریس می کرد، یادش بخیر آن روزگار با عکس های یادگاری، یادش بخیر سرود امام زمان (عج)، شعرهای اصول دین و فروع دین.

حقا سید محمد بر گردن ما نوجوانان آن روز حقی فراموش نشدنی دارد. فقط یک نمونه به لیست و عکس شهیدان آن محلات نگاه کنید، اکثر آن شهدا از شاگردان مکتب مسجد فاطمیه اند. باید یاد کرد از پدر بزرگوار ایشان که متولی مسجد نوده سابق و فاطمیه فعلی مرحوم آقا سید حبیب اله میرحسینی که ایشان هم در این زمینه حق بر گردن همه نمازگزاران و دارند.

• برنامه قرآنی شما از چه زمانی شروع شد؟

سیدمحمد میرحسینی هشتم در سال ۱۳۲۸ در تهران به دنیا آمد. دو سال بعد از تولد پدرم مغازه میدان سیداسماعیل را رها می کند و در مغازه جلوی مسجد نوده مستقر می شود.

پدرم مرحوم سید حبیب اله میرحسینی که متولی مسجد بود و در دو دوره مسجد را بازسازی و تعمیر کامل می کند. پدر و مادرم تاثیر زیادی در من داشتند، ولی تاثیر اصلی را شهید شاه آبادی بر من گذاشته است. تابستان سال ۱۳۴۵ بود و حجت الاسلام والمسلمین شاه آبادی (شهید شاه آبادی معروف) آمده بود دماوند منزل حاج جلال پهلوانی را اجاره کرده بود و چون منزلش نزدیک مسجد فاطمیه (نوده) بود چند نفر از نوجوانان را جمع کرد و برایشان کلاس گذاشت. به ایشان گفتم اینجا هنوز مدرسه نرفته اند، چگونه می خواهی با آنها کار کنی؟ پاسخ داد: اینجا یک بسم الله هم یاد بگیرند بس است. این موضوع انگیزه ای برای من شد که به فعالیت های قرآنی ترغیب گردیم.

شاه آبادی خیلی خوشرو و جذاب بود و مرا جذب کرد. آن سال بچه ها به یازده نفر رسیدند. زمستان شکلات و تابستان هلو و خیار می داد که بچه ها تشویق گردند. تابستان ها (۴۵ تا ۴۸) خودش می آمد و زمستان ها جلسات را به عهده مرحوم شیخ محمدابراهیم میرزایی، مرحوم حاج عبدالرسول لطیفی و مرحوم پدرم می گذاشت. ولی از سال ۴۹ به بعد من به عهده گرفتم تا پیروزی انقلاب که به تهران رفتم.

شهید شاه آبادی شخصیتی بود که با بچه ها می جوشید، کلاس می گذاشت، کوه می رفت، اردوی دریاچه تار می گذاشت، با ما به قم می آمد، جمکران، کوه خضر و جای جای کوه و دشت مناطق بالای دماوند نشان از ایشان دارد. او خستگی ناپذیر، عاشق و یار صمیمی ما و بچه ها بود.

شهید شاه آبادی مرا به مدرسه سپهسالار برد برای درس طلبگی، یک سال ماندم و این مدت مقدمات را شروع کردم. می خواستم سیوطی را شروع کنم ولی چون شرط حضور در آنجا معمم شدن بود و من قصد نداشتم روحانی شوم، آمدم بیرون ولی شهید شاه آبادی مدت یکسال در تهران در منزل خود پذیرای من بود که بتوانم هم درس بخوانم و هم تدریس کنم.

بعد در مدرسه فلسفی مدتی یک اتاق گرفتیم و در آنجا مدتی بودم.

از سال ۴۹ که کلاس ها را به عهده گرفتیم، هر روز برای بچه ها کلاس و برنامه داشتیم. با خودم گفتم کلاس های مسجد را سه روز کنم و یک کلاس هم در روح افزا دایر نمایم. آقای شاکری در روح افزا منبر می رفت. به واسطه ایشان برای کلاس قرآن ثبت نام کردیم و از همان موقع برنامه ما در روح افزا نیز شروع شد. فعالیت را گسترش داده به دشتمزار رقتیم و در آنجا هم کلاس قرآن تشکیل داده و جمعی از نوجوانان آنجا را جذب کردیم و در ادامه فعالیت های قرآنی را به اوره نیز گشایندیم و شروع به جذب نوجوانان آن منطقه کردیم. البته جمعی از بچه های دشتبان هم به این جلسات ملحق شدند که حوزه فعالیت ما از مسجد فاطمیه به روح افزا، دشتمزار و اوره گسترش پیدا کرد.

ما برای تشویق بچه ها به کلاس ها، اردوهای متنوع داخل شهرستان و خارج آن مانند قم، امامزاده داود (ع)، حضرت عبدالعظیم، مشهد و

را راه اندازی کردیم که بسیار مفید بود. زیرا در آن زمان بچه ها زیاد مسافرت نمی رفتند.

در این سال ها در هر منطقه یک دو کلاس داشتیم. بچه ها هم فعال بودند و ما با آنها کار می کردیم که یکی از آنان آقای حسین نصیری بود که با اینکه جته بزرگی نداشت اما فعال بود و خیلی از مطالب مانند دکلمه ها، اشعار یا ...

ویژه نامه
قرآنی
تسبیم

را حفظ می کرده و ارائه می داد یا آقای سهراب فائزی که ۴۰ حدیث منظوم را از بر ارائه می داد.

• برنامه های شما چه بود؟

قرآن، احکام، سرود، شعرخوانی، تمرین سخنرانی، اردوی متنوع داخلی و اردوی خارج از منطقه مانند قم، کاشان، مشهد، اصفهان، امامزاده داود (ع) و ...

• آیا شما با آقای تقی پور و مکتب قرآن احمدآباد و بالابلوک و یا کلاس های مسجد جامع ارتباط داشتید؟

نه، ما ارتباط کلاسی نداشتیم ولی بچه های آنها را، ما اردو می بردیم. ما با حاج حسین فتاحی هم همکاری زیادی داشتیم. و بچه های آنها را اردو می بردیم

ماجرای همکاری ما با مسجد از آنجا شروع شد که من یک بار به مرحوم آیت اله مجد (ره) پیشنهاد دادم می خواهیم یک شب (ظاهراً عید غدیر بود) در مسجد جامع برنامه اجرا کنیم و ایشان اجازه دادند. تا آن موقع اینجور برنامه ها اجرا نشده بود. در آن شب آقایان حسین نصیری، سهراب فائزی و شهید علی بابایی برنامه اجرا کردند. آقای فائزی یک منظومه ۴۰ حدیث با ترجمه اجرا کرد و شهید علی بابایی احکام را بیان می کرد. آن شب برنامه ما چنان مردم را به خود جذب کرد که مسئولان مسجد بلند شدند و برای تشویق ما پول جمع و اهدا کردند.

خوب است این خاطره را تکمیل کنم. ما همان شب بعد از برنامه مسجد به آران بیدگل کاشان، مرقد امامزاده هلال رقتیم، زیرا یک مداحی به نام آقای نمکی یک نوبت اجرای برنامه بچه ها را در حرم حضرت معصومه (س) دیده بود و تحت تاثیر قرار گرفته بود. از ما دعوت کرد به آنجا برویم، در این اردو بچه های مسجد جامع هم با ما بودند.

در آران بیدگل برنامه های ما عصر بود، ولی ما دیدیم در حیاط بزرگ امامزاده کسی نیست تا از برنامه ما استفاده کند. گفتیم شما جمعیت را از کجا می آورید؟ گفتند شما یک مقدار دسته جمعی حرکت کنید و شعر خودتان را بخوانید تا جمعیت بیایند. ما هم شروع کردیم به قرائت شعری که در برنامه ها و مسافرت های دسته جمعی هم می خواندیم و سراینده آن هم حاج حسین فتاحی بود.

ما همگی قرآن همگی متحد هستیم / در پیروی دین

خواهیم و تمامی و بدرگاه خداوند/ ما اهل دماوند توفیق اطاعت، پیروزی ایمان تا آنکه بماند، پاینده و قرآن از لطف خدا و آل عصمت شده عازم / این هیئت قرآن اکنون به حریم پسر موسی جعفر (ع) / این مرقد اطهر از بهر زیارت، این جمله جوانان تا آنکه بماند، پاینده و قرآن

برنامه ما ۱/۵ ساعت بود، ولی ۳ ساعت طول کشید. در این مدت بچه های ما مانند نصیری، فائزی و علی بابایی برنامه اجرا کردند. غروب شد که گفتند شما باید در یک روستا هم برنامه اجرا کنید، هر چه ما اصرار کردیم که ما می خواهیم برگردیم، قبول نکردند، خلاصه ما رقتیم روستا؛ روی حمام روستا را که مانند حمام محله درویش بود فرش کرده بودند و روحانی محل و مردم منتظر ما بودند. در آنجا برنامه را اجرا کردیم و نیمه شب به تهران برگشتیم.

• مدرسان قرآن که با شما و مسجد فاطمیه همکاری داشتید، را نام ببرید.

مرحوم شیخ اصغر دهقانی که معلم خوبی بود، مرحوم حاج عبدالرسول لطیفی که بسیار با مطالعه بود و حتی سخنرانی می کرد (ایشان اجدادشان روحانی بودند)، مرحوم شیخ ذبیح اله رفیعی، مرحوم شیخ محمدابراهیم میرزایی، مرحوم آقا نور شمس الدینی.

• سید حبیب اله میر حسینی
پدر سید محمد میر حسینی

• ارتباط با علماء را نیز بیان فرمایید.

اول ما با شهید شاه آبادی شروع کردیم که البته ایشان باعث شدند آقایان حجج الاسلام شاهرخی، شاکری، انواری، سید ابراهیم میرباقری، آیت اله استرآبادی، آیت اله امامی کاشانی که به دماوند بیایند.

با آیت اله مجد هم آشنا بودیم و هم از نظرات ایشان استفاده می کردیم و هم کمک مالی به ما می کردند.

• منابع مالی شما از کجا بود؟

اولا از بچه ها هزینه اردو می گرفتیم بویژه از بچه هایی که کمتر می آمدند و غیبت زیاد داشتند. مرحوم آیت اله مجد (ره) اگر دستشان باز بود کمک می کرد و حتی شده بود که ما افرادی را برای پرداخت خمس می بردیم تا ایشان بخشی از آن را برای برنامه های قرآنی به ما بدهند. یا مرحوم حاج عبدالله توسلی که توسط آقای رهنماقر به ما کمک می کرد.

• یادی از شهدا نکنیم، اسامی شهدا را بیان فرمایید.

شهید فضل اله فائزی آدم نترسی بود. برادرانش را او به هیئت آورد، ۹ ساله بود که آمد هیئت و در سال دوم ابتدایی قرآن را بسیار زیبا می خواند. در اول تظاهرات انقلاب، اردو به اصفهان برده بودیم، در اتوبوس عمومی بچه ها را سوار کرده بودیم که شهید فائزی شروع کرد به شعر خواندن که نزدیک بود این کار مشکلاتی را فراهم آورد.

شهید رستمی، حافظه خوبی داشت. یکبار در یک جلسه ای یک نفر آیه ای از قرآن تلاوت کرد، شهید رستمی بدون معطلی آیه را روی تخته نوشت که موجب تحیر گردید.

شهید حمید رضانعلی که بسیار چابک و فعال بود، در یک نوبت اردوی دریاچه تار که وارد شدیم، برای کاری می بایست برگردیم دماوند و چیزی را برداریم و بیاوریم با شهید رضانعلی رقتیم و مجدداً به دریاچه برگشتیم. شهید محسن علی بابایی نیز برنامه احکام را به خوبی اجرا می کرد. شهیدان ناصر صدیقی، محسن اکبری، جعفر حبیبی، عبدالله جعفری، جواد خلیلی، علامی، اکبر جوادی، یوسف حدادی، سعید فخاری، علی عسگری، محمد قاسمی و ...

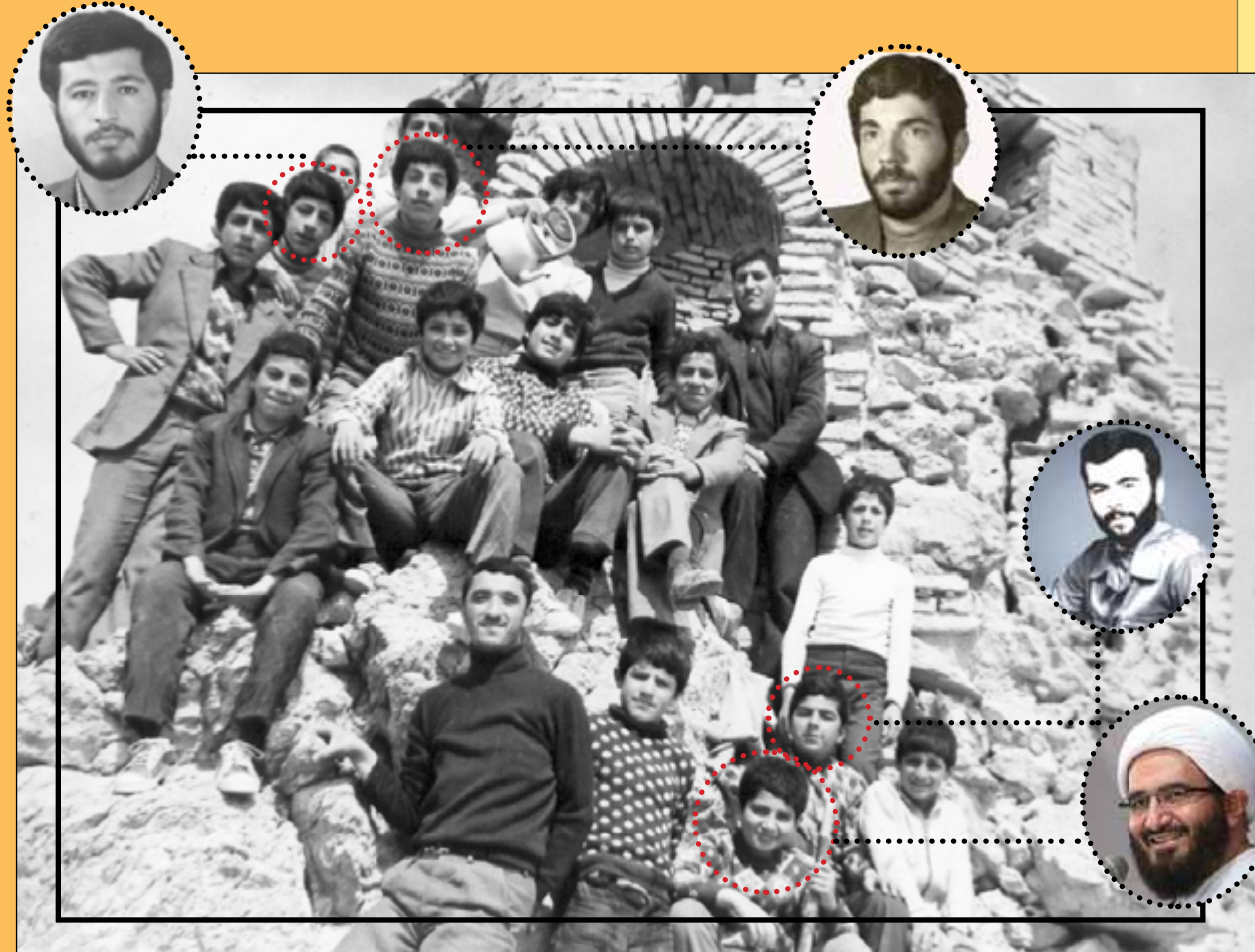
• آیا ساواک هم مزاحم کار شما می شد؟

در مواقعی بدجور می آمد که گزارش هایی به ساواک می رسید که بعضی از عوامل داخلی هم دخالت داشتند و گزارش می دادند و مزاحمت ایجاد می کردند.

از جمله ما کتاب جهاد اکبر امام را بعضی از مواقع در کلاس ها ارائه می کردیم، ولی در زمان هایی که احساس خطر می کردیم، کتاب ها را مخفی می کردیم، که در یک بار کتاب ها را با آقای محسن لطیفی به کوه بردیم و دفن کردیم و بعد از انقلاب هم رقتیم آوردیم. یا یکبار در حرم حضرت معصومه (س) برنامه اجرا کردیم که همین حسین نصیری، مقاله ای را خواند. که دیدیم آقای شاکری دربدر پی من می گردد که مامورین دنبال مسئول هیئت می گردند، لذا شما فرار کن. من فرار کردم و بعدها بچه ها به ما ملحق شدند.

تصویر بلیط یکی از اردوها، مربوط به سال ۱۳۵۱ که در آن راننده تمهید کرده در قبال بلیتی موقوف به رساندن اعضای گروه به مناطق مختلف است ... «اینجانب آقای موسی درویشیان راننده اتوبوس ۷۴۴۹۹۵ که اتوبوس خود را درست چنانچه به کوه سنگی و عواستل و فردوسی و طوس بروم باید مبلغ ۲۵۰۰۰ ریال از سید محمد میرحسینی دریافت کنم که فعلاً مبلغ ۵۰۰۰ ریال آنرا دریافت نموده ام ولی اگر هر یک از جاهایی را که ذکر کردم چنانچه مانعی بوجود آید، میرحسینی حق دارد که از کرایه ماشین کرایه آنها را کم کند.

مصاحبه قرآنی با حاج علیرضا تقی پور

معلم، فعال و مدیر قرآنی

♦ تصویر علامه طباطبایی در احمد آباد دماوند

لطفاً سوابق قرآنی خودتان را بیان فرمایید. از چه زمانی فعالیت های قرآنی را شروع کرده اید و تا پیروزی انقلاب چه فعالیت هایی در این زمینه داشتید؟

هم خوشحالم و هم تشکر می کنیم، خوشحال از این جهت که محوری برای ساماندهی و توسعه فعالیت های قرآنی فراهم شده است و تشکر می کنیم که این جلسه (مصاحبه) بوجود آمد تا نکاتی که لازمست برای ترویج فعالیت های قرآنی مطرح شود و از تجربیات همه افرادی که فعالیت قرآنی داشته اند استفاده کنند. چه انانی که دستشان از دنیا کوتاه است و حق به گردن مردم دارند و چه کسانی که در حال حیات هستند و فعالیت خود را ادامه می دهند و باید از تجربیات آنان، جوانان و نوجوانان ما بهره بگیرند. در تهران زندگی می کردم و از کلاس چهارم ابتدایی با قرآن آشنا شدم. پدر و مادرم مرا در مکتب خانه گذاشتند و توسط معلمه خانم، قرآن را فرا گرفتم.

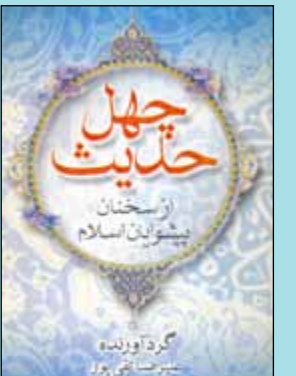
بعد از درگذشت پدرم به دماوند آمدم و برای تکمیل بحث قرآنی، جمعه ها به تهران و مسجد امام حسین (ع) می رفتم. استاد قرآن این مسجد، آقایوبک محمدی (استاد تجوید) بود که بسیاری از قراء امروز حضور پیدا می کردند. من نزد ایشان تجوید را تکمیل کردم و در احمدآباد هم نزد شهدی ذبیح اله علی دوستی و اشیش محمود فلاح و کربلائی عبدالملی پارسى می رفتم و اشکالات خود را برطرف می کردم و نزد آقای ابراهیم صباحی تفسیر می خواندم. در این دوره ها آقای چراغی هم حضور داشت.

در دبیرستان در سر صف قرآن تلاوت می کردم (به واسطه فرا گرفتن تجوید و صوت و لحن). سال ۱۳۵۰ سربازی را با درجه داری به خرمشهر رفته و در آنجا هیئت قرآن تشکیل دادم تا اینکه ممانعت کردند. با این حال با چند نفر از بچه های اهواز می رفتم و در منازل آنان قرآن می خواندیم.

در سال ۱۳۵۲ به استخدام آموزش و پرورش درآمدم و به عنوان معلم به مشاء رفتم و اولین کلاس قرآن آنجا را به همراه آقای چراغی تشکیل دادیم. چه در مدرسه و چه در خارج آن و حدود ۲۰ دانش آموز را جذب کردیم و گروه سرود تشکیل داده که در سال ۵۴ این سرودها را جمع آوری و چاپ کردم.

در سال ۵۳ حوزه فعالیت را گسترش داده و در دشتنزار، دشتیان، چشمه اعلاء و جیلارد هیئت های قرآنی را ایجاد کردیم. و هزینه های آن را هم از حقوق معلمی خودمان می دادیم. در کلاس آقا تبوک محمدی، یک نفر مرا به مرحوم حاج میرزاعبداله توسلی معرفی کرد. ایشان هزینه ها را قبول کرده و از سال ۵۳ حامی ما بودند و کتاب چهل حدیث را هم

یک نفر مرا به مرحوم حاج میرزاعبداله توسلی معرفی کرد، ایشان هزینه ها را قبول کرده و از سال ۵۳ حامی ما بودند و کتاب چهل حدیث را هم به کمک ایشان چاپ کردیم

ما بودند و کتاب چهل حدیث را هم به کمک ایشان چاپ کردیم. در کل ایشان ماهی ۱۰۰ تومان به ما کمک می کردند. در جیلارد هم توسط آقای مسعودنوربخش، جلسات در خانه ای که خانمی آن را وقف این جلسات کردند، برگزار شد. در سال ۵۴ علامه طباطبائی به احمدآباد آمدند. ما یک گزارشی به ایشان دادیم که ما را تشویق کردند و ۱۵ تومان به ما دادند که جایزه بگیریم.

یکبار هم با ایشان به مشاء رفتم.

ایشان خیلی ما را تشویق کردند که ادامه و گسترش بدهیم. این جلسات ادامه داشت تا سال ۵۶ که ساواک ما را خواست که چکار می کنید. گفتیم با بچه ها کار قرآنی می کنیم. گفتند اسامی هیئت ها و بچه ها را بدهید. مجوز هم بگیرید وگرنه حق فعالیت ندارید.

گفتیم از کجا مجوز بگیریم، کی باید مجوز بدهد؟ این هم بواسطه عاملی بود که در آن منطقه داشت و ما همه کلاس ها را تعطیل کردیم. البته لازم به ذکر است ما در سال ۵۴ که مرحوم آیت اله مجید، برای آقای قرائتی کلاس گذاشتند (ما از آنجا با ایشان آشنا شدیم که هنوز هم ادامه دارد). من درسهای ایشان را فرا می گرفتم و از آن سال اصول عقاید را هم ارائه می کردیم.

ما در هر محله یک گروه سرود داشتیم که اشعار بعضی از سرودها را آقای قدیمی گفتند. آقای مرتضی نصیری با ما همکاری می کردند. چند نفری از آن بچه ها مثل شهید دادصفت از جیلارد، شهید محمدی از دشتیان،

شهیدان قاسمی از مشاء و ...

بعضی از آنان در حال حاضر هیئت و کلاس قرآن دارند. مانند آقایان باقری، رحیمی، ذاکری، معلمی و مسعودنوربخش. آن هم در آن زمان که هجوم فرهنگ شاهنشاهی بود. این فعالیت ها عامل محفوظ ماندن خود ما و بچه های قرآنی می شود. الان هم آن بچه ها سالم، متشرع و مذهبی هستند و از لحاظ سیاسی د رمسیر خوب و مناسب.

برای خواهران چه فعالیت هایی داشتید؟

وقتی فعالیت برادران توسعه پیدا کرد، به فکرمان رسید برای بانوان هم کاری انجام گیرد. گروهی از خواهرانی که در تهران بودند با خانم «دباغ» آشنا بودند. از جمله خانم رستگارپناه همسر بنده، خانم غزالی همسر آقای طاهایی استاندار سابق مازندران و گیلان، خانم پناهی، خانم برهان و ... که آقای قدیمی آنها را می آورد و به تهران می برد. از طرقی مطلع شدیم که ساواک قصد دستگیری آنان را دارد که بعد از یکسال تعطیل شد.

برنامه های شما در این هیئت ها چه بوده است؟

اصول عقاید، احکام، قرآن، سرود، سخنرانی، اردوی قم برنامه های ما در این سال ها بوده است. البته ما در بومهن مسجد آقای میرزائی هم می رفتیم و برنامه اجرا می کردیم.

در مسیر فعالیت ها با چه کسانی ارتباط داشتید؟

در برنامه های مختلف آقایان حسین نصیری، معلمی و دادصفت سخنرانی می کردند. باز یادی کنم از مرحوم حاج توسلی که اگر ایشان نبودند نمی توانستیم این حرکت را گسترش بدهیم و نیز یادی بکنم از مرحوم آیت اله مجد که حق بزرگی به گردن بچه های مذهبی دارد. ما در برنامه هایمان با ایشان ارتباط داشتیم و گزارش می دادیم. آقای حجت الاسلام والمسلمین سیدحسن سنجابی از اعضا و شورای تفسیر نمونه، حاج آقا قرائتی و نیز ارتباط با انجمن کاوشهای دینی و علمی که در آنجا شرکت می کرده و قرآن تلاوت می کردم و همچنین آقای حاج محسن رفیق دوست هم به ما کمک می کردند.

فعالیت های قرآنی بعد از انقلاب را نیز بیان فرمایید.

(الف) ابتدا از طرف آیت اله امامی در مدرسه شهید مطهری ماموریت پیدا کردیم که کلاس های اندیشه سیاسی شهید مطهری را راه اندازی کنیم که مسئول آن آقای حسینی ماهینی بود.

(ب) در ادامه آقای پرورش مرا خواستند که امور تربیتی مازندران را راه اندازی کنم. به آنجا رفتم و ۱۵۰۰ مربی جذب کردیم که خیلی ها شهید شدند. در آنجا پایه فعالیت های قرآنی را گذاشتیم. در زمان فرمانداری آمل

هم جریان فرهنگی قرآنی راه انداختم که اساتید بسیار خوبی تاسیس شد که هنوز فعالیت دارند. مرکز قرآنی را در میدان ۱۷ شهریور آمل تاسیس کردیم که هنوز ادامه دارد. با درخواست اجماع نمایندگان مازندران، مدیر کل آموزش و پرورش شدم و دو تا فعالیت را در راس فعالیت های فرهنگی قرار دادم.

۱- قرآن ۲- نماز. هیئت های قرآنی تشکیل دادیم که بعضی از آنها ادامه دارد. اولین اجلاس سالانه نماز را طراحی کردیم که در مازندران و بابلسر برگزار شد و هنوز ادامه دارد. به همین دلیل در آن سال مدیر کل نمونه شدم.

(ج) در تهران سال ۷۲ مدیرکل آموزش و پرورش شدم که اساس کار را قرآن، نماز، اهل بیت (ع) و ارتقاء بینش سیاسی قرار دادم. برای قرآن آقای بنیادی را آوردیم که ۵۰ هیئت قرآن تشکیل داد که با سیستم آموزش و پرورش ارتباطی نداشت. در صدا و سیما حضور پیدا کردم که علاوه بر مدیریت شبکه جهان بین و نظارت ارزشیابی، مسئول اقامه نماز و ستاد احیاء امر به معروف هم بودم برنامه هایی از جمله اقامه نماز و مدرسه در شبکه ها، آفتاب شرقی در این زمینه بوجود آمد.

پیشنهاد شما در حال حاضر برای گسترش فعالیت های قرآنی چیست؟

در سال های قبل در دماوند کمک های قابل توجهی دادیم که در منازل هیئت قرآنی بگذارند که تا حدودی این اتفاق افتاد.

همچنین طرح «شهر قرآنی» را پیشنهاد دادم که در دماوند اجرا گردد و در جلسه شورای فرهنگی نیز شرکت کرده و مصوب هم شد ولی نتیجه ای نداد. در حال حاضر دفتری را در میدان امام خمینی (ره) تهیه کرده ایم که فعالیت های قرآنی را در توسعه و گسترش بدهیم. بنظر ما کار باید از خانه ها، هیئت ها و از روستاها شروع شود. الان هم همان تجربه قبل از انقلاب را باید مبادله کنیم. ده الی پانزده روستا را به عنوان نمونه انتخاب کنیم و با آنها کار کنیم.

مؤسسه‌ای که با آموزش قرآن آغاز کرد

نگاهی گذرا به فعالیت های قرآنی مؤسسه فرهنگی امام رضا (ع)

خود ادامه می دهد. اهم این فعالیت ها عبارتند از:

۲. دبستان و دبیرستان (دوره اول و دوم) حضرت معصومه (سلام الله علیها) که در کنار فعالیت های آموزشی و تربیتی خود، آشنایی با قرآن را وجهه همت خود قرار داده و سعی دارد فعالیت های قرآنی خود را با جدیت بیشتر همراه با برنامه ریزی بهتر تداوم بخشد؛ اهم فعالیت ها:

۳. مدرسه علمیه حضرت معصومه (سلام الله علیها) که یک مهد و مرکز آموزش معارف قرآنی و علوم دینی است. در کنار علوم قرآنی، ادبیات عرب، بلاغت، مفاهیم و تفسیر قرآن که برای طلاب ارایه می شود و

فعالیت های زیر را سالیانی چند است ادامه می دهند:

۱) جلسات آموزش صوت، تجوید و لحن و موسیقی قرآن با حضور سرکار خانم استاد ناصری (مدرس و داور بین المللی قرآن) برای طلاب داوطلب و خواهران مدرس قرآن در سطح منطقه که چهارشنبه هر هفته ادامه دارد.

۲) انجام تعداد زیادی از پژوهشها و پایان نامه های قرآنی

۳) تأسیس دارالقرآن حضرت معصومه (س)

۴) اعزام مبلغ و مدرس قرآن به جلسات بانوان و حلقه های صالحین و ...

۵) همکاری و مشارکت با مدارس منطقه در تأمین معلمان و مربیان قرآنس امید آنکه این تلاش ها مقبول عنایت صاحب قرآن واقع شود.

موسسه فرهنگی حضرت معصومه (سلام الله علیها)

ثمره یک جلسه پربرکت قرآنی

نگاهی به فعالیت های قرآنی موسسه حضرت معصومه (س)

موسسه فرهنگی معصومیه (سلام الله علیها) ثمره ی جلساتی است که استاد حاج علی اکبری در بیان معارف و تفسیر قرآن برای گروهی از خواهران مومن و علاقمند داشتند. جلساتی قرآنی و تفسیری که شاید حدود دو دهه ادامه یافت و بیش از هزار ساعت مباحث قرآنی و تفسیری و معارفی حاصل آن است.

از رهگذر این جلسات با برکت، هسته ی اولیه ی تشکیل مجتمع های آموزشی حضرت معصومه (سلام الله علیها) شکل گرفت. خواهرانی که بعدها جزء کادر آموزشی و مدیریتی دبیرستان حضرت معصومه (سلام الله علیها) و مدرسه راهنمایی و ابتدایی آن شدند و عده ای از ایشان نیز به کادر و مربیان مهد قرآن حضرت معصومه (سلام الله علیها) پیوستند. مدرسه علمیه حضرت معصومه (سلام الله علیها) نیز از سال ۸۰ با کمک گروهی دیگر از همین خواهران تشکیل شد.

فعالیت های قرآنی موسسه فرهنگی حضرت معصومه (سلام الله علیها) در سرفصل زیر قابل مشاهده است:

۱. مهد قرآن حضرت معصومه (س) که در زمان امامت جمعه حجت الاسلام والمسلمین حاج علی اکبری و در سال ۱۳۸۰ در دماوند، گیلاند، کیلان، سررندان، رودهن، بومهن و پردیس تشکیل شد و در آن زمان بیش از ۷۰۰ نفر از نونهالان پیش دبستانی را تحت پوشش خود گرفت. بحمدلله بسیاری از این مهدهای قرآن هم اکنون و به شکل مستقل ادامه فعالیت می دهند و مهد قرآن حضرت معصومه (س) دماوند نیز به فعالیت تربیتی و قرآنی

گامی در جهت رشد فعالیت های قرآنی

نگاهی به تشکیل موسسه قرآنی جوادالائمه (ع)

زمانی که موسسه فرهنگی امام رضا (ع) مانند نهالی جوانه زد و روئید سال ۶۵ بود. البته نه در قالب یک موسسه ی ثبت شده؛ اما هسته های اولیه آن در همین اوان شکل گرفت و بایدد حالا که داریم کم کم وارد سال ۹۵ می شویم، سی سالگی موسسه را پشت سر می گذاریم. موسسه فرهنگی امام رضا (ع) خدمات زیادی را در زمانی نزدیک دو دهه ارائه داد و پس از آن موسساتی مثل موسسه فرهنگی حضرت معصومه (س) ویژه دختران از پیش دبستانی تا حوزه علمیه خواهران آغاز به فعالیت کرد که هنوز هم در سپهر فعالیت های آموزشی و تربیتی منطقه می درخشد. موسسه فرهنگی تربیتی امام حسن مجتبی (ع) (ویژه ایثار) گلی دیگر از این بوستان است، و حالا حدود یکسال است که موسسه ای به نام حضرت ابن الرضا – جواد الائمه (ع) – جوانه زده است. از اواخر سال ۹۲ [۹۲/۱۲/۲۰] تا حالا اقدامات اولیه ای انجام داده است. این نشریه – ویژه نامه – یکی از آن اقدامات است. برای آشنایی بیشتر عزیزان گزارشی مختصر را تقدیم می کنیم.

اهداف و رویکردها

موسسه فرهنگی قرآن و عترت حضرت جوادالائمه (ع) دماوند با مساعدت وهمکاری

دبیرخانه ی رسیدگی به امور موسسات فرهنگی معاونت محترم قرآن و عترت وزارت

ارشاد در ۹۲/۱۲/۲۰ پروانه ی فعالیت پیدا کرد. در حقیقت این موسسه و فعالیت های آن ذیل اساناستمه موسسه فرهنگی امام رضا (ع) مجوز فعالیت خود را دریافت کرد. موسسه ای که مانند قبل با ایده و اقدام جناب حجت الاسلام والمسلمین حاج علی اکبری تأسیس شد و با تشکیل هیات امنا و هیات مدیره فعالیت خود را آغاز نمود.

اهداف اصلی ما در تشکیل این موسسه عبارتند از:

-تقویت و مساعدت کانون ها و موسسات قرآنی منطقه؛

-همکاری با نهادهای قرآنی و تلاش برای انسجام بخشی فعالیت های قرآنی؛

-شناسایی کمبودها و خلاها و ماموریت های بر زمین مانده؛

-فضاسازی جریان فرهنگی – قرآنی در منطقه و ارائه خدمات مشاوره ای به موسسات قرآنی؛

-نشر آثار قرآنی، مولفان و محققان در حوزه پژوهشهای قرآنی و احیاء میراث قرآنی گذشتگان.

در یک کلام ما در این موسسه ماموریت اصلی خود را تشکیل کلاسهای حفظ و قرائت قرآن نمی دانیم، بلکه بر این باوریم در حال حاضر فعالیت های خوبی در حال انجام است که همگرایی و هم افزایی این کانون ها و موسسات می تواند تبدیل به یک جریان زلال فرهنگی – دینی شود و ما اگر بتوانیم در این مسیر گام برداریم، به هدف اصلی خود دست یافته ایم. البته اگر در عرصه ای از عرصه های فعالیت های قرآنی، کاری هم بر زمین مانده است بر دوش برداریم. مثل تشکیل و تقویت جلسات تفسیری قرآن و ویژه نامه های قرآنی؛ مانند آنچه در همین ویژه نامه مشاهده می کنید.

در همین راستا جلسات چندی با قاریان و فعالان ارجمند قرآنی – اعم از خواهران و برادران – در فرصت های مختلف برگزار گردید که امیدواریم با برنامه ریزی جدید و تنوع زمانی مشخص و برنامه های هدفمند مجدداً آغاز شده و ادامه یابد.

نگاهی به برنامه های آینده

برآنیم تا در جهت توسعه و ارتقاء فعالیت های قرآنی گام های زیر را در ادامه ی سال جاری و سال آینده – انشاءالله- و به حسب مقدرات موجودمان برداریم:

۱)تشکیل جلسات هم اندیشی فعالان قرآنی منطقه

۲)پیگیری و راه اندازی پایگاه اینترنتی فعالیت های قرآنی منطقه

۳)تشکیل خانه قرآن شهرستان به عنوان پاتوق مردمی اهالی قرآن در منطقه

۴)پیگیری صندوق حمایت از فعالان و فعالیت های قرآنی

۵)پیگیری نهضت مفاهیم و روحوانی و روانخوانی و تفسیر قرآن

۶)برگزاری نمایشگاه های قرآنی (کتاب و محصولات) در سطح منطقه

۷)برگزاری شب های قرآنی در مساجد و محافل مختلف با ایده ی جدید

۸)احیاء آثار و تالیفات قرآنی عالمان گذشته و محققان و پژوهشگران کنونی (معرفی آثار، تجلیل از نویسندگان، چاپ آثار برتر)

اینها فهرستی از برنامه ها و آرزوهای ما است که امیدواریم به تدریج جامه عمل بپوشد.

امیدواریم این حرکت بتواند سرفصل تحولی در فعالیت های قرآنی منطقه باشد و کمک های فکری، مادی و ایده ها و نقدهای شما عزیزان همراهمان باشد. بمنه و کرمه

سالهای ۶۰ تا ۶۵ حلقه ای کوچک از دانش آموزان و معلمان و دانشجویان محله ی چالکا در مسجد ابوذر و مسجد حاج روح الله و برخی منازل تشکیل می شد. محتوای اصلی این جلسات قرائت قرآن بود و مباحث قرآنی مثل عبادت در قرآن، تفکر در قرآن و ... شاید همین جلسات با محوریت استاد محمدجواد حاج علی اکبری بود که در سال ۱۳۶۵ به تأسیس هسته ی اولیه موسسه فرهنگی امام رضا(ع) انجامید. مجموعه ای خودجوش و خوداتگیخته که در سال ۶۵ با گروهی از معلمان منطقه شکل گرفت و سپس وارد فعالیت های دانش آموزی شد. از دبیرستان و راهنمایی و این اواخر دبستان. موسسه امام رضا (ع) که اوایل نام موسسه دینی و علمی امام رضا (ع) را با خود داشت، آرم و نامواره ای داشت مزین به این آیه ی شریفه:« یرفع الله الذین آمنوا منکم و عملوا الصالحات...».

شبهای قرآن به یاد ماندنی

از همان اول که جلسات در حسینیه های محلات تشکیل شد قرائت قرآن و مباحث قرآنی محور آن بود تا هنگامی که دارای مکانی مستقل گردید و فعالیت های خود را توسعه داد. اعضای موسسه امام رضا(ع) و بسیاری از مردم دماوند شبهای تولد امام رضا(ع) را از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۵ به یاددارند. شبهای تولدی که در حقیقت باشکوهترین شبهای قرآن در منطقه ی دماوند بود با حضور معروفترین و به نام ترین قاریان کشوری و بین المللی و حافظان خردسال و بزرگسال، با مسابقات قرآنی و مذهبی، با گروههای تواشیح و هم خوانی و هم سرایی. تحقیقاً موسسه امام رضا(ع) پیشگام و طلایه دار جلسات بزرگ شیی با قرآن و محفل های انس با قرآن در منطقه دماوند و شرق استان است.

نهضت آموزش قرآن

در فاصله ی سالهای اول دهه هفتاد، موسسه امام رضا(ع) با محوریت استاد دکتر محمدحسین سعیدیان، نهضت آموزش قرآن را در مساجد و محلات و روستاهای دماوند راه اندازی کرد. اقدام ارزشمندی که دو سه سال ادامه یافت و برکت زیادی را به همراه داشت. از جلسات آموزش قرآن توسط استاد سعیدیان در مسجد جامع، حوزه علمیه، مساجد رودهن و آبسرد و کیلان و برخی محلات دیگر تا دانشگاه آزاد اسلامی رودهن. گروهی از طلاب و دانشجویان قرآنی که به همراه استاد سعیدیان به دماوند می آمدند و در حوزه علمیه امام صادق (ع) ساکن می شدند و از صبح تا شام به جلسات و کلاس های قرآنی می رفتند.

جلسات آموزش قرآن و بیان تفسیر

جلسات آموزش قرآن و فعالیت های قرآنی مثل گروه سرود و تواشیح، از جمله تلاش های اصلی و ثابت کلاس های موسسه امام رضا (ع) بود که طی قریب به دو دهه ادامه یافت. در کنار این تلاش ها جلسات معارف و تفسیر قرآن، اصلی ترین مباحث محتوایی بود که توسط اساتید و مربیان مختلف به ویژه جناب حجت الاسلام والمسلمین حاج علی اکبری ارایه می گردید. صدها ساعت از نوارهای آن جلسات قرآنی که در محل موسسه امام رضا (ع) و برای مخاطب جوان ارایه شده، موجود است که انشاءالله به تدریج منتشر خواهد شد.

بی تردید نقش موسسه فرهنگی امام رضا (ع) در ترویج فرهنگ قرآنی به ویژه در بین نسل نوجوان و جوان منطقه، انکارناشدنی است که انشاءاله در زمان خود باید مستند ومنظم شده و ارایه گردد.

۳۲

ویژه نامه
قرآنی
تسنییم

مصاحبه با مسئول

موسسه قرآنی

حضرت فاطمه معصومه (س)

• خودتان را معرفی فرمایید.

محبوبه رحمانیان هستم، طلبه مدرسه علمیه حضرت معصومه (علیها سلام) و مدیرعامل موسسه قرآنی حضرت فاطمه معصومه (علیها سلام).

• فعالیت های قرآنی موسسه حضرت فاطمه معصومه (س) از چه سالی شروع شده است؟ از کدام سازمان مجوز دارید؟

از سال ۸۸ و ۸۹ به بعد، از سازمان تبلیغات اسلامی شهرستان دماوند مجوز داریم.

• در چه زمینه هایی فعالیت قرآنی دارید؟

در رابطه با مفاهیم، تجوید، صوت و لحن قرآن با استفاده از اساتید مجرب کشوری و بین المللی، تربیت مربی در بخش کودک، تربیت مربی روانخوانی و روحوانی تفسیر و حفظ قرآن کریم و ... در دوسطح نوجوانان و بزرگسالان. لازم به ذکر است این موسسه برای ترم تابستان نیز در تمام سطوح برنامه های ویژه ای در نظر دارد.

• در حال حاضر چند نفر در این زمینه ها مشغول فراگیری هستند؟

حدودا بالای ۱۰۰ نفر

• تاکنون چند فارغ التحصیل و در چه رشته هایی داشتید؟

حدودا ۱۰۰ نفر در رشته های قرائت و مفاهیم و تجوید و ...

• در زمینه فعالیت های قرآنی با چه مشکلی مواجه هستید؟

کمبود بودجه و عدم همکاری و هماهنگی موسسات: در صورت انجام فعالیت، موازی کاری بسیار زیاد است.

• توقع شما از مسئولان و مردم چه می باشد؟

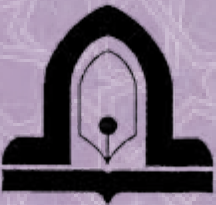
حقیقتا به کارهای قرآنی بها داده شود و صرف شعار و تبلیغ نباشد. مثلا موسسه قرآنی برای تبلیغات ساده نیاز به بودجه فراوان دارد و ارگانی مانند شهرداری و ... همکاری لازم را انجام نمی دهند. جا دارد از مدیریت حوزه علمیه خواهران دماوند تشکر نمایم که تمام ظرفیت و امکانات حوزه را در اختیار قرآن قرار داده اند و از سازمان تبلیغات که جلساتی را هر چند محدود برگزار می کنند نیز قدردانی نمایم. اگرچه حضور مسئولین در این جلسات کم رنگ می باشد.

• پیشنهادات خود را اعلام نمایید.

تشکیل جلسات هماهنگ با حضور تمام مسئولین و دست اندرکاران این امر به منظور ارائه راهکارهای مناسب و عملیاتی و قابل اجرا در سطح منطقه.

• نکته پایانی؟

یکی از آرمانهای بزرگ جامعه اسلامی رسیدن به مرحله ای است که مردم در آن عامل به قرآن و آشنا با معارف قرآنی باشند و قرآن در زندگی ما جریان داشته باشد. این امر میسر نیست مگر با تلاش فراوان و همفکری و همدلی تمام عوامل اجرایی و مسئولین و مردم.

موسسه فرهنگی
معصومیه اسلام الله علیه
شماره ثبت ۵۶۸

موسسه قرآنی تلاوت

- خودتان را معرفی فرمایید.

ایجناب سعید دژ کام ، عضو موسسه قرآنی تلاوت دماوند هستم که از تاریخ مردادماه ۹۳ با نظر جناب حجت الاسلام فتاح دماوندی و با اشراف ایشان از آبان ۹۳ مشغول به تدریس قرآن در مسجدالرضا (ع) گیلاوندهستم.

فعالیت های قرآنی موسسه تلاوت دماوند از چه سال شروع شده است؟ از کدام سازمان مجوز دارید؟

به حمدالله از آبان ماه ۹۳ مجوز آن از سوی سازمان دارالقرآن سازمان تبلیغات اسلامی استان تهران صادر شده است. قبل از آن هم از زمان تصدی جناب آقای فتاح دماوندی درمسجدالرضا (ع) کلاس های قرآن توسط ایشان دایر بود.

- در چه زمینه هایی فعالیت قرآنی دارید؟**

روخوانی، روان خوانی، صحیح خوانی ، تجوید، صوت و لحن. توضیحاتی نیز در مورد صحت قرائت نماز و اذان داده شده است.

در حال حاضر چند نفر در این زمینه ها مشغول فراگیری هستند؟

متغیر است؛ حدود ۲۰ نفر.

تاکنون چند فارغ التحصیل و در چه رشته هایی داشتید؟

به صورت رسمی آن طور که منظور شما است فارغ التحصیل نداشته ایم ولی بحمدالله پیشرفت خیلی خوبی داشتیم.

در زمینه فعالیت های قرآنی با چه مشکلی مواجه هستید؟

صدور مجوز و ثبت شرکت ها و گذراندن مراحل مختلف که الحمدلله اکثر آنها انجام شده است. کمبود بودجه های قرآن و ... از جمله مشکلات است.

توقع شما از مسئولان و مردم چه می باشد؟
مردم علاقه خوبی برای یادگیری قرآن کریم دارند. مسئولان نیز می توانند با تخصیص بودجه های قابل توجه قرآنی، امکانات بیشتری را برای ترغیب مردم در این امر بسیار مهم جذب کنند. متاسفانه شرکت مسئولان در این گونه کلاس ها بسیار کم است. نگرش مسئولان باید در عمل بیشتر جلوه نماید.

- نکته پایانی؟**

از خداوند قادر متعال مسئلت داریم رونق قرآن کریم را در فکر و عمل همه ما قرار دهد تا ما هم سهم بسزایی در ترویج کتاب خدا در امر تلاوت و انجام دستورات آن داشته باشیم؛ انشاءا... .

فعالیت های قرآنی سازمان زنان اسلامی

• سرکار خانم معصومه مرادی متولد چه سالی هستید و فعالیت های قرآنی در زمینه تلاوت را از چه سنی آغاز کردید؟ اساتید شما چه کسانی بودند و در چه جاهایی؟

بنده در سال ۱۳۷۶ شاگرد استاد بنیادی بودم و از همان سال شروع به تدریس قرآن کریم در مقاطع مختلف نمودم. از جمله در کمیسیون بانوان، مدرسه دولتی، مدرسه غیرانتفاعی، جلسات خانگی و باشگاه ایرانیان در امارات متحده (دبی).

بنده به عنوان داور مسابقات قرآن در منطقه بودم؛ در تمام سازمان ها و نهادهای دولتی و غیردولتی.

دارای رتبه های برتر قرائت قرآن در منطقه هستم (سپاه، جانبازان، آموزش و پرورش، دانشگاه دماوند، دانشگاه رودهن). هم اکنون هم در مدرسه و موسسات قرآنی و دانشگاه مشغول به تدریس روخوانی و روان خوانی و تجوید قرآن کریم هستم.

بنده زیر نظر اساتید مختلف قرآن را تعلیم دیدم، از جمله: استاد بنیادی، استاد ناصر، استاد شکیب مهر، استاد ستوده و استاد موسوی (البته از استاد ستوده و موسوی به صورت غیرحضورى و از طریق نوار تعلیم دیدم.)

• نقاط ضعف و قوت این رشته قرآنی در دماوند را برشمرد؟
نقاط قوت در منطقه دماوند را محیط معنوی و قرآنی آن می دانم و مردمانی علاقه مند به قرآن کریم و اهل بیت (ع) هستند که به دنبال کسب مفاهیم قرآن کریم هستند و دارای زندگی اسلامی و سبک زندگی قرآنی می باشند. اما نقاط ضعف را در موارد زیر می بینم:

۱. عدم حضور اساتید مجرب قرآنی در منطقه
۲. عدم برگزاری وردهمایی بزرگ قرآنی
۳. نبود فضا و امکانات آموزشی لازم
۴. عدم برگزاری اردوهای آموزشی و توان افزایی قرآنی
۵. نبود سایت های مهم قرآنی
۶. نبود خبرهای قرآنی در خبرگزاری ها
۷. نبود نمایشگاه قرآنی در منطقه

پیشنهاد بنده این است که موسسات قرآنی از مربیان خوب و با تجربه استفاده کنند تا آموزش قرآن به طور صحیح انجام پذیرد. معلم با تجربه و توانمند باعث بالا بردن سطح علمی و قرآنی، قرآن آموز می شود و در نتیجه هزینه های موسسه هدر نمی رود.

• استقبال از تلاوت قرآن در شهرستان چگونه است؟
اگر آموزش قرآن و مفاهیم آن از مقاطع ابتدایی و راهنمایی که آمادگی پذیرش آموزش های قرآنی برای افراد بیشتر است درست انجام شود و از اساتید یا معلمین باسواد و با تجربه و توانمند استفاده شود موجب ایجاد ارتسباط عمیق با قرآن، فهم معانی و تدبیر در آیات الهی در ایام جوانی و بزرگسالی خواهد شد. چرا که فرمایش رهبر ما هم این است که اگر می خواهید جامعه سالم داشته باشید باید به قرآن و زندگی قرآنی توجه کرد.

• نهادهای رسمی تاکنون چه مساعدت هایی در این زمینه انجام داده اند؟

نهادها و سازمان ها همه فعالیت خوبی

دارند اما جزئی و دوره ای می باشد. موازی کاری هم در آن زیاد می باشد. به نظر بنده هر نهادی یک رشته قرآنی را بپذیرد تا روی آن خوب کار شود. به صورت تخصصی انجام گیرد و بهتر می باشد. هر نهادی برای منطقه نیروی متخصص در یک رشته تربیت کند.

• اگر نکته یا نظر خاصی به ذهنتان می رسد مطرح نمایید.

وظیفه مردم کمک رسانی به این مجموعه ها و ایجاد همکاری و هماهنگی لازم بین مردم و مسئولین برای انجام یک کار خوب و تخصصی برای منطقه.

گزارش کلاس های قرآنی برگزار

شده و برنامه آینده ی دفتر نمایندگی

سازمان زنان اسلامی دماوند

خرداد ۹۴

کلاس های قرآنی برگزار شده:

۱- کلاس قرآن سطح سه با استاد شکیب مهر
۲- کلاس قرآن سطح چهار با استاد شکیب مهر
۳- کلاس صوت و لحن با استاد ناصری کارشناس شبکه قرآن
۴- کلاس روش تدریس قرآن با استاد ناصری
۵- کلاس آشنایی با تاریخ اسلام با استاد جناب آقای قربانلو
۶- کلاس ترجمه و مفاهیم و تفسیر و احکام با استاد خانم علمداری
۷- کلاس پرستاری با مدرک دانشگاه شهید بهشتی با استاد رفیعی
۸- برگزاری کلاس مداحی توسط استاد خانم مرادی

برنامه آتی کلاس ها:

۱- برگزاری دوره جدید سطح سه قرآن
۲- برگزاری دوره جدید سطح چهار قرآن
۳- برگزاری دوره جدید صوت و لحن
۴- برگزاری دوره جدید ترجمه، مفاهیم، تفسیر و احکام
۵- برگزاری کلاس مهدویت.
۶- برگزاری کلاس آشنایی با فضای مجازی
۷- برگزاری کلاس فن سخنرانی
۸- برگزاری کلاس مداحی
۹- برگزاری روش تدریس قرآن.
۱۰- برگزاری دوره جدید کلاس پرستاری
۱۱- برگزاری دوره جدید تاریخ اسلام
این کلاس ها برای مبلغات توسط اساتید برجسته زیر نظر حوزه علمیه قم برای سه ماه تابستان به صورت کارگاهی برگزار می گردد.

نمایندگان قرآنی در مساجد مختلف:

۱- سرکار خانم بابایی در آسرد
۲- سرکار خانم حاج آقایی در آرو
۳- سرکار خانم غفاری در مشا
۴- سرکار خانم دارابی در روح افزا
۵- سرکار خانم باردودی در گیلوند
۶- سرکار خانم رفیعی شهرک امامیه
۷- سرکار خانم مختاری در بنیاد
۸- سرکار خانم قلی پور در اوره
۹- سرکار خانم شعبانی در زان
۱۰- سرکار خانم شفاعتی در محک

دارالقرآن

حضرت زینب (س)

- خودتان را معرفی فرمایید.

مرحمت رحیمی هستم.

- فعالیت های قرآنی دارالقرآن محبان حضرت زینب (س) از چه سالی شروع شده است؟ از کدام سازمان مجوز دارید؟**

از سال ۱۳۸۹ شروع شد و از سازمان تبلیغات شهرستان مجوز داریم.

• در چه زمینه هایی فعالیت قرآنی دارید؟
ما آموزش را از الفبای قرآنی شروع کرده ایم. الان تقریبا روخوانی و روان خوانی قابل قبول می باشد.
• در حال حاضر چند نفر در این زمینه ها مشغول فراگیری هستند؟

به طور ثابت بین ۲۰ تا ۳۰ نفر

• تاکنون چند فارغ التحصیل، در چه رشته هایی داشتید؟
-

• در زمینه فعالیت های قرآنی با چه مشکلاتی مواجه هستید؟

الحمدلله در حد خودمان مشکلی نبوده است.

• توقع شما از مسئولان و مردم چه می باشد؟
از مسئولین گرانقدر تقاضا داریم اطلاع رسانی خوبی داشته باشند و مردم هم از این امکانات به نحو احسن استفاده کنند.

- پیشنهادهات خود را اعلام نمایید.**

طبقه پایین منزل ما به نام خانم حضرت زینب (س) منور گردیده و در ابتدا هیئت محبان بود. سرورانی از سازمان تبلیغات تهران و شهرستان برای نظارت تشریف آوردند و مجوز تاسیس خانه قرآن را عنایت فرمودند. به همین خاطر ما در این مکان فعالیت های دو جانبه داریم.

- نکته پایانی.**

آرزوی موفقیت برای همه مسئولین قرآنی.

زمینه های فعالیت

آموزش قرآن همراه با ترجمه و خلاصه تفسیر. آموزش صحیفه سجادیه و مفاتیح همراه با ترجمه و توضیحات لازم برای فراگیری بیشتر.

خانه قرآن حضرت زینب (س)

خانه قرآن زینبیه با هدف انس و آشنایی هر چه بیشتر خواهران کم سواد با قرآن کریم فعالیت خود را آغاز نمود. لذا خانه ی قرآن زینبیه با این رویکرد شروع به کار کرد و به لطف و عنایت خداوند متعال هم اکنون پیشرفت خوبی در امر صحیح خوانی و روانخوانی حاصل شده است. به نحوی که هم اکنون غالب شرکت کنندگان در این کلاسها قادر به صحیح خوانی و روانخوانی قرآن کریم می باشند.

روش ما در نحوه برگزاری جلسات به شرح زیر است:

- قرائت ۱۰ آیه از کلام ا... مجید در هر جلسه

- تکرار آیات قرائت شده توسط حاضرین (دورخوانی)

- بیان ترجمه آیات

- بیان تفسیر مقدماتی آیات

ضمناً در ماه نزول قرآن، رمضان المبارک نیز این مجموعه جلساتی را همه روزه برگزار می نماید که قرائت روزانه یک جزء از قرآن کریم و بیان احکام شرعی، سخنرانی و اقامه نماز جماعت توسط حضرت حجت الاسلام کریمایی از جمله برنامه های آن می باشد. علاوه بر فعالیت های مذکور هیات محبان حضرت زینب (س) در طول سال نیز هر هفته جلسات صحیفه سجادیه و قرائت ادعیه را برگزار می نماید.

انشاء ا... قصد داریم در آینده و در صورت استقبال دانش آموزان،

کلاس های قرآنی را برای این عزیزان برگزار نماییم.

هیئت محبان حضرت زینب (س)

موسسه قرآنی

بارقه نور

- خودتان را معرفی فرمایید.

دکتر سیده مژگان سخایی، عضو هیات علمی دانشگاه امام صادق (ع) و مدیرعامل موسسه قرآنی بارقه نور دماوند هستم.

- فعالیت های قرآنی موسسه بارقه نور دماوند از چه سال شروع شده است؟ از کدام سازمان مجوز دارید؟**

موسسه قرآنی بارقه نور(دماوند) فعالیت خود را در سال ۱۳۹۳ با مجوز رسمی از سازمان تبلیغات اسلامی استان تهران با شماره ثبت ۱۴۲۲ با کادر آموزشی مجرب متشکل از اساتید دانشگاه و حوزه علمیه و دبیران آموزش و پرورش آغاز نموده است. این موسسه با برگزاری دوره های عمومی و تخصصی در نظر دارد که اهداف ذیل را دنبال نماید:

*آشنایی و انس افکار عمومی با قرآن و عترت
*معرفی الگوهای کاربردی قرآن و عترت در زندگی
*پرورش انسانی آگاه و متدبر از دیدگاه قرآن و عترت
*معرفی سبک زندگی قرآنی و گسترش آن در جامعه

- در چه زمینه هایی فعالیت قرآنی دارید؟**

دوره های آموزشی حضوری شامل :

۱-روخوانی و روان خوانی قرآن کریم

۲- حفظ قرآن کریم در سه سطح خردسال، نو جوان، بزرگسال شامل:

*حفظ سوره ای قرآن کریم

*حفظ جز سی ام قرآن کریم

*حفظ موضوعی قرآن کریم

۳- تدبر قرآن کریم

۴- تفسیر قرآن کریم

۵- تجوید

۷- مهدویت

۸- اخلاق در قرآن

۹- سبک زندگی قرآنی و تعالی خانواده

سرفصل این دوره شامل آیین همسر داری ،

تعامل زوجین و حل مشکلات از منظر قرآن،

تربیت فرزند و... می باشد.

۱۰- سیره تحلیلی ائمه معصومین علیهم السلام

۱۱- سیر مطالعاتی آثار شهید مطهری

۱۲- مشاوره قرآنی خانواده

۱۳- تربیت مبلغ به زبان انگلیسی

۱۴- پاسخ گویی به شبهات و سوالات دینی

۱۵- آموزش مفاهیم قرآن با شیوه های جذاب برای کودکان

۱۶- آموزش قرآن به زبان انگلیسی

باموزش قرآن به زبان انگلیسی برای کودکان

آموزش قرآن به زبان انگلیسی برای نوجوانان و بزرگسالان

۱۷- برگزاری کارگاه های آموزشی نیم روزه و یک روزه شامل :

*آیین همسرداری از منظر قرآن و عترت

*آموزش تربیت فرزند از منظر قرآن و عترت

*آموزش فنون کلاس داری و تبلیغ

۱۹- آموزش هنرجویان قرآنی

* آموزش فتوشاپ

*آموزش طراحی

* آموزش برنامه ILLUSTRATOR

*آموزش نرم افزار AFTER EFFECTS

*آموزش ساخت عروسکهای چینی

• در حال حاضر چند نفر در این زمینه ها مشغول فراگیری هستند؟

حدود ۹۰ نفر

- تاکنون چند فارغ التحصیل داشتید و در چه رشته هایی؟**

حدود ۳۰ نفر در رشته روخوانی و روان خوانی و کارگاه شیوه ارتباط موفق

زوجین ۱

• در زمینه فعالیت های قرآنی با چه مشکلی مواجه هستید؟

به هر حال طبیعت فعالیت های فرهنگی مواجهه با مشکلات گوناگونی را می طلبد. از جمله: کمبود بودجه، اطلاع رسانی و تبلیغات، عادات نادرست از جمله بی نظمی و بی تفاوتی مخاطبان و ...

• توقع شما از مسئولان و مردم چه می باشد؟

همکاری نظام مند جهت اعتلای فرهنگ قرآنی،

انسجام و برهم افزایی بیشتر در فعالیت های قرآنی و فرهنگی در منطقه که قاعدتا ساز و کار خود را می طلبد.

۳۵

ویژه نامه

قرآنی

تسنیم

خانه قرآن

شهید محسن و طنه

• خودتان را معرفی فرمایید.
شهناز محسنی وطنی فرزند شهید آزاده جانباز علی محسنی وطنی
• فعالیت های قرآنی خانه قرآن شهید محسنی از چه سال شروع شده است؟ از کدام سازمان مجوز دارید؟

قبل از گرفتن مجوز برای خانه قرآن از سال ۸۷ در حسینیة فعالیت داشتیم و از سال ۹۱ در خانه قرآن. مجوز را از سازمان تبلیغات اسلامی گرفتیم.

• در چه زمینه هایی فعالیت قرآنی دارید؟

در زمینه روخوانی، روان خوانی، تصحیح و آموزش نماز، صوت و لحن به صورت تقلیدی.

• در حال حاضر چند نفر در این زمینه ها مشغول فراگیری هستند؟

۵۰ نفر

• تاکنون چند فارغ التحصیل و در چه رشته هایی داشتید؟

در رشته روخوانی و روان خوانی - حدود ۳۵ نفر

• در زمینه فعالیت های قرآنی با چه مشکلی مواجه هستید؟

کمبود بودجه و تجهیزات

• توقع شما از مسئولان و مردم چه می باشد؟

از مردم توقع توجه و بهره مندی از کلاس های آموزش قرآن و از مسئولان توقع حمایت و استفاده از نیروهای آموزش دیده در مراکز مختلف مخصوصاً اداره آموزش و پرورش را داریم.

• پیشنهاد خود را اعلام نمایید.

پیشنهاد می کنم آموزش های دوره ای برای مربیان قرآن ترتیب داده شود، برای اینکه به روز باشند و آگاهی کامل از همه مسائل قرآنی داشته باشند. مخصوصاً در رابطه با امر به معروف و نهی از منکر، همچنین بیمه نمودن مربیان قرآن نیز پیگیری شود.

آرزوی توفیق و سلامتی برای همه فعالان قرآنی در سراسر کشور و خصوصاً شهرستان دماوند و حومه دارم و نیز کسانی که در نشریه ره آورد تلاش می کنند.

• زمینه های فعالیت؟

سرپرستی ۵ نفر از ایتم تحت پوشش موسسه امام حسن (ع) با همکاری و همیاری قرآن آموزان، کمک به فقرا و افراد بی بضاعت.

خانه قرآن

حضرت نرگس (س)

• خودتان را معرفی فرمایید.

زینب حاجی آقائی فرزند فرج اله، دارای تحصیلات دیپلم و مدرک تربیت معلم قرآنی و مربی و مدیر خانه قرآن حضرت نرگس (س) هستیم.

• فعالیت های قرآنی خانه قرآن حضرت نرگس (س) از چه سال شروع شده است؟ از کدام سازمان مجوز دارید؟

بنده فعالیت های قرآنی خود را از سال ۱۳۸۸ در دارالقرآن کیلان آغاز نمودم؛ لذا این خانه قرآن از سال ۱۳۹۱ در روستای ارو زیر نظر سازمان تبلیغات اسلامی تاسیس گردید.

• در چه زمینه هایی فعالیت قرآنی دارید؟

در زمینه روخوانی، روان خوانی، تجوید و فصیح خوانی. قصد داریم در سال جاری کلاس آموزش مفاهیم و آموزش قرآن کودکان را نیز دایر نمایم.

• در حال حاضر چند نفر در این زمینه ها مشغول فراگیری هستند؟

در سه کلاس حدود ۵۰ نفر مشغول فراگیری می باشند.

• تاکنون چند فارغ التحصیل و در چه رشته هایی داشتید؟

تاکنون ۲۰ نفر آموزش دیده و مدرک پایانی سطح ۱ و ۲ را دریافت نموده اند. ۲۰ نفر هم مدرک سطح را دریافت کرده اند.

خانه قرآن شهید محسنی وطنی

فعالیت های انجام شده در خانه قرآن شهید محسنی وطنی به شرح ذیل می باشد:

- ۰۱ روزهای دوشنبه - صبح: روخوانی
- ۰۲ روزهای دوشنبه - بعدازظهر: روخوانی و صحت قرائت نماز
- ۰۳ روزهای سه شنبه - صبح: روخوانی و مفاهیم سطح یک
- ۰۴ روزهای سه شنبه - بعدازظهر: تجوید سطح ۲
- ۰۵ روزهای چهارشنبه - صبح: احکام
- ۰۶ روزهای چهارشنبه - بعدازظهر: تجوید سطح ۱
- ۰۷ سرپرستی پنج نفر از ایتم منطقه به کمک قرآن آموزان
- ۰۸ انجام جلسات عزاداری در برخی از ایام سال
- ۰۹ انجام مسابقه آشنزی به مناسبت دهه فجر در سال ۹۳

• در زمینه فعالیت های قرآنی با چه مشکلی مواجه هستید؟

نداشتن مکان مناسب از جمله مشکلات است. کلاس های قرآنی ما قبل از تاسیس این خانه قرآن در منزل استیجاری بنده تشکیل می شد و در حال حاضر کلاس ها را در مسجد صاحب الزمان (عج) برپا می کنیم.

مسجد برای فعالیت قرآنی مکان بسیار عالی است ولی برای حضور خانمها محدودیت خاص خود را دارد که سبب کاهش انگیزه و حضور بانوان می گردد.

کمبود کتب آموزشی و ابزارهای آموزشی از قبیل تخته

خانه قرآن

شهید واحدی

• خودتان را معرفی فرمایید.

مریم واحدی هستم.

• فعالیت های قرآنی خانه قرآن شهید واحدی از چه سالی شروع شده است؟

از کدام سازمان مجوز دارید؟

از سال ۹۰ شروع به فعالیت نمودم. از سازمان تبلیغات اسلامی دماوند مجوز داریم.

• در چه زمینه هایی فعالیت قرآنی دارید؟

روخوانی، روان خوانی، فصیح خوانی

• در حال حاضر چند نفر در این زمینه ها مشغول فراگیری هستند؟

۳۶ نفر

• تاکنون چند فارغ التحصیل، در

چه رشته هایی داشتید؟

۳۳ نفر در رشته های روخوانی و روان

خوانی

• در زمینه فعالیت های قرآنی با

چه مشکلاتی مواجه هستید؟

• توقع شما از مسئولان و مردم

چه می باشد؟

اگر رابطه بین سازمان تبلیغات و آموزش و پرورش نزدیک باشد، در مدارس از مربیان قرآن استفاده شود و اگر دانش آموزان از پایه قرآن خواندن را به طور صحیح بیاموزند خیلی بهتر است.

• پیشنهادات خود را اعلام نمایید.

انجام تبلیغات برای کلاس های قرآن.

دارالقرآن شهید غلامرضا واحدی

نام مربیان: مریم واحدی و فریبا مهدیزاده

نام مکانی های آموزشی که زیر نظر این دارالقرآن تدریس می شود:

دارالقرآن شهید واحدی: سطح ۱، سطح ۲ و صوت و لحن

امامزاده شمس الدین محمد (ع): سطح ۱، سطح ۲ و سطح ۳

مسجد امام سجاد (ع) روح افزا: سطح ۱، سطح ۲ و صوت و لحن

× در تمام رده های سنی ثبت نام می شود.

این نوجوانان عزیز کلاس روخوانی را با موفقیت و نمره بالا در دارالقرآن شهید واحدی به پایان

رساندند و گواهینامه سطح یک خود را دریافت نموده و وارد سطح دو شده اند:

مهدیس اسماعیلی، مریم نورمحمدی، مریم ابراهیمی، مبینا ابراهیمی، آیدا یزدانی، طنین روشن،

آیناز همایونفر و محیانا شاداب

موسسه قرآنی

تجلیه مشکوه نور

کسانی هستند که پیام های خدا را می رسانند و از او می

ترسند و از هیچ کس جز خدا نمی ترسند و خدا برای

حسابرسی کفایت می کند.

(احزاب / ۳۹)

موسسه تجلی مشکوه نور در سال ۱۳۹۰ با شماره ثبت ۱۲۰۷ در منطقه دماوند شروع به کار کرده و در زمینه های روخوانی و روانخوانی، حفظ، تجوید، مفاهیم در تمامی سطوح و برگزاری مسابقات قرآنی استانی و کشوری فعالیت دارد. لازم به ذکر است این موسسه برای کودکان ۳ تا ۶ سال، مهد قرآن دایر نموده و برنامه متنوعی برای آنها درنظر گرفته است. دوره ی پیش دبستانی این موسسه نیز درحال فعالیت می باشد که با برنامه ریزی های دقیق و بهره گیری از کتاب های جامع، نوآموزان سوره های قرآن را حفظ می کنند و با روخوانی قرآن آشنا می شوند.

همچنین کلاس حفظ جزء سسی برای کودکان، و کلاس حفظ تخصصی از ابتدای قرآن، با تکیه بر آموزش ترجمه و تجوید و بیان تفسیر آیات، با یادگیری آسان و روش حفظ در کلاس، برای خانم ها در حال برگزاری است و برای ثبت نام دوره ی جدید از علاقه مندان به این امر دعوت بعمل می آورد.

موسسه تجلی مشکوه نور دارای بخش های متنوعی است و در خدمت علاقه مندان به قرآن و قرآن آموزان فعالیت می کند. این موسسه از شنبه تا چهارشنبه ساعت ۸ صبح الی ۶ بعدازظهر در مکان موسسه واقع در گیلوند، شهرک توحید، صنوبر ۲، پشت مدرسه لاله های انقلاب، فرهنگسرای قلم مشغول به کار است. تلفن موسسه: ۹-۷۶۳۴۲۸۳۸

امیدواریم بتوانیم قدم موثری برای نشر معارف این کتاب الهی برداریم.

موسسه

میقات القرآن

• خودتان را معرفی فرمایید.

زینب کیه بادرودی مدیر مؤسسه میقات القرآن دماوند؛ ازسال ۱۳۸۴ فعالیت قرآنی خودم را درحسینیة شهرک جهاد با آموزش روخوانی قرآن حدود ۱۰ نفر قرآن آموز شروع کردم. رشته تحصیلی ام علوم تجربی بود. سال ۱۳۸۲درکانون قرآن پژوهی درسطح کارشناسی شرکت کردم و درسال ۱۳۸۸ دوره تربیت معلم قرآن راگذراندم. درطی این سال ها قرآن آموزان زیادی در این مؤسسه آموزش قرآن دیدند.

• فعالیت های قرآنی مؤسسه میقات از چه سالی

شروع شده است؟ از کدام سازمان مجوز دارید؟

سال ۱۳۸۸از سازمان تبلیغات اسلامی مجوز رسمی گرفتیم. مؤسسين این مؤسسه زینب کیه بادرودی مدیرعامل و نماینده شعبه دماوند در استان تهران، فاطمه کیه بادرودی مؤسس، آقای علی یوسفیان بازرس و کارشناس قرآنی مؤسسه می باشند.

تا سال ۱۳۹۰سطح ۳ بودیم، یعنی در سطح استان تهران مجاز به برگزاری دوره های عمومی شامل (قرائت قرآن و مفاهیم سطح ۱و۲) بودیم. درسال ۱۳۹۱با شرکت در آزمون مدیریتی به سطح ۲ ارتقاء یافته ومجاز به برگزاری دوره های تخصصی در سراسرکشور می باشیم.

در حال حاضر این موسسه دارای سه شعبه می باشد: شعبه مرکزی واقع در گیلوند، حسینیة شهرک جهاد، شعبه مسجد والیعصر(عج) شهر آبسرد و حسینیة حضرت ابوالفضل (ع) شهر بومهن.

در زمینه قرائت و مفاهیم در تمامی سطوح عمومی و تخصصی، تفسیر قرآن و نهج البلاغه، صرف و نحو قرآن کریم و حفظ کل قرآن برای تمامی گروه های سنی، پیش دبستانی قرآنی برای کودکان ۳تا۶ سال.

این موسسه برگزاری سه دوره از تربیت معلم روخوانی و روانخوانی قرآن کریم راعهده دار بوده و هم اکنون درحال ثبت نام جهت برگزاری دوره جدید تربیت معلم قرآن می باشد. همچنین در سه دوره برگزاری تفسیر بینات و نورالهدی را عهده دار بوده ومجری طرح ۱۳۴۴تا۱۳۴۹ می باشد.

این موسسه از مربیان با تجربه و استاد حوزه و دانشگاه ومربیان دوره دیده تربیت معلم قرآن استفاده نموده و به لطف خدا در حال حاضر از این موسسه حافظ یک جزء تا ۲۰ جزء به مسابقات کشوری راه پیدا کرده و در رشته قرائت و تفسیر قرآن و نهج البلاغه هم رتبه های استانی و کشوری کسب نموده اند. در نمایشگاه قرآن استان تهران در دو دوره شرکت نموده و از موسسات برتر استان شناخته شده و تندیس برتر اتحادیه کشوری را دریافت نمودیم. با دیگر ارگانها (مانند اداره اوقاف وامورخیریه، اداره فرهنگ وارشاد اسلامی، قرآن وعترت، سپاه وسیع منطقه) همکاری نزدیک داشته واعزام مربی قرآن به پایگاههای بسیج از افتخارات این موسسه می باشد.

درپایان از ریاست محترم اداره تبلیغات اسلامی شهرستان دماوند حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای کریمایی وکارشناس قرآنی آقای یوسفیان صمیمانه سیاست گزاریم که ما را دراین امر خطیر همراهی می کنند و از خداوند متعال می خواهیم ما را دراین راه ثابت قدم بدارد انشاء ...

دارالقرآن

قدر

وابسته به اداره آموزش و پرورش

فعالیت دارالقرآن قدر از سال ۱۳۸۷ شروع شد. در حال حاضر مکان دارالقرآن در دماوند، میدان امام خمینی (ره)، خیابان شهید کریمایی، روبروی حوزه علمیه امام صادق (ع) واقع است و ۱۳ مربی مشغول تدریس هستند.

•کلاس های این دارالقرآن شامل موارد زیر است:

تفسیر (خواهران)، تجوید (خواهران و برادران)، مفاهیم (جلد ۱ تا ۹ – خواهران)، روخوانی و روانخوانی (دانش آموزان دختر و پسر)، حفظ کل قرآن کریم (خواهران و برادران)، حفظ با اشاره (ویژه کودکان ۳ تا ۷ سال)، تحفیظ (شامل آشنایی و آموزش حروف الفبای قرآنی برای سنین ۴ تا ۶ سال و افراد بی سواد قرآنی) و آموزش جزء ۳۰ قرآن کریم به زبان انگلیسی.

•کلاس های غیرقرآنی نیز شامل موارد زیر است:

احکام بانوان، مداحی آقایان و بانوان، اخلاق، مهدویت، آشنایی با سیره معصومین (ع) و نهج البلاغه

زمان بندی کلاس ها در تابستان بدین شرح است:

شنبه: حفظ کل (خواهران) / روخوانی و روانخوانی (دانش آموزان دختر و پسر) / تفسیر (خواهران)

یکشنبه: مداحی (برادران) / اخلاق و مهدویت (خواهران) / حفظ کل (برادران)

سه شنبه: حفظ با اشاره / تحفیظ / تجوید (برادران)

چهارشنبه: مداحی (خواهران) / احکام (خواهران) / تجوید (خواهران) / حفظ کل (برادران)

دارالقرآن

حضرت معصومه(س)

جوابان

خودتان را معرفی فرمایید.

غفاری هستم، مدیر مسئول و مربی خانه قرآن حضرت معصومه (س) جابان

فعالیت های قرآنی خانه قرآن حضرت معصومه(س) از چه سال شروع شده است؟ از کدام سازمان مجوز دارید؟

از سال ۸۹ شروع شد و از سازمان تبلیغات اسلامی دماوند مجوز داریم.

در چه زمینه هایی فعالیت قرآنی دارید؟

روخوانی، روانخوانی، مفاهیم ۱ و ۲، اجرای طرح ۱۴۴۸، حفظ خطابه غدیر، حفظ سوره های کوچک ویژه کودکان ۴ تا ۶ سال

در حال حاضر چند نفر در این زمینه ها مشغول فراگیری هستند؟

۲۰ نفر روانخوانی و ۱۴ نفر روخوانی – آقای امیرخانی نیز ۱۵ نفر روانخوانی دارند.

تاکنون چند فارغ التحصیل داشتید و در چه رشته هایی؟

۱۸ نفر گواهینامه روخوانی و روانخوانی و ۱۹ نفر گواهینامه مفاهیم دریافت کرده اند. ۱۵ نفر نیز انشاء... به زودی گواهی روخوانی می گیرند.

در زمینه فعالیت های قرآنی با چه مشکلی مواجه هستید؟

مشکلات زیاد است اما مانع ادامه کار نیست انشاء... ما فقط حسینیه را در اختیار داریم که کلاسها را برگزار کنیم و هیچ امکانات دیگری نداریم.

توقع شما از مسئولان و مردم چه می باشد؟

از مردم می خواهیم از قرآن بیش از پیش استقبال کنند. از مسئولان روستا تقاضا می کنیم از ما حمایت کنند؛ مکان مشخص، بودجه ای برای تشویق قرآن آموزان و مربی در اختیار ما قرار دهند. از مسئولان تقاضا می شود به قرآن توجه بیشتری کنند، چرا که قرآن واقعا مهجور است. چرا اینکهدر به ورزش بها داده می شود؟! چقدر هزینه برای ورزش صرف می شود؟! اگر بخشی از بودجه مملکت به قرآن تعلق پیدا کند، حتما قرآن هم بیشتر بها می گیرد.

پیشنهادهات خود را اعلام نمایید.

برای مربی ها دوره های جدید گذاشته شود تا به روز باشند.

نکته پایانی.

انشاء... با همفکری مسئولان و تلاش بیشتر در زمینه قرآنی بتوانیم گامهای موثر برداریم تا فقر قرآنی از جامعه ما از بین برود. کمال تقدیر و تشکر را از شما دلسوزان قرآن داریم.

آدرس و شماره تماس

موسسات قرآنی

بارقه نور

۷۶۳۳۷۸۰۸

www.baregheh.ir

جیلارد، روبروی مسجدجامع پاچنار

حضرت معصومه (س)

۷۶۳۳۶۲۰۰

دماوند، خیابان تختی، جنب اداره آموزش و پرورش، کوچه شهید

بهنام شاه محمدی، پلاک ۲۲

میقات القرآن

۷۶۳۱۳۳۷۴

جیلارد، میدان بعثت، جنب حسینیه شهرک جهاد

دارالقرآن کیلان

۷۶۳۶۲۶۹۱

کیلان، میدان امیرکبیر، حسینیه شهدای کیلان

تلاوت دماوند

۷۶۳۱۳۸۰۰

کیلان، میدان امیرکبیر، روبروی بهداری، کوچه عمادالدین،

پلاک ۴

گیلاوند، ابتدای بلوار شهید بهشتی(ره)، مسجدالرضا (ع)

خانه قرآن شهید واحدی

۰۹۳۸۸۹۱۵۳۶۳

گیلاوند، میدان گلها، بوستان ۲، پلاک ۳۳، طبقه اول

خانه قرآن شهید علی محسنی وطنی

۷۶۳۱۳۴۲۵

گیلاوند، صنوبر ۳، روبروی بوستان شهداء، خانه قرآن شهری

خانه قرآن حضرت نرگس آرو

روستای آرو، مسجد حضرت ابوالفضل (ع)

خانه قرآن حضرت زینب (س)

۷۶۳۱۳۱۲۸

گیلاوند، خیابان سپاه، کوچه چهارم

خانه قرآن الزهرا(س) وادان

روستای وادان، مسجد امام حسین (ع)

خانه قرآن حضرت معصومه (س) جابان

روستای جابان، مسجد جامع

دارالقرآن قدر

۷۶۳۳۳۴۶۰

میدان امام خمینی (ره) روبروی حوزه ی علمیه امام صادق (ع)

تجلی مشکوه نور

۷۶۳۴۳۸۳۸-۹

گیلاوند، شهرک توحید، صنوبر ۲، پشت مدرسه لاله های انقلاب، فرهنگسرای قلم

مروری بر

تلاشها و دیدگاه های فعالان قرآنی

•**متولد چه سالی هستید و**

فعالیت های قرآنی در زمینه تلاوت را از چه سنی آغاز کردید؟ اساتید شما چه کسانی بودند

و در چه جاهایی؟

من قرآن را از سن پنج سالگی در منزل فرا گرفتم و در کلاس اول از آقای فزونی رئیس فرهنگ دماوند جایزه گرفتم

اولین استاد تجوید و نغمات من جناب آقای دکتر سید محسن موسوی بلده بودند. برای کامل کردن فن تلاوت و نغمات سال ۵۹ از طریق رادیو به ایشان معرفی شدم و طبق نامه پیوست ۱۳۶۱/۱۰/۳۰ به من اجازه تدریس داده شد. مکان هایی که در هفته سه روز شرکت میکردم رادیو دارالتحفیظ و حسینیه احسن الحدیث بود.

دومین استاد من در فن تجوید و مقامات آقای ابراهیم پور فرزیب (مولایی) بود. محل برگزاری کلاس در خیابان بهار مسجدلرضاع) بود.

•**اولین باری که تلاوت رسمی قرآن را آغاز کردید، چه سالی بود؟**

تلاوت رسمی من از سال ۴۲ شروع شد.

•**چرا تاکنون جامعه قرآنی قاریان تشکیل نشده است؟**

برای اینکه امور قرآنی جامعه متفرق است و چند متولی دارد. دارالقرآن سازمان تبلیغات، اداره اوقاف، شورای عالی قرآن و ... هر کدام کار خودشان و سیاست کاری خودشان را انجام می دهند. ید واحده نیستند و یک هدف را دنبال نمی کنند. در صورتی که همه یک مطلب را می خواهند.

نشر و توسعه قرآنی باید مثل آموزش و پرورش مکان خاص و مسئول از بالا به پایین داشته باشد. و به خروجی ها توجه شود. اگر چنین شود، ما در هر مدرسه یک قاری اهل فن باید داشته باشیم که همه دانش آموزان و دانشجویان حداقل روخوانی و روانخوانی را خوب بدانند و جزء درس آنها باشد. چون معلم زبان عربی، عربی را خوب می داند ولی قاری نیست.

•**نقاط ضعف و قوت این رشته قرآنی در دماوند را برشمرد؟**

نقطه ضعف و قوت رشته قرآنی در دماوند همین بس که مسئولین مقام و منزلت قرائت را نمی شناسند و به قاری به اندازه یک مسئول احترام نمی گذارند. من آن روز خدمت رسیدم در جلسه بارقه نور، شما به یک قاری محاسن سفید که داور صوت و لحن است هیچ احترامی قائل نشدید و از جای خود تکان نخوردید. به یاد حدیث ازنده ای از پیامبر معظم افتادم که فرمودند:« فلیامم اقراهم» قاری ترین شما باید پیش نماز و امام جماعت باشند. مگر قاری قرآن سخن گوی خداوند نیست؟ مگر کلام خدا را برای مردم تلاوت نمی کند؟ مگر خداوند در سوره مبارک اعراف، آیه ۲۰۴ برای استماع قرآن سفارش نکرده است؟ خلاصه برای بهبود این وضع، «من» ها باید «ما» شوند.

اسماعیل صفرچراتی

• **خودتان را با ذکر سابقه ای از فعالیت قرآنی معرفی کنید؟**

اسماعیل صفرچراتی فرزند محمد به شماره شناسنامه

۲ و صادره از دماوند هستم. از حدود سال ۱۳۵۲ به

اتفاق جناب آقای دکتر تقی پور کانون تعلیمات قرآن

را راه اندازی کردیم که عبارت بودند از کانون محله

مشاء، دشتبان چشمه اعلا، اوره، دشتمزار، احمدآباد و

جیلارد. بطور متوسط حدود ۳۰۰ قرآن آموز داشتیم

و فعالیت بسیار عالی و پیشرفت خیلی خوب و مورد استقبال قرار داشت تا سال ۱۳۵۷ پیروزی انقلاب. بعد در شهرک دماوند متمرکز شد و پس از مدتی به هم خورد و پس از آن به صورت انفرادی چند هیئت را اداره می کردم و در سالهای ۱۳۶۳ به شهرک ولیعصر (عج) مهاجرت نموده، آنجا هیئت تأسیس کردم و حسینیه ولی عصر (عج) از آن هیئت بوجود آمد. در سال ۱۳۶۸ به شهرک توحید رفتم و در آنجا هیئت ثامن الائمه را راه اندازی کردم و حسینیه شهرک توحید از آن هیئت به ثمر رسید. هنوز آن هیئت پس از مراجعت از قم به صورت سیار شب های پنجشنبه برقرار می باشد. در سال ۱۳۷۴ به قم مهاجرت کردم و در آنجا هم در یک مجتمع ایام، فرزندان آنجا را آموزش می دادم. اکنون در شهرک جهاد یک هیئت (امیرالمومنین (ع)) و یک کلاس تخصصی، در شهرک ولیعصر یک کلاس تخصصی و در احمدآباد نیز یک کلاس تخصصی در روزهای پنجشنبه برپا نموده ام.

• **نقاط قوت و ضعف فعالیت های قرآنی منطقه دماوند را در چه مواردی می دانید یا چگونه**

می بینید؟

از جمله ی نقاط ضعف می توان موارد زیر را نام برد:

۱- عدم هماهنگی بین فعالان قرآنی و نداشتن یک مرکز به عنوان ارائه راهبرد و اهداف و چشم انداز

نجات اله کاظمی

•**استقبال از تلاوت قرآن در شهرستان**

چگونه است؟

استقبال از تلاوت قرآن در شهرستان ضعیف

است. چون شهرستان همیشه نیاز به استاد

مجبرب دارد که در اختیار ندارد و موردی هم

دردی را دوا نمی کند. شما نشسته اید که یک قاری مناسب بیاید و بگوید به من کلاس بدهید که این ممکن نیست. شما باید در اسرع وقت قاریان خوب منطقه را شناسایی کنید و ضابطه را جایگزین رابطه کنید

•**نهادهای رسمی تاکنون چه مساعدت هایی در این زمینه انجام داده اند؟**

من از سال ۶۱ به بعد قاریان خوبی تربیت کردم ولی غیر از اساتید قرآن موسسات قرآنی، غیر از چهار دارالقرآنی که تدریس می کنم من را نمی شناسند. گواه این مطلب همان روز بود که خدمت رسیدم. حتی آقای یوسفیان به خودشان این اجازه را ندادند که بنده را معرفی کنند.

• **آینده این رشته را در دماوند چگونه می بینید؟**

اگر در شهرستان دماوند که مرکز منطقه است یک شورای عالی قرآن که اعضای آن را قاریان و مسئولین تشکیل دهند، بوجود آید و به خصوص جناب حاج آقا آقایی هم همیشه حضور داشته باشند، می تواند مثمرترباشد.

•**اگر نکته یا نظر خاصی به ذهنتان می رسد مطرح نمایید.**

من غیر از اینکه یکی از قاریان کشور هستم و در رشته مو سیقی آواز مدرس هستم و در دانشگاه هنر نیز مدتی تدریس داشتم، می شود قاریان منطقه را با گوشه هایی که با مقامات عرب ارتباط دارد آشنا کرد و جوانان ۱۰ تا ۱۵ سال به بالا را علمی با قانون قرائت آشنا نمود. چون قاری که هم موسیقی بداند و هم مقامات موسیقی عرب را بداند، کم داریم یا خیلی کم است.

در حال حاضر همراه تجوید و روخوانی و روانخوانی، به شاگردها مقامات صنع به سحر را تدریس می کنم.

۲- استفاده نکردن از اساتید منطقه

۳- نداشتن پشتوانه مالی

• **پیشنهادهات خود را جهت ترویج قرآن و فعالیت های قرآنی اعلام نمایید.**

– ایجاد یک مرکز به دور از هر گونه منیت و خط بازی

– استفاده از اساتیدی که در منطقه حضور دارند مانند جناب استاد

کاظمی

– حمایت هیئت های خانگی و مساجد

– تبلیغات وسیع قرآنی از قبیل نصب بنر، تراکت و تریبون

نمژجمعه

• **نهادهاد و سازمان ها تا چه اندازه به وظیفه خود عمل کرده اند؟**

هر نهادی ساز خودش را می زند و با بودجه هایی که دارند خودشان بدون کارشناسی کارهایی می کنند و نتیجه ای ندارد. بهتر است که همه بودجه های قرآنی نهادهادر یک مرکز تجمیع گردد و بصورت کارشناسی کار انجام گردد. همچنین بهتر است از هر نهاد یا سازمان یک نماینده در مرکز فوق الذکر باشد.

• **مردم چه وظایفی دارند؟**

حضور در محافل قرآنی، همانطور که برای خرج محرم هزینه می کنند برای قرآن هم هزینه کنند، در مجامع عزاداری ها و محافل خصوصی درباره قرآن ترویج و تبلیغ شود، تشکیل انجمن خیرین قرآن و تشکیل هیئت های خانگی.

محسن اولادیان

- خودتان را با ذکر سابقه ای از فعالیت قرآنی معرفی کنید.

محسن اولادیان دبیر دروس معارف اسلامی و قرآن در آموزش و پرورش. سابقه قرآنی اینجانب برمی گردد به سال های ۵۴-۵۵ قبل از انقلاب که در کلاسهای تابستانی قرآن مسجدجامع شرکت می کردم و از همان زمان قرآن را فراگرفته و تلاش کرده ام در خدمت قرآن باشم. بعد از گرفتن دیپلم در رشته دینی و عربی معلم شدم و به عنوان معلم قرآن در مدارس دماوند تلاش کردم که گوشه کوچکی از وظائف خود منتسب به کتاب خدا را جامه عمل ببوشانم. آموزش قرآن و کلاسهای قرآنی در پایگاه شهید مصطفی خمینی (ره) در سالهای متمادی از جمله کارهایی است که انجام داده ام.

- نقاط قوت و ضعف فعالیت های قرآنی منطقه دماوند را در چه مواردی می دانید یا چگونه

می بینید؟

مشکلات مربوط به فعالیت های قرآنی تنها مربوط به دماوند نیست. عدم اهتمام نسبت به قرآن کریم مسئله ای

شکراله میرزایی

نابینا و مدرس نابینایان

شکرالله میرزایی متولد سال ۱۳۳۳ در کیلان دماوند است. وی که تا سن ۱۴ سالگی بینا بوده است در اثر سانحه تصادف نابینا شده است. میرزایی در سال ۵۴ مدرک دیپلم گرفته است و در سال ۵۸ مدرک کارشناسی‌اش را در رشته الهیات از دانشکده الهیات دانشگاه تهران دریافت کرده است. وی مدرس احکام، قرآن، تواشیح و سرود در مرکز آموزش خزانة سازمان بهزیستی است. میرزایی که آموزش قرآن را از سال ۵۰ به صورت تخصصی آغاز کرده است از محضر اساتیدی چون محمدرضا ستوده‌نیا و علی ضیایی بهره گرفته است. وی قرآن را از طریق کتاب تجوید حلیه القرآن نوشته سیدمحسن موسوی‌بلده و گوش دادن به نوارهای صوتی آموزش قرآن فرا گرفته است. وی شاگردانی چون روح‌الله دلواری، حافظ ۱۰ جزء و دارنده مقام اول مسابقات سازمان بهزیستی در کشور، سامی ملک‌محمدی، حافظ ۲۰ جزء و دارنده رتبه‌های متعدد داخلی و علی صابریان(نابینا و کم‌شنا و حافظ کل قرآن) دارد.

جلسات آموزش عمومی قرآن شکرالله میرزایی، قاری و مدرس قرآن، پنج‌شنبه هر هفته در هیئت پیروان مکتب قرآن در میدان بهارستان، کوچه نظامی، پلاک ۲۷ ویزه آقایان و بانوان نابینا و عموم علاقه‌مندان از ساعت ۱۷:۳۰ تا ۲۰ برگزار می‌شود. این جلسه حدود ۱۰ سال است که با حضور ۶۰ نفر و در مناسبت‌ها با حضور حدود ۱۲۰ نفر برپا می‌شود. رشته‌های روخوانی، تجوید، ترجمه و مفاهیم، قرائت، صوت و لحن، تفسیر و حفظ قرآن در سطوح مبتدی، پیشرفته و تخصصی آموزش داده می‌شود. همچنین جلسه دیگر این مدرس قرآن سه‌شنبه‌ها در سرای محله بهارستان، واقع در خیابان ظهیرالاسلام، کوچه جوادی است که از ساعت ۱۸ تا ۱۹:۳۰ برپا می‌شود. میرزایی جلسه دیگری هم دارد که با عنوان «هیئت منظر حضرت قائم(ع)» به صورت سیار در محدوده تهران‌نو، تهران‌پارس و بزرگراه شهید محلاتی برگزار می‌شود. این جلسه در حدود ۳۵ سال است که در حال برگزاری می باشد.

همه جایی است. البته ممکن است در بعضی مناطق خود را بارزتر نشان دهد. فعالیت های قرآنی در دماوند بیشتر مربوط به یک دوره در یک جا و یا نوار، محدود است در حالی که قرآن برای همه است. باید فعالیت های قرآنی در سطح همه افراد فراگیر شود یعنی در بطن زندگی قرار گیرد و صرفا مناسبتی نباشد.
● **پیشنهادهات خود را جهت ترویج قرآن و فعالیت های قرآنی اعلام نمایید.**
جهت ترویج قرآن یکی از راه ها حضور روحانیت در این عرصه است. جلسات وعظ ما در بسیاری از موارد از اندیشه های قرآنی تهی است. باید تفسیر قرآن و زندگی براساس قرآن در مجالس فرهنگ سازی شود. استفاده از آیات قرآن بصورت بتر و تکرار علی الدوام می تواند در فرهنگ سازی تا حدود زیادی موثر شود. باید توجه کرد تا فرهنگ سازی نشود و افراد احساس نیاز نکنند نیز نمی توانیم فعالیت قرآنی مستمر داشته باشیم.
● **نهاده‌ا و سازمان ها تا چه اندازه به وظیفه خود عمل کرده اند؟**
با پیروزی انقلاب اسلامی توقع بود که قرآن از مهوریت خارج شود اما عملا مشکلات مختلف پیش رو باعث شد در بعضی موارد نیز به وظایف خود عمل نکنیم. درگیر شدن در حاشیه ها حتی از طرف روحانیت، آموزش و پرورش مانع از فراگیر شدن فعالیت های قرآنی شد. بهانه نبودن بودجه و ... عامل دیگری بوده است. در یک کلام باید بگویم همه ما به نوعی در مقابل قرآن کوتاهی کرده ایم و در درگاه خدا باید جوابگو باشیم.
● **مردم چه وظایفی را دارند؟**
همه ما باید به آیه شریفه «و قال الرسول یا رب ان قومی اتخذوا هذا القرآن مهجورا » توجه کنیم، همه ی ما مخاطب قرآنیم. خانواده ها وظیفه دارند خود قرآن را بیاموزند و به فرزندان خود آموزش دهند و طبق بیان انمه (ع) این از جمله وظایف خانواده است. در این زمینه فرهنگ سازی حکومت می تواند بسیار موثر باشد.

حامد رمضانعلی

- خودتان را با ذکر سابقه ای از فعالیت قرآنی معرفی کنید.

حامد رمضانعلی، متولد سال ۱۳۵۲. دانش آموخته ی حوزه علمیه. پس از آنکه در سالهای آغازین تحصیل در مدرسه علمیه امام صادق (ع) دماوند، زبان قرآن یعنی عربی را آموختم، از سال ۱۳۷۵ شروع به پژوهش درباره ی تفسیر و مفاهیم قرآن کردم. بیشتر وقتم را به تفسیر ارزشمند المیزان اختصاص دادم. در سال ۱۳۸۵ با گروهی از دانش آموزان و دانشجویان جلسه تفسیری تشکیل شد که حدودا سه سال ادامه یافت و از ابتدای قرآن تا انتهای سوره آل عمران به صورت آیه به آیه و ترتیبی مطالبی در حد توانایی محدودم ارائه کردم. در مدرسه ی علمیه حضرت معصومه (س) هم روزهای پنجشنبه جلسه تفسیری برقرار بود که ره آورد این جلسات ادامه تحصیل برخی از فارغ التحصیلان آن مدرسه در رشته تفسیر و در شهر مقدس قم بود. غیر از دو مورد یاد شده جلسات دیگر جسته و گریخته و کوتاه مدت بوده است.

سعید دژکام

- استقبال از تلاوت

قرآن در شهرستان چگونه است؟

در بین مردم خیلی خوب

است. ولی متأسفانه مسئولین کمتر در این گونه مجالس رویت می شوند. باید بررسی شود آیا از بودجه های قرآنی کشور، چه مقدار به دماوند ما می رسد؟ باید از قاریان برجسته تر شهرستان بیشتر استفاده شود تا انگیزه ها در مردم افزایش یابد. کارگروهی تشکیل شود تا از مسئولین ذیربط بخواهد که چرا برگزاری جلسات قرآنی در شهرستان ما ضعیف است؟

- نهادهای رسمی تاکنون چه مساعدت هایی در این زمینه انجام داده اند؟**

تا حدی که من اطلاع دارم بیشترین سهم را اوقاف دارد. شاید ادارات دیگر هم همکاری کرده باشند ولی در مجموع بسیار کم است.

- آینده این رشته را در دماوند چگونه می بینید؟**

خداوند خودش کتابش را حفظ خواهد کرد. انشاءالله جزو کسانی باشیم که در این راه قدم برمی داریم.

- اگر نکته یا نظر خاصی به ذهنتان می رسد مطرح نمایید.**

الله، الله: قرآن، قرآن، قرآن (ذکر بزرگان دین ما).

توفیق تشرّف به مکه و مدینه و عتبات عالیات را داشتم.

با نهادهای قرآنی ازجمله دارالقرآن الکریم سازمان تبلیغات اسلامی، دارالقرآن الکریم آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) و فرهنگسرای قرآن همکاری داشته و دارم.

در زمینه خوشنویسی از سال ۱۳۵۸ عضو انجمن خوشنویسان ایران شدم. خط نستعلیق را نزد استاد کیخسرو خروش و خط شکسته را نزد استاد یدالله کابلی فرا گرفتم.

در رشته خط نسخ و ثلث نیز چند جلسه ای را نزد استاد علی موجد و استاد احمد عبدالرزایی توفیق شاگردی را داشتم.

تاکنون توفیق کتابت زیارت عاشورا و علقمه، جوشن کبیر، سوره مبار که انعام، سوره مبار که یاسین و دوبار منتخب مفاتیح الجنان که قسمت اعظم آنها در سرزمین وحی و در جوار حرمین شریفین بخط نسخ خوشنویسی شده را داشتم و این آثار نیز چند بار به چاپ رسیده است. ضمنا ۲۴ جزء از قرآن کریم نیز به همین ترتیب توسط حقیر کتابت شده.

با فعالیت های قرآنی در شهر دماوند آشنایی ندارم ولی پیشنهاد می کنم با الگوگیری از موسسات قرآنی موفق در سطح کشور مانند سازمان دارالقرآن الکریم، دارالقرآن آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی (ع) و ... درمقیاس کوچکتر با توجه به توانمندی و امکانات موجود در منطقه مورد نظر، این کار خیر و پربرکت عملیاتی شود

از خداوند تعال برای همه عزیزانی که در راستای نشر فرهنگ انسان ساز قرآن کریم و اسلام ناب محمدی (ص) بویژه دست اندر کاران نشریه ره آورد توفیقات روزافزون و حسن عاقبت را مسئلت می نمایم.

اللهم وفقنا لما تحب و ترضی و اجعل عواقب امورنا خیرا

- متولد چه سالی

هستید و فعالیت های قرآنی در زمینه تلاوت را از چه سنی آغاز کردید؟ اساتید شما چه کسانی بودند و در چه جاهایی؟

متولد ۱۳۳۹ هستم. فعالیت های قرآنی را از سن حدود ۲۰ سالگی آغاز نمودم ولی از حدود ۲۵ سالگی به طور دقیق تر و جدی تر و از حدود ۳۰ سالگی به طور حرفه ای و در سطح بسیار خوب به فضل خداوند ادامه دادم. اساتید من آقایان بنیادی، نادى، سعیدیان، حنیفی، ربیعیان بودند (اجرهم الله، انشاءالله).

- اولین باری که تلاوت رسمی قرآن را آغاز کردید، چه سالی بود؟**

از زمان تحصیل در تربیت معلم تهران که موفق شدم مقام اول را کسب کنم.

- چرا تاکنون جامعه قرآنی قاریان تشکیل نشده است؟**

۱- عدم حضور موثر شخصی که جلودار این امر مهم در شهرستان باشد.

۲- عدم توجه کافی برخی مسئولین وقت و ذریبط جهت تشویق قاریان

۳- بی تفاوتی برخی از افراد نسبت به این امر

۴- اختلاف سلیقه های موردی در این رابطه

- نقاط ضعف و قوت این رشته قرآنی در دماوند را برشمردید؟**

فی نفسه ضعف در قرائت قرآن نیست بلکه ضعف در اجرا و اعمالی است که اگر به درستی انجام شود، تلاوت قرآن را که قوت و نور است نمایان تر می کند. البته وجود تعداد کم قاریان سطح بالا در شهرستان به وضوح به چشم می آید و عدم رسیدگی کافی مسئولین به این امر بسیار مهم، سطح قرائت را پایین می آورد.

اسماعیل شادالویی

نام:اسماعیل
نام خانوادگی:شادالویی
تاریخ تولد: ۱۳۴۱/۷/۱
محل تولد:تهران
نام پدر: آقاجان
اولین مشوق: مادر بزرگ (آموزش و حفظ سوره هایی از جزء ۳۰ در سن پنج سالگی)

اساتید روخوانی: حجت الاسلام هائفی و آقای عبداله هائفی
اساتید تجوید:استاد علیمردانی، استاد سیدمحسن موسوی بلده

اساتید قرائت و صوت و لحن: مرحوم استاد حاج حسین صیحدل، مرحوم استاد حاج علی اربابی و استاد حاج محسن خدام حسینی

اولین تلاوت رسمی در ابتدای مراسم شکوهمند نماز عیدفطر در دهه شصت

شروع به تدریس آموزش تجوید و قرائت قرآن کریم حدودا از سال ۱۳۶۴ در مساجد، ادارات دولتی و موسسات فرهنگی

در ۵ یا ۶ دوره از مسابقات قرائت قرآن سازمان اوقاف شرکت کردم ولی مقام قابل توجهی را کسب نکردم.

برای تلاوت قرآن به کشورهای سوریه، لبنان، تایلند، چین، مالزی، سنگاپور، سودان، غنا و پاکستان سفر کردم و چند بار هم

ویژه نامه
قرآنی
تسنیم

♦ احمد فائزی

—جناب آقای احمد فائزی نیز از رزمندگان دوران دفاع مقدس است که صدای خوشی او در قرآن و ابتهال و مناجات خوانی شنیدنی است.

♦ فضل اله فائزی

—فضل اله فائزی قاری سبکبال قرآن، مبارز و شکنجه دیده دوران انقلاب، معلم دلسوز و دوست داشتنی بچه ها، قاری قرآن و معلم کلاسها و محافل قرآن، نگین حلقه ی خانواده ی قرآنی فائزی است. فضل اله قرآن را آسمانی تلاوت می کرد، در هر سبک و لحنی توانایی قرائت داشت. حشش بود که زود پرواز کند.

خانواده ایشارگر قرآنی

برادران فائزی که در خانواده ای مومن و مذهبی و در کنار پدر و مادری زحمتکش و صبور زندگی کرده اند، هر یک به نحوی و نوعی به قرآن خدمت کرده اند. اما در این میان حکایت شهید فضل اله فائزی حکایت دیگری است. او قرآن را در زندگی اش عملی کرد و حقیقت و باطن قرآن را به مشاهده نشست! او شهید شد! شهید و ما ادراک ما الشهید...

♦ حجت الاسلام محمود فائزی

- متولد چه سالی هستید و فعالیت های قرآنی در زمینه تلاوت را از چه سنی آغاز کردید؟ اساتید شما چه کسانی بودند و در چه جاهایی؟
- متولد سال ۱۳۴۸ هستم و از کودکی در جلسات قرآنی آقا سید محمد میرحسینی و اخوی خود شهید فائزی در سال ۵۵ قرآن را فراگفتم و در سا لهای ۷۰ به بعد آموزش تخصصی صوت و لحن را زیر نظر اساتید متبحری مانند استاد سعیدیان، استاد بنیادی، استاد علیزاده و ... آموختم. در دماوند و قم
- اولین باری که تلاوت رسمی قرآن را آغاز کردید، چه سالی بود؟
- در سال ۱۳۶۰
- تاکنون چه رتبه هایی در سطح استان یا کشور کسب کرده اید؟
- رتبه دوم کشوری در سال ۱۳۷۱ (چابازان)
- چرا تاکنون جامعه قرآنی قاریان تشکیل نشده است؟

—حجت الاسلام شیخ محمود فائزی که از رزمندگان و جانبازان دفاع مقدس می باشد از اساتید و معلمان قرآن در منطقه است که صدای خوش و دلنشین قرآن و اذان وی شنیدنی است و قرائتش در نماز جماعت لذت معنوی جماعت را دو چندان می کند.

شود و در این راه از نیروی جوان حتی نوجوان که دارای انگیزه هستند استفاده شود و اگر نهادهی خواست کمک کند صرفا نظارتی و پشتیبانی باشد نه دخالت.

نهادهای سازمان ها تا چه اندازه به وظیفه خود عمل کرده اند؟

نهادهای بیشتر نگاه های مقطعی داشته و دارند و اکثر اوقات صرفا برای رفع تکلیف و ارائه گزارش به رده های بالاتر کار می کنند و بسیار کم به نتیجه آن توجه داشتند و نیز بطور عموم هر مسئولی که در یک سازمان یا نهادهی می آمده سلیقه ای عمل می کرد و پیگیر عملکرد قبل نبود.

مردم چه وظایفی را دارند؟

مردم چه در سطح اعضای خانواده خود و چه در سطح محله و منطقه باید هم حضور معنوی داشته باشند و هم پیگیر روند آموزش قرآن و احادیث باشند. قبل از تبلیغات رسانه ای و پوسترهای تبلیغاتی، خود پدران و مادران مشوق اصلی فرزندان شان برای حضور در کلاس ها باشند و هم در حد توان چه معنوی و چه مادی کمک و مساعدت کنند.و اگر خودشان نمی توانند با روابط دوستانه ای که دارند دیگران را مرتب در امر آموزش قرآن تهییج و ترغیب کنند.

خودتان را با ذکر سابقه ای از فعالیت قرآنی معرفی کنید.

سهراب فائزی هستم، بازنشسته آموزش و پرورش دماوند. از کلاس دوم ابتدایی به هیئت قرآنی محله درویش رفته و بعد از یادگیری روخوانی قرآن کریم در کلاس دوم راهنمایی، خود یک کلاس آموزش قرآن در مسجد فاطمیه و در کلاس سوم راهنمایی هم یک کلاس قرآن با حضور حدود ۱۵ نفر در مسجد صاحب الزمان (عج) روح افزا تشکیل دادم. با ورود به شغل معلمی در سمت مربی پرورشی در طول سی سال، قرآن را تدریس می کردم. نقاط قوت و ضعف فعالیت های قرآنی منطقه دماوند را در چه مواردی می دانید یا چگونه می بینید؟

شاید به جرات می توان گفت که با بکارگیری نرم افزارهای متعدد قرآنی عموم دانش آموزان در سطح منطقه بصورت انفرادی یا در کلاس درس آموزشهای خوب و مطلوبی را تجربه می کنند اما متأسفانه آن روح معنوی و خضوع و خشوعی که در جلسات و هیئت های قرآنی بود احساس نمی شود. پیشنهادات خود را جهت ترویج قرآن و فعالیت های قرآنی اعلام نمایید.

گرچه دوران و زمان آموزش های کلاسیک است اما از نورانیت حضور جمعی کمی فاصله دارد. بسیار خوب است و شاید هم ضروری که در تمامی محلات درکنار آموزش های نرم افزاری، کلاس های هیئت قرآن تشکیل

—جناب آقای مهدی (سهراب) فائزی از معلمان پیشکسوت قرآنی و رزمندگان دوران دفاع مقدس است که در تربیت و تعلیم دانش آموزان منطقه و انس آنان با قرآن نقش مهمی داشته است. صفا و صمیمیت و اخلاق خوش وی رابطه صمیمی بین او و شاگردانش برقرار کرده است.

سه برادر؛ همراه، هم نوا و هم آهنگ

مهدی اسدالهی

- متولد چه سالی هستید و فعالیت های قرآنی در زمینه تلاوت را از چه سنی آغاز کردید؟ اساتید شما چه کسانی بودند و در چه جاهایی؟
- متولد مردادماه سال ۱۳۶۲ هستم و فعالیت های قرآنی خود را از حدود ۶ سالگی آغاز نمودم. بیشترین تاثیر در جذب بنده به تلاوت قرآن را برادرانم حاج مرتضی و حاج مصطفی داشتند. هنگامی که در منزل تمرین می کردند، بنده هم گوشم با نواهای قرآن آشنا شد و به هنر تلاوت قرآن علاقمند شدم. به جز اساتید قرآنم در دوران ابتدایی و راهنمایی که خیلی بنده را تشویق می کردند همچون جناب آقای محسن اولادیان؛ اولین استاد بنده جناب استاد بنیادی بودند که کلاس های ایشان در مسجدجامع دماوند برگزار می شد. در سال های بعد از کلاس های اساتید رده اول کشور چون استاد خنیفی و استاد ربیعیان که در امامزاده شمس الدین محمد (ع) برگزار می شد. استفاده کردم و هم اکنون هم از کلاس صداسازی استاد حسینی و کلاس صوت و لحن استاد احمد ابوالقاسمی که در فرهنگسرای قرآن تهران برگزار می شود کسب فیض می کنم.
- اولین باری که تلاوت رسمی قرآن را آغاز کردید، چه سالی بود؟
- دقیقا به خاطر ندارم که اولین تلاوت رسمی من در کدام جلسه بود ولی فکر می کنم حدود ۶ سالم بود که با برادرم شروع به حفظ قرآن کردم. برای اولین بار در جمع خانوادگی که در آن سالها داشتیم و تلاوت قرآن می شد چند آیه از سوره مبارکه بقره را از حفظ تلاوت کردم و مورد تشویق خانواده و اقوام قرار گرفتم.
- چرا تاکنون جامعه قرآنی قاریان تشکیل نشده است؟
- در مورد جامعه قاریان چندین بار جلساتی برگزار شد که این تشکل ایجاد شود ولی متأسفانه و به دلایل مختلفی که عمده ترین آن نبود مدیریت توانمند در این راستا بوده، به جایی نرسید. ولی امیدوارم زمانی شاهد تاسیس این جامعه قرآنی باشیم.
- نقاط ضعف و قوت این رشته قرآنی در دماوند را برشمرد؟
- در مورد نقاط ضعف و قوت می توان به نبود جامعه قرآنی در شهرستان، نبودن کلاس های تخصصی در سطح شهرستان و عدم حمایت از گان های مرتبط با این مسئله اشاره کرد. خوشبختانه دماوند دارای استعدادهای منحصر به فردی می باشد ولی استعداد به تنهایی به جایی نخواهد رسید و نیاز به اساتید و راهنمایی های ایشان می باشد که این استعدادها را پرورش دهند.
- استقبال از تلاوت قرآن در شهرستان چگونه است؟
- متأسفانه تلاوت قرآن تنها منحصر به مراسم ختم و شروع جلسات شده است و قاریان جایی برای تلاوت قرآن در حضور مخاطبان ندارند. در سال های اخیر حرکتی به نام کرسی تلاوت در سطح کشور شروع شد که چند ماهی در دماوند برگزار گردید ولی متأسفانه طبق معمول این برنامه هم متوقف شد.
- نهادهای رسمی تاکنون چه مساعدت هایی در این زمینه انجام داده اند؟
- در چندین سالی که کلاس های استاد خنیفی و استاد ربیعیان برگزار می شد، اداره اوقاف و امور خیریه شهرستان هزینه های این کلاسها را تقبل می کرد ولی در سال جاری متأسفانه به دلایل مختلف و نبود بودجه کافی این کلاس هم تعطیل شد.
- آینده این رشته را در دماوند چگونه می بینید؟
- با ابراز تأسف فراوان هنر تلاوت در شهرستان دماوند وضعیت مناسبی ندارد و بنده در جلسات متعددی این نکته را عرض کرده ام. بنده پیش بینی می کنم با این وضعیتی که شاهد هستیم زمانی خواهد رسید که برای شروع جلسات به جای تلاوت قاریان به صورت زنده از نوار قاریان دیگر استفاده خواهد شد.
- اگر نکته یا نظر خاصی به ذهنتان می رسد مطرح نمایید.
- اتفاق بسیار خوبی که در سال جاری شاهد آن بودیم، تاسیس موسسه قرآنی جواد الائمه (ع) بود که نشست های خوبی هم با مدیریت آن حجت الاسلام حمید آقایی و جناب آقای محمد آقایی برگزار گردید. امیدوارم با مدیریت توانمند این عزیزان شاهد رونق گرفتن دوباره قرآن در سطح شهرستان دماوند باشیم. با تشکر فراوان از فرصتی که به بنده داده شد.

مرتضی، مصطفی و مهدی اسدالهی؛ حالا دیگر برای همه ی دماوندی ها با وسعت جغرافیایی اش در پهنه ی یک شهرستان شناخته شده اند. از خانواده ای اصیل و مومن، با پدری زحمتکش که نان از دست رنج زحمت و تلاشش خورده و مادری مومنه و عریق که فرزندان ی متدین را پرورانده است.

حالا این سه برادر هر کدام با سبکی از قرائت و تلاوت ما را حال و هوایی متفاوت می دهند. خوشا به حال پدر و مادر و خانواده ای که فرزندان شان صدا و خنجره و هنر و توان خود را در خدمت قرآن و اهل بیت (ع) قرار داده اند.

«مرتضی اسدالهی» برادر بزرگتر است که الان در آستانه ۴۸ سالگی قرار دارد. هم شاعر است و هم خوشنویس، هر دو را در حد مطلوب و قابل تحسین؛ اما در کنار زیبایی آفرینی های خطاطی و طنازی های شاعرانه و شعر سرایی های آیینی که بعضا عجیب به دل می نشیند، صدای خوش مرتضی اسدالهی که ما را به حال و هوای قرائت عبدالباسط می برد چیز دیگری است. مرتضی با دو برادرش گروه همسرایی قرآن و تواشیع را هم چند سالی به راه انداخت و خوب گل کرد. او که از دوران کودکی با قرائت حشر عبدالباسط مجذوب قرآن شده، در طی سال های تحصیل مقام های مختلف شهرستانی و استانی را کسب کرده است. حرکت جدی خود را در قرائت از سال ۶۹ و با استاد سعیدیان می داند. مرتضی اسدالهی را اکنون باید از پیشتان هنر قرائت و تلاوت قرآن در منطقه دانست. با کوله باری از تجربیات تلخ و شیرین، با تجربه ای طولانی از معلمی قرآن در مدارس و مساجد و جلسات، با خاطرات ماندگار از محافل قرآنی در منطقه و استان و کشور. نقش او در علاقمندی برادرانش به قرآن و تلاوت آن، مهم و تعیین کننده است. همچنین در بین علاقمندان که در این وادی نورانی گام نهاده اند از نوجوانان و جوانانی که اینک خود قاری قرآن شده اند.

۱. خانواده ها می توانند از این خانواده ی قرآنی الگو بگیرند. سه برادر اسدالهی در این راه وظیفه مهمی دارند. الان مهمترین وظیفه ی آنان حتی قبل از قرائت اهتمام به آموزش قرآن و قرائت آن است. مسیر سخت و دشوار است اما چیزی از مسئولیت آنان نمی کاهد.

۲. گروه تواشیع و به ویژه همخوانی قرآن نباید به هیچ عنوان ترک شده یا کم فروغ شود، باید تقویت شود و تکثیر گردد.

۳. یک نکته هم می ماند برای ما که معمولا قدر آنچه را که داریم نمی داییم و آنچنان که باید سپاس نمی گزاریم. هم مردم و هم مسئولان، سه برادران اسدالهی برای منطقه ما در امور قرآنی یک فرصت هستند که توجه معنوی و مساعدت های لازم برای تقویت کار قرائت قرآن و همسرایی برای آینده فعالیت های قرآنی لازم است.

۴. از نکات سمر که این عزیزان باید توجه کنند و بدان همت گمارند، ثبت و ضبط خاطرات و مستندسازی فعالیت ها است. فعالیت هایی از این دست جزء تاریخ فرهنگی یک دیار است. هم برای گذشته بهره برده و می برد. اینک نیز یکشنبه ها در امامزاده شمس الدین محمد جلسات قرآنی را برگزار می کند. مصطفی اسدالهی در ادا و لحن و نعمات خیلی خوب و قوی است و اساتیدی مثل بنیادی و خنیفی وی را قاری شایسته ای می دانند که می تواند در محافل بزرگتر و مسابقات بالاتر حضور یابد. مقام اول وی در مسابقات اذان دانش آموزی، دوم کشوری در مسابقات وزارت کشور در سال ۸۳، دوم کشوری در مسابقات هلال احمر و مقام های متعدد دیگر شهرستانی و استانی گواه این ادعاست.

حجت الاسلام میثم کریمیایی

فعالیت های قرآنی سازمان تبلیغات اسلامی

«سازمان تبلیغات اسلامی»به موازات تأسیس در سال ۱۳۶۰ و در راستای عمل به وظایف اساسی خود

در حوزه نشر فرهنگ قرآنی، ابتدا بخش «دارالقرآن الکریم» را در مرکز با حضور جمعی از چهره‌های برتر قرآنی و انقلابی کشور – همچون مرحوم استاد علی اربابی، استاد سلیمی، استاد خدام حسینی، استاد خواجهی، استاد حاجی شریف، استاد صلح‌جو، استاد حشمتی ... – و به تبع آن کانون‌های قرآن را در دفاتر استانی خود با هدف نهادینه کردن و گسترش و تعمیق فعالیت‌ها و فرهنگ قرآنی در سطح جامعه تأسیس نمود که این بخش با توجه به گسترش سریع دایره فعالیت‌ها و افزایش انتظارات جامعه به «اداره کل» و از سال ۱۳۸۱ به بعد نیز با تغییر ساختار تشکیلاتی به یکی از مؤسسات وابسته به سازمان تبلیغات اسلامی تحت عنوان «سازمان دارالقرآن الکریم» تبدیل گردید.

«دارالقرآن الکریم» از ابتدای شکل‌گیری در سال ۱۳۶۰ تاکنون همواره با کارشناسی و شناخت نیازهای قرآنی جامعه و توجه به جهت‌دهی‌های کلیدی توسط رهبر کبیر انقلاب اسلامی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) نسبت به ابداع و اجرای فعالیت‌های جدید، موثر و منحصر به فرد در عرصه قرآنی کشور اقدام نموده است که به عنوان نمونه می‌توان به مواردی همچون «تصحیح و نظارت بر چاپ و نشر قرآن»، «پژوهش، طراحی و برگزاری دوره‌های مدون تربیت معلم، مدرس و داور قرآن کریم در رشته‌های قرائت، حفظ، مفاهیم و تفسیرقرآن»، «اعزام قاریان قرآن به اقصی نقاط کشور و سایرکشورها»، «استاندارسازی و اجرای چرخه‌های آموزشی درسطوح و رشته‌های مختلف قرآنی»، «اجرای گسترده آموزش‌های عمومی قرآن کریم در سطح کشور در قالب طرحهایی چون «بسج قرآن آموزی» و «طرح رمضان»، «نهضت قرآن‌آموزی» و...»، «اعزام کاروانهای نور به جبهه‌های حق علیه باطل»، «طراحی و برگزاری مسابقات متنوع قرآنی»، «طراحی و برگزاری کارگاههای آموزشی زندگی و تربیت قرآنی»، «راه‌اندازی مراکز مشاوره قرآنی»، «راه‌اندازی دارالقرآن در وزارت‌خانه‌ها و سازمانها و قوای مسلح»، «پژوهش و تولید رسانه‌های آموزش قرآن»، «هدایت، حمایت و ساماندهی بیش از ۲۵۶۹ اتحادیه، موسسه قرآنی مردمی و خانه های قرآن روستایی» و ده‌ها فعالیت دیگر اشاره نمود.

واحد قرآنی اداره تبلیغات اسلامی دماوند

واحد امور قرآنی ادارات توابع استان تهران همچون اداره تبلیغات اسلامی شهرستان دماوند از سال ۱۳۸۷ در واقع نماینده رسمی سازمان دارالقرآن در شهرستان بوده واجرای تمام فعالیت‌های سازمان دارالقرآن الکریم در شهرستان به عهده این بخش از اداره تبلیغات می باشد .اداره تبلیغات اسلامی شهرستان دماوند با ساماندهی و تأسیس ۱۵ موسسه و خانه قرآن شهری و روستایی یکی از مهمترین و اساسی ترین فعالیت‌های قرآنی را در سطح شهرستان دماوند انجام داده است. از آنجا که سیاست اصلی سازمان در امور دینی، مردمی نمودن فعالیت‌های دینی است، اقدام به ساماندهی ومجوز دهی وحامیت از مؤسسات مردمی در امر قرآن توانسته است آموزش استاندارد قرآن را در سطح عموم مردم گسترش داده و در جهت توسعه فعالیت‌های قرآنی قدم‌های مؤثری را بردارد

برنامه های قرآنی مرکز امور مساجد ناحیه علامه طباطبایی در مصاحبه با حجت الاسلام هادیان

• سابقه آن اداره در فعالیت های قرآنی را توضیح دهید؟

فعالیت های قرآنی مرکز رسیدگی به امور مساجد از سال ۱۳۹۱ آغاز شده و هر ساله طبق برنامه ریزی انجام شده ادامه و گسترش می یابد. در طی سه سال گذشته هر ساله تعدادی از مساجد شرق تهران در شهرستان های پردیس، دماوند و فیروزکوه انتخاب و کرسی های تلاوت قرآن در آن برگزار می شود. کرسی های تلاوت از مطالبات مقام معظم رهبری است که در آن از اهل مسجد و ائمه جماعات خواسته اند، منبر تلاوت داشته باشند، بدین صورت که مثل جلسات سخنرانی، جلسات تلاوت قرآن برگزار شود. این جلسات مثل شبی با قرآن که ممکن است در سال دو یا سه نوبت برگزار شود نیست، تفاوت این جلسات این است که هفتگی یا دو هفته یکبار یا ماهانه در یک شب مشخص و در طول سال ادامه می یابد. و تقریباً مثل جلسات دعای کمیل و توسل تبدیل به برنامه ی همیشگی مساجد می شود.

• تاکنون چه نتایجی از این فعالیت ها برای عموم یا مخاطبان بدست آمده است؟

حُسن اجرای این برنامه، در تداوم آن است که منجر به انس اهالی مسجد با تلاوت قرآن و مفاهیم آن می شود. دلیل آن هم این است که اگرچه ما در ابتدا با اندکی کمک هزینه وارد این برنامه شدیم اما ائمه جماعات و مسجدی ها به خوبی از این کرسی ها استقبال کردند و برنامه ها به شکل خودجوش هم اکنون در بسیاری از مساجد اجرا می شود.

• برنامه ی کلی مرکز در حال حاضر چیست؟

یک رویکرد اصلی و کلی در برنامه ریزی فرهنگی در مرکز آغاز شده است با عنوان «نهضت قرآنی در مساجد» که با هدف ترویج و اشاعه انس با قرآن انشا... به انجام خواهد رسید که شرح آن به طول می انجامد.

• برنامه ی آن اداره برای ترویج فرهنگ قرآنی در سال جاری و آینده چیست؟

در توضیح بیشتر طرح نهضت قرآنی، گفتنی است که ناحیه علامه طباطبایی در راستای همین رویکرد قرآنی و براساس برنامه هایی که به تدریج اعلام می شود، اقدامات ذیل را در سال ۹۴ و ۹۵ انشا... انجام خواهدداد:

- برگزاری کرسی های تلاوت قرآن در مساجد شرق استان به طور مستمر و تا پایان سال. در این برنامه ها مرکز براساس یک قرارداد یکساله به حداقل دوازده برنامه کرسی تلاوت قرآن از مساجد، کمک هزینه پرداخت خواهد کرد.
- برگزاری جلسات مستمر تفسیر موضوعی، تفسیر آیات منتخب و تفسیر ترتیبی که در مساجد منتخب و براساس آمادگی ائمه جماعات و نظارت مرکز ادامه خواهد یافت.
- از نیمسال دوم سال جاری حمایت از برنامه های قوی و منسجم حفظ قرآن در مساجد که مورد تایید مراکز معتبر باشد.
- برگزاری دوره های آموزشی متمرکز و ناحیه ای بین تفسیر قرآن که گروهی از ائمه جماعات منطقه

نگاهی به وظایف و برنامه های

اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی در توسعه ی فعالیت های قرآنی

سالیانی چند است معاونتی مستقل در وزارت فرهنگ و ارشاد تاسیس شده که در حوزه ی فعالیت های قرآنی، خدمات ارزشمندی ارائه کرده است. افزون بر این وجود کانونهای فرهنگی هنری مساجد که زیر مجموعه ی ادارات ارشاد اسلامی هستند، عرصه ای دیگر از فعالیت های قرآنی را گشوده است. با هم گوشه ای از فعالیت های اداره ارشاد اسلامی را در شهرستان دماوند می خوانیم.

• برنامه کلی وزارتخانه در حوزه ی قرآن

در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی معاونتی به عنوان معاونت قرآن و عترت وجود دارد که اهم وظایف آن عبارت است از:

–سیاست گذاری و تدوین سیاست های برگزاری نمایشگاه های قرآن، جشنواره های قرآنی، حمایت از موسسات فرهنگی-قرآنی و مردمی، توانمندسازی هنرمندان و فعالان قرآنی، حمایت از طرحهای قرآنی

–راهبری کمیسیون توسعه فعالیت های قرآنی، تدوین ضوابط فعالیت های قرآنی، برنامه ریزی و اجرای هماهنگ و هم افزای برنامه های قرآنی دستگاهها و نهادهای دولتی، عمومی و مردمی –نظارت بر عملکرد شورا یا کمیته هماهنگی امور قرآنی دستگاهها در استان ها و شهرستان، و نظارت بر اجرای سیاست های حمایت از فعالیت های تبلیغی – ترویجی مردمی و برنامه های آموزشی تخصصی قرآنی مردمی و نیز تربیت نیروی انسانی متخصص در این حوزه و سرانجام ارزیابی های لازم از این گونه فعالیت ها.
طبیعی است اداره ی فرهنگ و ارشاد اسلامی به حسب وظیفه و امکانات و بودجه ی تخصیص یافته فعالیت های خود را سامان داده و گسترش داده و پافشاری داشته باشد.

از جمله وظایف ما تشکیل شورای فعالیت های قرآنی و عضویت در آن است که اخیراً مصوب

برنامه های قرآنی

مرکز امور مساجد ناحیه علامه طباطبایی

در مصاحبه با حجت الاسلام هادیان

به صورت داوطلبانه در آن شرکت و گواهی پایان دوره دریافت خواهند کرد.

همچنین این اداره از مساجدی که یک یا چند برنامه الکویی و ویژه را در طول سال و به شکل مستمر اجرا کنند حمایت خواهد کرد.

• با چه مشکلات مالی، اداری و فرهنگی مواجه هستید؟

مشکلات مالی همیشه و همه جا وجود دارد. مهمتر از مشکلات مالی، فقدان یک نگاه جامع و پویا در بین همه ی ما است. در روایت آمده است که «لما نُصِبتِ المساجِدُ للقرآن؛ مساجد برای قرآن بنا شده اند». اما مع الاسف قرآن و انس با قرآن و کلاس های حفظ و آموزش قرآن در خود مساجد هم اکنون کمتر از کلاس های دیگر است. مهمترین دلیل آن هم عدم ارائه هنرمندانه ی آموزش قرآن و معارف قرآنی است.

• نظراتان را جهت همگرایی، همکاری و مساعدت و توسعه ی فرهنگ قرآنی با

ادارات و نهادها و موسسات و فعالان قرآنی بیان کنید.

به نظر نقش اول را در آموزش و انس با قرآن خانواده ها و مساجد دارند. فرزندان ما قبل از مدرسه در خانه ها و مساجد و هیئت ها رشد می یابند. نهادهای مربوط به خانواده، مساجد، روحانیت محترم و مسئولان هیئت های مذهبی مسئولیت اول را دارند. اما نقش آموزش و پرورش در این رابطه چه بسا از همه مهمتر باشد؛ زیرا در یک دوره دوازده ساله و در یک همکاری مشترک بین خانه و مدرسه می تواند گامهای موثری در آموزش قرآن برداشته شود ولی متأسفانه آنچنان که باید و شاید توفیق چندانی حاصل نشده است.

اداراتی مثل ارشاد و سازمان تبلیغات، بهتر و بیشتر از فعالیت های فرهنگی، تبلیغی، ادبی و هنری می توانند موضوع انس با قرآن را پیگیری کنند. مثلاً اداره ی ارشاد انس و توجه به قرآن را در مسابقات هنری، تجسمی و ادبی می تواند توسعه دهد. سازمان تبلیغات طی برنامه ای هیئت های مذهبی را برای آموزش قرآن جهت دهی کند.

اداره ی اوقاف و امور خیریه اگرچه برنامه های منظم تر و منسجم تری را هر ساله و در سطوح مختلف دارد اما باید با برنامه ریزی بهتر تعداد محدود شرکت کننده ها و برنده ها را افزایش دهد تا مسابقات از حالت تکراری خارج شود که در سال های اخیر تا حدودی بهتر شده است.

اما در بین این همه امید بنده و امثال بنده بیشتر به حرکت ها و جریان های مردمی است. هیئت ها، مساجد، موسسات و کانونهای قرآنی که در یک شکل فراگیر مانند اتحادیه فعالان قرآنی می توانند حرکت های عمیق تر و پایدارتری را انجام دهند.

البته مهم کوتاهی و تقصیر ما در امور مساجد نیست، تاخیر و تقصیر داریم و باید برای رفع این تاخیر و تقصیر انشاءاله در سال جاری و سالهای آینده فعالیت های بیشتر و بهتری را انجام دهیم. در پایان از ره آورد و دست اندر کاران این ویژه نامه که به این دغدغه ها توجه دارند سپاسگزاری می کنم.

شده که به ریاست امام جمعه شهرستان

تشکیل گردد و ما در صدد هستیم در اولین فرصت با همراهی دیگر نهادهای این مهم را به انجام رسانیم. البته امتداد استانی و شهرستانی این معاونت در حال تکمیل و انجام است که امیدواریم به یاری خدا شاهد تحولات ارزنده ای در راستای ترویج فرهنگ قرآن باشیم.

• فعالیت های آینده

در نظر داریم انشاءالله و با همراهی و هماهنگی نهادهای مثل ادارات اوقاف و امور خیریه، تبلیغات اسلامی و امور مساجد و با استفاده از ظرفیت موجود در این اداره، با حضور فعال در شورای فعالیت های قرآنی شهرستان زمینه هم افزایی و هماهنگی نهادهای و تشکل های مردمی را فراهم کنیم.

از ظرفیت های ارزنده کانونهای فرهنگی هنری مساجد، به خاطر حضور ائمه محترم جماعات و فعالان قرآنی برای توسعه فعالیت های هدفمند قرآنی بهره ببریم و در حد توان از آنها حمایت نماییم.

از فرصت های معنوی و مناسبت های زمانی مثل ماه مبارک رمضان برای تشکیل نمایشگاه های قرآنی استفاده کنیم.

از ظرفیت انجمن های شعر و ادب، تئاتر و سینما و خطا، در ترویج فرهنگ قرآن کریم، در مناسبت های مختلف استفاده کرده و جهت گیری لازم را ارائه نماییم.

۴۵

ویژه نامه
قرآنی
تسلیم

فعالیت های قرآنی

اداره اوقاف و امور خیریه

در مصاحبه با حجت الاسلام اشرفی

- **سابقه آن اداره در فعالیت های قرآنی را توضیح دهید؟**
این اداره به سبب وظایف سازمانی از سالیان دور فعالیت های قرآنی داشته و بیشتر در زمینه مسابقات کشوری و ملی فعالیت می نماید. به طور پراکنده نیز در بحث آموزش قرآنی فعال بوده است.
- **تاکنون چه نتایجی از فعالیت های قرآنی آن اداره برای عموم مردم یا مخاطبین خاص بدست آمده است؟**
در سال های اخیر با مساعدت مالی به هیات های قرآنی شهرستان فعال بوده است و اخیرا به طور تخصصی اقدام به تشکیل کلاسهای آموزشی می نماید. همچنین در برپایی محافل انس با قرآن نیز فعال است.
- **برنامه کلی وزارتخانه یا سازمان در حال حاضر چیست؟**

سازمان اوقاف در زمینه های طرح ملی حفظ قرآن، اجرای مسابقات حفظ و قرائت و ترتیل و مفاهیم قرآن، اجرای مسابقات مدیحه سرایی و اذان و ابتهال، آماده سازی و اعزام گروه های قرآنی به مسابقات کشوری، برگزاری کارگاه های آموزشی، اجرای محافل انس با قرآن و برگزاری نشست های تجلیل از نخبگان قرآنی برنامه دارد.

- **با چه مشکلات مالی، اداری و فرهنگی مواجه می باشید؟**
با عنایت به اینکه در شهرستان دماوند متأسفانه هیچگونه وقف در زمینه های قرآنی نداریم و منابع قرآنی به طور خاص وجود ندارد فقط از محل نذورات بقاع می توان هزینه کرد که مبلغ ناچیزی است و محدودیت منابع داریم.
- **برنامه آن اداره برای ترویج فرهنگ قرآنی در سال جاری و آینده چیست؟**
طرح فقط قرائت قرآن و اجرای مسابقات شهرستانی و تشکیل کلاس

عنوان اهداف کمی	عنوان برنامه	نوع برنامه
برگزاری مسابقات قرآنی از مرحله شهرستانی تا کشوری در سقف ۲ میلیون نفر	اجرای مسابقات حفظ قرائت، ترتیل و مفاهیم قرآن کریم (برادران و خواهران)	مسابقه
	اجرای مسابقات مدیحه سرایی، اذان و ابتهال (برادران و خواهران)	مسابقه
	آماده سازی و اعزام گروه های قرآنی به مسابقات کشوری	نفر
	برگزاری کارگاه های آموزشی ویژه متسابقین و داوران شهرستان و استان	دوره
برگزاری محافل انس با قرآن کریم در سطح کشور (۴۰۰۰۰ محفل)	اجرای محافل انس با قرآن کریم با حضور قاریان مصری	محفل
افزایش ۱۰۰ درصدی تعامل و حمایت از نخبگان قرآنی کشور	برگزاری نشست ها و تجلیل از نخبگان قرآنی	جلسه

فعالیت های و برنامه های

اداره آموزش و پرورش

در مصاحبه با مراد معاون پرورشی منطقه

- **سابقه آن اداره در فعالیت های قرآنی را توضیح دهید؟**
(الف) برگزاری مسابقات قرآنی حفظ، مفاهیم و قرائت از سال های اول انقلاب بوده و اجرا شده است. اجرای مسابقه درس هایی از قرآن حجت الاسلام قرائتی.
- (ب) راه اندازی دارالقرآن قدر از سال ۱۳۸۵ که تاکنون فعالیت دارد.
- (ج) راه اندازی هیئت های قرآنی مدارس از سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۰ که تبدیل به مدارس قرآنی شد و تا سال ۱۳۹۱ ادامه داشت.
- (د) تأسیس دو مدرسه قرآن ابتدایی از سال ۹۱
- **تاکنون چه نتایجی از فعالیت های قرآنی آن اداره برای عموم مردم یا مخاطبین خاص بدست آمده است؟**
الف- کمی؛ کسب رتبه ها و مقام های استانی و کشوری در رشته های مختلف قرآن، احکام، صحیفه سجاده و نهج البلاغه، هر ساله در کارنامه آموزش و پرورش دماوند بوده است. هر سال حدود ۳۰۰ نفر منتخب مسابقات فوق در سطح منطقه بوده است.
- ب- کیفی: اینکه میزان موفقیت دانش آموزان برگزیده چه مقدار بوده و آیا بعد از مدرسه فعالیت های قرآنی را ادامه داده اند یا نه و یا اینکه آیا منتخبین در امور قرآنی جامعه چقدر موثر بوده اند و ... آمار دقیقی در دست نیست ولی مشاهدات میدانی بیانگر این است که این دانش آموزان اکثرا در محافل عمومی، هیئت های قرآن و مساجد و حسینیه ها فعالیت دارند. هدف این مسابقات در مدارس ایجاد انگیزه و تحرک در دانش آموزان برای فراگیری قرآن و مفاهیم جانبی آن بخصوص انس با قرآن است. همچنین ایجاد رقابت سالم برای قرآن آموزی و تشویق و ترغیب بیشتر منتخبین و ایجاد فضای قرآنی در مدارس است.

- البته لازم به یادآوری است هدف گذاری آموزش و پرورش در برنامه های خود، آموزش روخوانی و روان خوانی و آشنایی مقدماتی با مفاهیم قرآن است و امور تخصصی قرآن فقط می تواند در دارالقرآن ها پیگیری شود که الحمدلله این مهم در دارالقرآن قدر در حال پیگیری است.
- **برنامه کلی وزارتخانه یا سازمان در حال حاضر چیست؟**
برنامه و طرح خاصی غیر از موارد فوق پیگیری نمی شود.
- **با چه مشکلات مالی، اداری و فرهنگی مواجه می باشید؟**
نداشتن اعتبار مالی جهت برنامه ریزی و انجام فعالیت های قرآنی و فقدان مراکز تخصصی فعالیت های قرآنی در منطقه.
- **برنامه آن اداره برای ترویج فرهنگ قرآنی در سال جاری و آینده چیست؟**
۱. تقویت و تعمیق اقامه نماز در مدارس از طریق برگزاری نماز جماعت و با ساماندهی ائمه جماعت روحانی در مدارس.
- ۲. برگزاری مسابقات قرآنی در کلاس جهت تشویق و ترغیب دانش آموزان.
- ۳. تشکیل مرکز تخصصی دارالقرآن قدر به صورت مستقل
- ۴. تشکیل مدارس قرآنی
- **نظرتان را جهت همگرایی، همکاری و مساعدت و توسعه و گسترش فرهنگ قرآنی با ادارات، نهادها، موسسات و فعالان قرآنی بیان فرمایید.**
همکاری و مساعدت بین نهادها و ادارات نیازمند یک مدیریت واحد یا متمرکز که هدایت کننده و مرکز ثقل همه فعالیت ها باشد، است. ارزیابی فعالیت های قرآنی، ایجاد رقابت و نظارت مستمر می تواند موثر باشد.

یک محفل پر بار و تاثیر گذار

نگاهی به فعالیت های مجمع قاریان قرآنی دماوند

در مراتب وصول به دریای ژرف معنویت قرآن، تجوید و ترتیل پایه ای اصلی و پلکانی اولی می باشد. قرآن را باید آموخت، خواند و عمل کرد. و خواندن آن نیز باید موزون با طبیعت لطیف آن، دلنشین و صحیح به گونه ای باشد که گویا از زبان روح الامین قرائت می شود.

«مقام معظم رهبری»

در راستای ترویج فرهنگ قرآنی و معطر ساختن فضای شهر و دیارمان به عطر دل انگیز و جان پرور قرآن بود که ایده تشکیل جلسات قرآنی با حضور اساتید برجسته شکل گرفت.
با این هدف و همچنین ترغیب و تشویق جوانان و نوجوانان مستعد و توانمند در حوزه قرائت و ترتیل قرآن کریم در سال ۱۳۸۲ به همت شورای تخصصی قرائت قرآن متشکل از عده ای از قراء و با حمایت اداره اوقاف و امور خیریه شهرستان و همچنین شهرداری و شورای اسلامی شهر از استاد برجسته این حوزه استاد علی اکبر حنیفی دعوت به عمل آمد.
ایشان قاری پیشکسوت قرآن هستند. وی تاکنون ۲۵ دوره مسابقات بین المللی و همچنین بیش از ۲۰۰ دوره مسابقات داخلی را داوری نموده است. به لطف الهی استقبال از این دوره بسیار مطلوب بود. این کلاسها در محل امامزاده شمس الدین محمد (ع) فرامه (از نوادگان امام حسن مجتبی (ع)) برگزار گردید و تا سال ۱۳۸۴ ادامه یافت.

پس از برگزاری این دوره، دوره جدید از سال ۱۳۸۸ و با حضور یکی دیگر از اساتید برجسته و قاریان بین المللی کشورمان آغاز گردید. دوره جدید که میزبان حضور استاد ربیعیان بودیم نیز مورد استقبال قرار گرفت.

استاد ربیعیان نیز نفر اول مسابقات بین المللی قرآن کریم کشور هندوستان در سال ۶۸ و نفر اول مسابقات بین المللی قرآن کریم در بنگلادش در سال ۷۵ بوده اند. ایشان همچنین داوری بسیاری از مسابقات در کشورهای عربستان، مراکش، لبنان، مالزی، امارات، چین، پاکستان و ... را برعهده داشته اند. حضور ۴ ساله ایشان در دماوند موجب خیر و برکت و بهره مندی قاریان قرآن بود. در این دوره حدوداً ۲۰ نفر از قاریان جوان و ممتاز دماوند حضور می یافتند. این دوره نیز تا پایان سال ۹۲ با حمایت اداره اوقاف و امور خیریه شهرستان دماوند ادامه یافت.

در سال ۱۳۹۳ جلسات مدتی تعطیل شد ولی با پیگیری های مداوم توفیق حاصل شد با حضور استاد داود جعفری از شهریور ۱۳۹۳ جلسات قرآنی مجددا شروع گردیده که تا کنون ادامه دارد. خدایا قرآن را در دنیا همراه ما، در گور اینس ما، در قیامت شفیع ما، بر پل صراط مایه روشنایی، در بهشت هم نشین، در برابر آتش دوزخ پوشش و برای اجرای کارهای نیک راهنمای ما قرار بده. آمین

۴۷

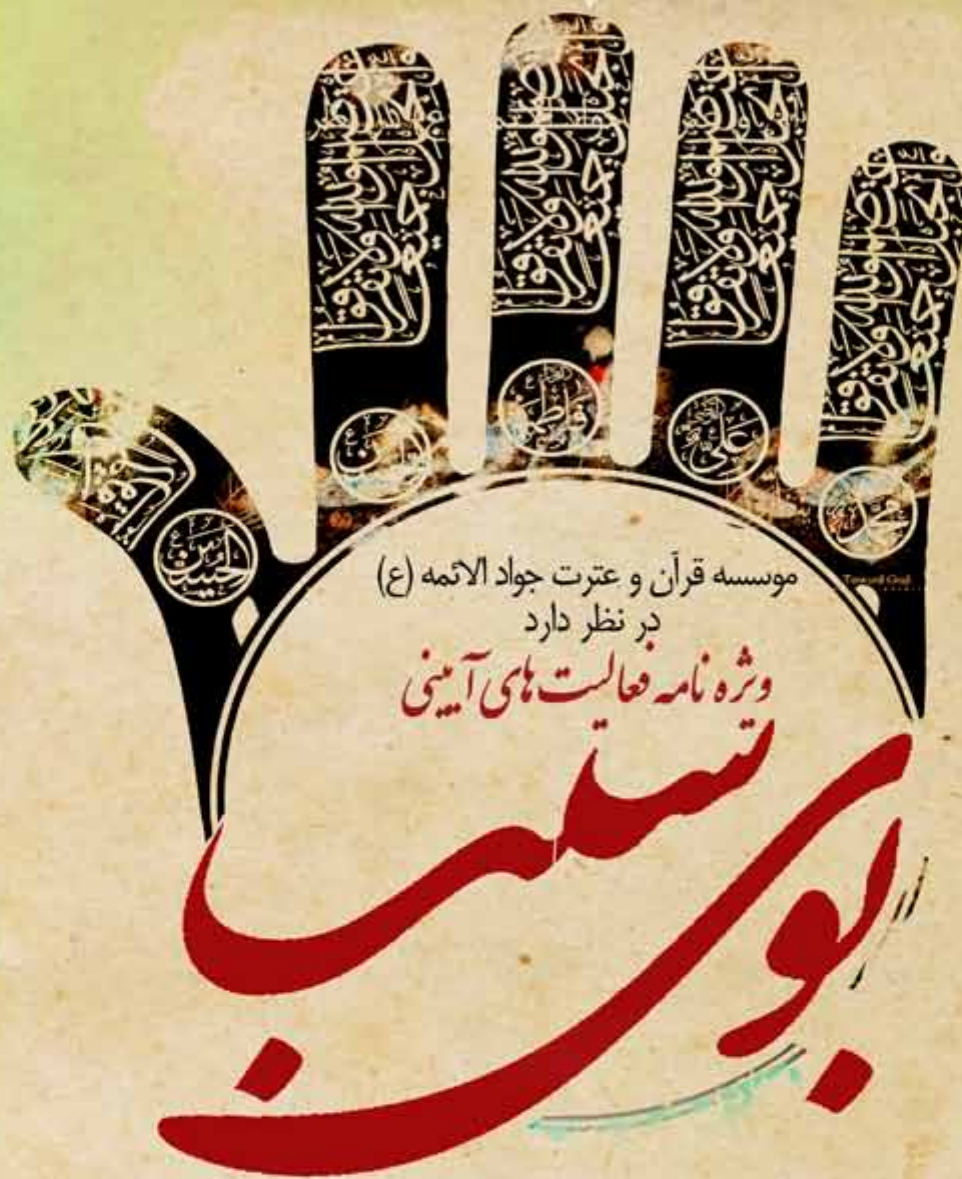
ویژه نامه
قرآنی
تسنیم

همنویان گروه تسنیم

گروه همخوانی تسنیم کار خود را از تابستان سال ۸۱ و با اجرای کاری در مدح و منقبت امام زمان (عج) در نمازجمعه شهرستان دماوند با اجرای آقایان مرتضی، مصطفی و مهدی اسدالهی آغاز نمود. پس از چند اجرا در سطح شهرستان و استان، آقایان حمید فتاح دماوندی و حمید زمانیان نیز به گروه اضافه شدند. لازم به ذکر است نام گروه تا سال ۹۲ آل یاسین بود و با اجرای گروه در شب میلاد امام رضا در شبکه پنجم سیما به گروه تسنیم تغییر نام یافت. در ۲سال اخیر، گروه تسنیم چندین کار به سفارش شبکه قران و معارف سیما ضبط و پخش کرده و چندین کار دیگر نیز در حال آهنگسازی و تنظیم میباشد که انشالله در آینده شاهد آن خواهیم بود. گروه تسنیم در این ۱۲ سال بیش از ۱۰۰۰ برنامه در سطح شهرستان و استان اجرا نموده است که عزیزیانی همچون آقایان احمد علیمحمدی، محمد فضلی و محمد جواد اولادیان کمکهای فراوانی در بهتر شدن اجراهای گروه نمودند.
هم اکنون اعضای گروه آقایان مرتضی و مصطفی و مهدی اسدالهی و حمید زمانیان و امید فیضی میباشند.
لازم بذکر است، در مورد هزینه های جانبی گروه همچون ضبط استودیویی و آهنگسازی کمک و مساعدتهایی از طرف شهرداری و شورای شهر گردیده ولی کم رنگ و گذرا بوده ، لذا از مسولان تقاضای کمک و همدلی بیشتر و بهتری داریم.

السلام عليك يا اهل بيت النبوة

مؤسسه قرآن و عترت جواد الائمه (ع)
در نظر دارد

وثره نامه فعالیت های آئینی

روبرو

را منتشر نماید

لذا از عموم علاقه مندان تاریخ آثار مذهبی شهرستان دماوند دعوت می شود
تا داشته های خود را با موضوعات زیر به نشانی
دماوند، میدان ۱۷ شهرپور، روبروی بانک مسکن، ساختمان مؤسسه امام رضا (ع)
ارسال نمایند و یا برای اطلاع بیشتر با شماره ۷۶۳۳۳۱۱۱ تماس حاصل فرمایند.

- تاریخچه فعالیت های هیئت های مذهبی از گذشته تا کنون
- زندگی و آثار شاعران آئینی
- زندگی و آثار مداحان و ذاکران اهل بیت
- عکس ها و طرح ها
- آثار مکتوب و تصویری

